

STATENS REVISIONSVERKS BERÄTTELSE TILL RIKSDAGEN OM SIN VERKSAMHET

B 12/2004 rd

STATENS REVISIONSVERKS BERÄTTELSE TILL RIKSDAGEN OM SIN VERKSAMHET

Given 7.9.2004

Helsingfors 2004

ISSN 1459-0344

Edita Prima Ab
Helsingfors 2004

TILL RIKSDAGEN

Enligt 6 § i lagen om Statens revisionsverk (676/2000) lämnar revisionsverket årligen före utgången av september en berättelse om sin verksamhet till riksdagen.

Denna berättelse från Statens revisionsverk behandlar verkets verksamhet år 2003, dock så, att de viktigaste revisionsresultaten presenteras i fråga om de redovisningsrevisioner som har blivit klara på våren 2004 och hänför

sig till år 2003. Motsvarigt har av förvaltningsrevisionerna i denna berättelse inkluderats de revisioner som blivit klara under tiden mellan början av juni 2003 och slutet av maj 2004.

Med stöd av 6 § i lagen om Statens revisionsverk lämnar Statens revisionsverk högaktningfullt till riksdagen denna berättelse om sin verksamhet.

Helsingfors 7 september 2004

Generaldirektör Tapio Leskinen

Planeringschef Esa Tammelin

INNEHÅLL

---

1. REVISIONSVERKETS VERKSAMHET ÅR 2003	9
1.1 Ställning och uppgifter	9
1.2 Målsättning för verksamheten	10
1.3 Vision och värden	12
1.4 Revisionsverkets revisionsrätt och verksamhetsområde	13
1.5 Planering av och strategiska linjedragningar i revisionsverksamheten	14
1.6 Revisionsverksamheten år 2003	15
1.7 Utvecklande av verkets verksamhet	16
1.8 Internationell verksamhet	17
1.9 Organisation, personal och kostnader	18
2. REVISIONEN AV STATENS BOKSLUT FÖR ÅR 2003	22
3. TILLSTÅNDET I FÖRVALTNINGEN PÅ BASIS AV REVISIONERNA	26
3.1 Allmänt	26
3.2 Iakttagandet av statsbudgeten och de centrala bestämmelserna om denna	27
3.3 Skyldighet att meddela om åtgärder angående anmärkningar i revisionsberättelserna	29
3.4 Budgeteringsförfaranden	31
3.5 Räkenskapsverkens bokslutskalkyler	32
3.6 Räkenskapsverkens lönsamhetsmål och uppgifterna om lönsamheten i boksluten	33
3.7 Avgiftsbelagd verksamhet	37
3.8 Tillståndet för intern kontroll	38
3.9 Intern granskning	40
3.10 Förvaltningens ekonomiska styrningssystem	41
3.11 Statsbidrag och understöd	42
3.12 Statens upphandling	43

4. STÄLLNINGSTAGANDEN TILL BERÄTTELSEN ANGÅENDE STATSVERKETS FÖRVALTNING OCH TILLSTÅND	44
4.1 Allmänt	44
4.2 Resultatrapporteringen till riksdagen på justitie-ministeriets förvaltningsområde för år 2003	45
4.3 Resultatrapporteringen till riksdagen på social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde för år 2003	47
4.4 Resultatrapporteringen angående statens affärsverk	49
5. OBSERVATIONER VID REVISIONERNA ENLIGT FÖRVALTNINGSGREN	52
5.1 Allmänt	52
5.2 Statsrådets kansli	53
5.3 Utrikesministeriets förvaltningsområde	54
5.4 Justitieministeriets förvaltningsområde	55
5.5 Inrikesministeriets förvaltningsområde	57
5.6 Försvarsministeriets förvaltningsområde	60
5.7 Finansministeriets förvaltningsområde	62
5.8 Undervisningsministeriets förvaltningsområde	66
5.9 Jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde	69
5.10 Kommunikationsministeriets förvaltningsområde	72
5.11 Handels- och industriministeriets förvaltningsområde	73
5.12 Social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde	77
5.13 Arbetsministeriets förvaltningsområde	81
5.14 Miljöministeriets förvaltningsområde	83
6. REVISIONEN AV FONDER UTANFÖR STATSBUDETEN	85
7. BOLAG DÄR STATEN UTÖVAR BESTÄMMANDERÄTTEN	86
BILAGA	
Negativt ställningstagande till lagenligheten (avseende statsbudgeten och bestämmelserna om den)	91

1. REVISIONSVERKETS VERKSAMHET ÅR 2003

1.1 Ställning och uppgifter

Enligt 90 § i Finlands grundlag finns för revisionen av statsfinanserna och iakttagandet av statsbudgeten i anknytning till riksdagen statens revisionsverk, som är oavhängigt.

Enligt 1 § lagen om statens revisionsverk har revisionsverket till uppgift att granska lagligheten av och ändamålsenligheten i statsfinanserna samt iakttagandet av statsbudgeten.

1.2 Målsättning för verksamheten

Verket anser att målsättningen för dess verksamhet är att för riksdagen, statsrådet och den underställda förvaltningen alstra nyttiga och tillförlitliga övervaknings- och revisionsdata om statshushållningen, iakttagandet av statsbudgeten och verksamheten inom förvaltningen.

Med revisionsverksamheten och sakkunnigverksamhet på till denna anknutna centrala kunskapsområden vill revisionsverket

- säkerställa att bestämmelserna och föreskrifterna om statsbudgeten och statshushållningen iakttas
- främja resultat, dvs. lönsamhet, produktivitet och effektivitet inom statsförvaltningen samt
- stöda att de allmänna principerna för god förvaltning och hushållning förverkligas inom förvaltningen.

Revisionsverket utför sitt revisionsuppdrag med redovisningsrevisioner och förvaltningsrevisioner. Dessa varandra kompletterande slag av revision och växelverkan mellan dem utgör grundvalen för en framgångsrik skötsel av verkets uppgifter.

Redovisningsrevisionen är årlig och hänför sig till alla statens redovisningsskyldiga ämbetsverk och inrättningar. Med redovisningsrevision och sakkunnigverksamhet på till den anknutna centrala kunskapsområden vill revisionsverket

säkerställa att

- den centrala lagstiftningen om statsbudgeten och dess tillämpning iakttas
- kravet på riktiga och tillförlitliga uppgifter i statens bokslut och räkenskapsverkens bokslut blir tillgodosett.

och främja att

- riksdagens budgetmakt förverkligas
- en adekvat intern kontroll förverkligas
- principerna för en god hushållning iakttas
- verksamheten inom förvaltningen är lönsam.

Förvaltningsrevisionerna är av engångsnatur och hänför sig till uppgiftsområden som berör flera aktörer, till verksamheter med genomslagskraft i förvaltningen, till någon avgränsad uppgift som handhas av en viss förvaltningssektor, myndighet eller mottagare av statsbidrag, fonder utanför statsbudgeten, af-färsverk eller bolag där staten utövar beslutsmakten.

Den centrala målsättningen för förvaltningsrevisionerna är att lyfta fram viktiga brister och problem med avseende på förvaltningens resultat samt deras grundläggande orsaker, och alstra för den ekonomiska styrningen behövlig information i användbar form om dessa för behöriga beslutsfattare.

Både redovisningsrevisionen och förvaltningsrevisionen innebär extern revision av ministerierna samt deras underställda ämbetsverk och inrättningar, och tryggar i första hand statens ekonomiska intressen. Redovisningsrevisionen tjänar riksdagen och statsrådet och den underställda förvaltningen särskilt genom att säkerställa lagenligheten av statsfinanserna och iakttagandet av statsbudgeten. Förvaltningsrevisionen tjänar dem sär-

skilt genom att alstra objektiva revisionsdata om skötseln av statens uppgifter och även om icke förväntade effekter. Bägge slagen av revision tryggar att den information som rapporteras till riksdagen och de organ som styr skötseln av statsfinanserna är riktig och tillräcklig. Med rapporteringen till ministerierna samt ämbetsverk och inrättningar alstras ett mervärde för styrningen och övervakningen av dem.

1.3 Vision och värden

Revisionsverkets vision är att ha ett kunnande på toppnivå på området för revision av statsfinanserna.

Detta förutsätter att verket har

- kvalitativt och kvantitativt tillräckligt av den yrkeskunskap och det kunnande som förutsätts av de revisions- och sakkunniguppgifter som ankommer på verket,
- klara, av verkets uppgifter härledda kriterier för inriktning av revisionerna,
- effektiva processer för planering, utförande och uppföljning av arbetet samt
- en klar och vid rätt tid genomförd rapportering.

I verkets strategi för åren 2003-2006 har visionens innehåll konkretiserats med avseende på revisionsverkets olika intressegrupper. Från riksdagens synpunkt innebär en verksamhet i enlighet med visionen att revisionsverkets verksamhet stöder riksdagens budget- och lagstiftningsmakt genom att alstra objektiva och nyttiga revisionsdata om budgetens tillämpning, skötseln av de uppgifter som i lagstiftningen tilldelats förvaltningen och hur målsättningarna har uppnåtts samt om tillförlitligheten och tillräckligheten för de uppgifter om planering och övervakning som förvaltningen lämnar till riksdagen.

Från statsrådets och den underställda förvaltningens synpunkt innebär en verksamhet i enlighet med visionen att revisionsverket som extern revisor alstrar objektiva och för styrningen av förvaltningen behövliga revisionsdata om för förvaltningens resultat väsentliga och riskbenägna frågor, iakttagandet av budgeten, bestämmelser och andra styrningsbeslut i statshushållningen samt om riktigheten för statens och räkenskapsverkens bokslut. Den innebär också, att revisionsverket tar initiativ och utnyttjar sin sakkunskap.

Från medborgarnas synpunkt innebär en verksamhet i enlighet med visionen att revisionsverket öppet redovisar sina revisionsresultat. Detta bidrar till att medborgarna betraktar revisionsverket som en oavhängig och pålitlig revisionsmyndighet och anser att dess verksamhet är viktig.

Från verkets personals synpunkt innebär en verksamhet i enlighet med visionen, att revisionsverket som arbetsplats är konkurrenskraftigt genom att det kan erbjuda personalen utmanande uppgifter, en möjlighet att utvecklas både professionellt och som medlem av arbetsgemenskapen, en rättvis och sporrande avlöning samt tidsenliga arbetsredskap och stödssystem.

I ledningen av verket och i den övriga verksamheten följs de inom verket samfällt antagna värdena, som är kunnande, objektivitet, samarbete, djärvhet samt resultatrikedom.

1.4 Revisionsverkets revisionsrätt och verksamhetsområde

Verkets revisionsrätt och verksamhetsområde omfattar

- statsrådet och ministerierna,
- statens ämbetsverk och inrättningar
- statsbidrag,
- fonder utanför statsbudgeten,
- statens affärsverk och bolag där staten utövar beslutsmakten,

- kreditinstitut som sköter statens betalningsrörelse,
- medelöverföringar mellan Finland och Europeiska unionen.

Dessa ekonomiska betydelse belyses av följande siffror ur bokslutet för år 2003.

STATSFÖRVALTNINGEN

- 115 räkenskapsverk
- slutsumman i statens bokslut ca 36,9 mrd euro
- personalstyrka ca 123 300

STATSBIDRAG OCH INKOMSTÖVERFÖRINGAR

- bidragsmottagare kommuner, samkommuner, privathushåll, allmännyttiga samfund och företag
- övriga bidrag och reservationsutgifter
- reservationsutgifter ca 22,6 mrd euro

FONDER UTANFÖR STATSBUDGETEN

- 37 koncerner eller utanför koncerner stående bolag
- omsättning enligt bokslutet ca 140,6 miljarder mark
- personalstyrka ca 101 000

FONDER UTANFÖR STATSBUDGETEN

- 11 fonder
- fondernas sammanlagda intäkter ca 4,3 mrd euro och utgifter ca 3,6 mrd euro¹

STATENS AFFÄRSVERK

- fyra affärsverk
- omsättning enligt bokslutet ca 1,4 mrd euro
- personalstyrka ca 7600

STATSBOLAGEN

- 35 koncerner eller utanför koncernerna stående bolag
- omsättning enligt bokslutet ca 22,7 mrd euro
- personalstyrka ca 86 300

SÄRSKILDA OBJEKT

- användningen av medelöverföringar mellan EU och Finland och EU-medel och övervakning av användningen
- intäkter ur EU:s budget ca 1,1 mrd euro
- betalningar till EU ca 1,2 mrd euro
- olika internationella revisions- m.fl. uppdrag

Revisionsverket svarar också för vissa till dess verksamhetsområde hörande sakkun-
nig- och rådgivningsuppdrag samt deltar i

det nationella och internationella samarbetet på området för revision.

---

¹ Statens budgetförslag för år 2003

1.5 Planering av och strategiska linjedragningar i revisionsverksamheten

Verkets verksamhetsstrategi består av de riktlinjer, enligt vilka verkets verksamhet inriktas, genomförs och utvecklas med beaktande av förändringarna i verkets verksamhetsomgivning. Grundvalen för uppläggandet av strategin är den uppgift som anförtrotts verket i lagstiftningen.

Statens revisionsverks verksamhet baserar sig på långsiktig planering och planering av verksamheten på årsbasis. I planerna fastslås verksamhetens strategiska riktlinjer och tyngdpunkterna i inriktningen samt fastställs de enskilda revisionsobjekten. Enligt verkets verksamhetsstrategi för åren 2003-2006 är de centrala kritiska faktorerna i en framgångsrik verksamhet att rätt inrikta revisionsverksamheten och att trygga verkets professionella kunnande.

Revisionsverket har fastställt följande kriterier för inriktning av revisionsverksamheten:

- frågans ekonomiska betydelse
- den statsfinansiella risken
- alstrande av ny information
- säkerställande av att statens ämbetsverk och inrättningar sköter sina finanser på ett riktigt och funktionellt sätt, att de rapporterade uppgifterna är tillförlitliga samt att statsbudgeten iaktas
- frågans betydelse från riksdagens synpunkt.

Verket fullgör sin revisionsuppgift med redovisningsrevision och förvaltningsrevision, vilka bägge är ägnade att förverkliga verkets målsättningar.

Redovisningsrevisionen omfattar alla statens räkenskapsverk och statens bokslut. Revisionerna inriktas på de enskilda räkenskapsverken med beaktande av ovan nämnda kriterier.

Objekten för förvaltningsrevisionerna utväljs årligen på basis av särskilda tyngdpunktsområden. Särskilda tyngdpunktsområden i revisionsverksamheten år 2003 var att riksdagen skall få riktiga och tillräckliga uppgifter i budgetförslagen och regeringens tillståndsberättelse, förvaltningens ekonomiska styrningssystem, statsbidrag och övriga understöd, statens intäkter och finansieringssystem, statens upphandlingsförfaranden samt samfund utanför statsbudgeten.

I enlighet med principen för ensartat skydd får revisionen av EU-medel samma egenvikt i verket som revisionen av nationella medel. Revisionsverket reviderar medelöverföringarna mellan Finland och Europeiska unionen i samma omfattning och med iakttagande av samma principer och förfaringsätt som gäller för nationella medel. Av statens drygt ett-hundra räkenskapsverk har 2/3 i sin bokföring transaktioner som anknyter till EU-medel.

Verket följer med statsbolagens, de statliga affärsverkens och utanför budgeten stående fondernas verksamhet. Verket publicerar årligen en utredning i vilken på koncernnivå granskas verksamheten i aktiebolagen med statligt majoritetsägande. Om de revisioner som hänför sig till statsbolagen och de statliga affärsverken samt fonderna utanför budgeten beslutes separat.

1.6 Revisionsverksamheten år 2003

Revisionsverket avgav på våren 2003 revisionsberättelser om statens samtliga räkenskapsverk och en berättelse om revisionen av statens bokslut för räkenskapsåret 2002. En revision gällande räkenskapsåret 2003 inleddes i statens samtliga 115 räkenskapsverk och två fonder utanför statsbudgeten. Revisionsberättelser om dessa samt om statens bokslut avgavs på våren 2004. Under verksamhetsåret 2003 avslutades 35 förvaltningsrevisioner. Vid årets utgång var på hälft 41 revisioner, vilka

fortsattes under år 2004. Under verksamhetsåret publicerades också en utredning över verksamheten i aktiebolagen med statligt majoritetsägande under föregående år. Vidare följde revisionsverket med och behandlade ekonomiska oegentligheter i statsförvaltningen och deras inverknings samt åtgärderna i syfte att motverka oegentligheter.

Revisionsverksamheten och dess centrala resultat beskrivs nedan i denna berättelse.

1.7 Utvecklande av verkets verksamhet

Under verksamhetsåret fastställde revisionsverket de strategiska riktlinjerna för verkets verksamhet åren 2003-2006. De utgör grundvalen för det kontinuerliga utvecklandet av de olika delområdena av revisionsarbetet vid verkets verksamhetsenheter.

Det år 2001 påbörjade arbetet med att utveckla avlöningssystemet vid verket, som syftade till en övergång till ett nytt avlöningssystem, avbröts under verksamhetsåret. I stället för en övergång till ett nytt avlöningssystem eftersträvas en sporrande och konkurrenskraftig avlöning och därigenom tryggande av yrkeskunnandet med ett flerårigt utvecklingsprogram, som baserar sig på verkets årliga budgetar.

Verkets tekniska arbetsbetingelser förbättrades genom att en tredjedel av arbetsstationerna förnyades och ett nytt adb-kabelsystem togs i användning. Planeringen inför ibruktagande av nya arbetsstationer och telefonsystem samt kontorsprogramvara inled-

des. Planeringsarbetet genomfördes i nära samarbete med riksdagens dataförvaltning. Under år 2003 har tagits i bruk nya datakommunikationer, med hjälp av vilka distansutnyttjandet av ämbetsverkens adb-system har utökats. Revisorerna har därigenom på byrån kunnat utföra en del av de revisionsuppgifter, som tidigare skulle ha krävt besök hos det reviderade ämbetsverket.

Under verksamhetsåret godkändes revisionsverkets nätservicestrategi för åren 2003-2006. Visionen för verkets nätservice är, att verkets nätservice främjar ett kunnande på toppnivå på området för revision av statsfinanserna och stöder verkets värden. För utvecklande av nätservicen tillsattes en arbetsgrupp, vars uppgift är att förnya verkets externa nätservice under år 2004. Förverkligandet av en kriskommunikationsplan påbörjades år 2003 och planen slutförs under år 2004. I planen definieras ansvarspersonerna för kommunikationen och åtgärderna ifall en kris hotar.

1.8 Internationell verksamhet

Revisionsverket fungerar som nationell kontaktkommission till de högsta revisionsorganen i Europeiska unionens medlemsstater samt till den Europeiska revisionsdomstolen. Under verksamhetsåret deltog verket på hävdvunnet sätt i möten för generaldirektörerna och kontaktpersonerna vid revisionsverken inom Europeiska unionen samt i arbetet i arbetsgrupper som tillsatts av generaldirektörmötena. En tjänsteman från revisionsverket innehade en tidsbestämd befattning i revisionsdomstolens tjänst enligt den praxis som överenskommit mellan revisionsdomstolen och medlemsländernas revisionsverk. Verket deltog också som observatör vid samtliga revisionsbesök som den europeiska revisionsdomstolen gjorde i Finland.

Verket är medlem av den internationella organisationen för staternas högsta revisionsorgan INTOSAI och dess europeiska dotterorganisation EUROSAI. Verket har på hävdvunnet sätt deltagit i organisationernas möten och seminarier samt har besvarat förfrågningar angående verkets verksamhet från organisationerna och dess arbetsgrupper. Ett centralt mål för det internationella samarbetet är att främja informationsutbytet gällande förfaringsätt vid revision av statsfinanserna. INTOSAI och EUROSAI arbetar även med att utveckla revisionsmetoder och standarder.

Under verksamhetsåret deltog revisionsverket i Eurosais/Eurorais konferens i Köpenhamn samt i ett i Prag ordnat seminarium för utvärdering av den interna kontrollen.

Revisionsverket deltog i följande arbetsgrupper för revisionsverken inom Europeiska unionen: arbetsgruppen för koordinering av revisionen av strukturfonderna, arbetsgruppen för mervärdesskatt och arbetsgruppen för harmonisering av rapporteringen om användningen av medel för utvecklingssamarbete.

Revisionsverket deltog i beredningen av parallellrevisionen av Helsingforskonventionen till skydd för Östersjön och två revisorer från revisionsverket fortsatte sitt arbete som revisorer för Wassenaar-organisationen i Wien.

Samarbetet och det inbördes informationsutbytet mellan de nordiska revisionsverken och revisionsverken i de baltiska länderna bedrevs på traditionellt sätt. Samarbetsformer under verksamhetsåret var det nordiska generaldirektörmötet, för vilket Finland stod värd, och samarbetsmöten mellan de nordiska och baltiska länderna samt ömsesidiga studiebesök. Representanter för revisionsverket deltog vid det nordiska revisionsseminariet för vilket revisionsverket på Island var värd. Verkets ledningsgrupp gjorde ett svarsbesök hos revisionsverket i Kina.

Under verksamhetsåret mottog revisionsverket totalt 17 utländska gäster på studiereSOR och besök. De mest avlägsna gästerna kom från Syd-Korea, Kina, Colombia och Vietnam. Representanter för revisionsverket deltog i totalt 24 i utlandet ordnade möten och seminarier, vartill representanter för verket företog 8 revisionsresor till utlandet.

Maria Kaisa Aula	riksdagsledamot
Reino Hjerppe	överdirektör, Statens ekonomiska forskningscentral
Markku Lehto	kanslichef, social- och hälsovårdsministeriet
Tapio Leskinen	generaldirektör, Statens revisionsverk
Christel von Martens	direktör för den svenska verksamheten, Finlands Kommunförbund
Anita Niemi-Iilahti	docent, Vasa universitet
Risto Palo	överinspektör, Statens revisionsverk
Vappu Taipale	generaldirektör, Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården
Juhani Turunen	understatssekreterare, finansministeriet
Kari Urpilainen	riksdagsledamot

Under verksamhetsåret tillsatte revisionsverket en ny delegation för åren 2004-2005. Som medlemmar i delegationen under den nya mandatperioden fortsätter med undantag för Maria Kaisa Aula och Risto Palo de övriga medlemmarna i den tidigare delegationen. Till nya medlemmar i delegationen kallade verket riksdagsledamöterna Olavi Ala-Nissilä och Anni Sinnemäki samt överrevisor Eeva Miettinen från revisionsverket. Som ordförande för delegationen verkar riksdagsledamot Olavi Ala-Nissilä.

Under verksamhetsåret sammanträdde delegationen sex gånger. Vid mötena behandlades både revisionsverksamhetens inriktning och revisionsresultaten samt externa faktorer som påverkar verksamheten. I anknytning till revisionernas inriktning och revisionernas resultat diskuterade delegationen revisionsverkets strategiska riktlinjer för åren 2003-2006, revisionsverkets berättelse till riksdagen om sin verksamhet samt revisionsverkets verksamhets- och revisionsplan för år 2004.

Som av riksdagen utsedda revisorer för re-

visionsverket, vilka har granskat revisionsverkets bokslut, bokföring och förvaltning, har fungerat riksdagsledamöterna Matti Saarinen (ordförande), Petri Salo och Aulis Ranta-Muotio samt CGR Eero Suomela.

Personal

Antalet tjänster vid verket vid utgången av år 2003 var 146. Det totala antalet anställda vid verket var 143 personer vid utgången av år 2003. År 2003 hade verket till sitt förfogande en arbetsinsats motsvarande 141 årsverken.

Av revisionsverkets hela personal var 37,8 procent kvinnor. Av revisionspersonalen var kvinnornas andel 34,5 procent och av den övriga personalen 54,2 procent.

Medelåldern för revisionsverkets hela personal var vid verksamhetsårets utgång 45,2 år. De största åldersgrupperna under verksamhetsåret var 45 - 49 år (19,6 %) och 55 - 59 år (17,5 %). Medelåldern för personalen inom statens hela budgetekonomi år 2003 var 42,7 år (2002 42,5 år).

Under verksamhetsåret övergick 8 personer till tjänst hos en annan arbetsgivare, vilket var 5,6 procent av verkets personal. I slutet av år 2003 var hela personalens genomsnittliga anställningstid vid revisionsverket 11,9 år.

Personalens utbildningsnivå är hög. Av revisionspersonalen har 99,2 % avlagt högsko-

leexamen. Räknat per årsverken användes för utvecklande av personalen i fråga om hela personalen i genomsnitt 9,0 arbetsdagar (2002 8,2 arbetsdagar, 2001 10,0 arbetsdagar), i fråga om revisionspersonalen 10,1 arbetsdagar och i fråga om den övriga personalen 3,5 arbetsdagar.

UPPGIFTER OM HELA PERSONALEN 31.12.

	2000	2001	2002	2003
Medelålder/år	44,0	45,0	44,9	45,2
Genomsnittlig anställningstid vid revisionsverket/år	10,2	11,2	11,3	11,9
Kvinnornas andel av personalen/ %	40,5	38,0	34,8	37,8
Andel för personer som avlagt högskoleexamen,/%	84,0	83,7	86,2	86,7

UPPGIFTER OM REVISIONSPERSONALEN 31.12.

	2000	2001	2002	2003
Kvinnornas andel av personalen/%	34,6	31,4	30,4	34,5
Andel för personer som avlagt högskoleexamen/%	99,1	99,1	99,1	99,2

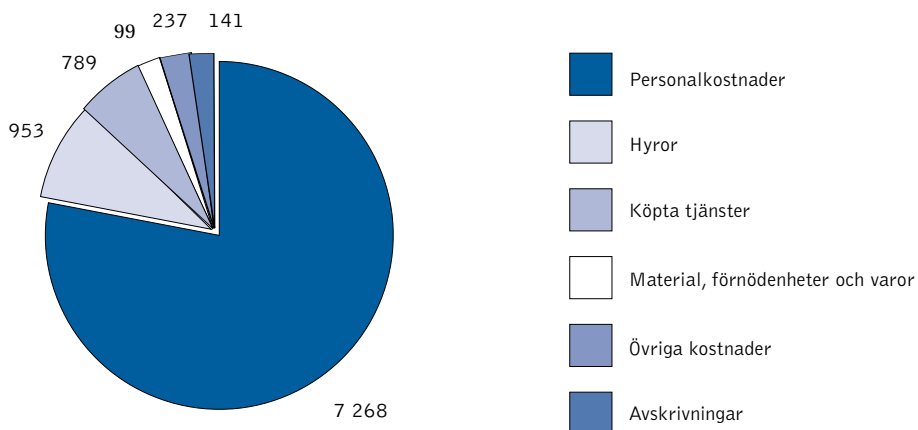
UPPGIFTER OM DEN ÖVRIGA PERSONALEN 31.12.

	2000	2001	2002	2003
Kvinnornas andel av personalen/%	66,7	65,2	56,5	54,2
Andel för personer som avlagt högskoleexamen/%	20,8	21,7	21,7	25,0

Kostnadsstruktur och kostnader

För år 2003 hade för verkets driftskostnader beviljats totalt 9 569 000 euro och av anslaget förbrukades 9 505 255 euro. Revisionsverkets kostnader enligt intäkts- och kostnadskalkylen var totalt 9 485 744 euro, av vilket personalkostnaderna utgjorde 76,6 procent.

Detaljerade uppgifter om revisionsverkets kostnader framgår ur verkets bokslut och den i detta ingående verksamhetsberättelsen.

Figur 1. Revisionsverkets kostnader år 2003 (ettusen euro).

2. REVISIONEN AV STATENS BOKSLUT FÖR ÅR 2003

Statens revisionsverk har 4.6.2004 gett en revisionsberättelse över revisionen av statens bokslut för år 2003 till finansministeriet och Statskontoret samt statsrevisorerna till kännedom. Revisionen gällde det i 17 § lagen om statsbudgeten avsedda statens bokslut för år 2003 samt de i 18 § lagen om statsbudgeten avsedda utredningarna till den del dessa berör statens budgetekonomi. Revisionen gällde även föreskrifterna om och övervakningen av statens bokföring. Revisionen av bokslutet utfördes med tillämpande av adb-stödda analytiska revideringsmetoder och utnyttjande av de observationer som gjorts vid revisionerna av räkenskapsverken. I det följande behandlas innehållet i ovan nämnda revisionsberättelse.

De slutledningar som gäller de enskilda räkenskapsverkens bokslut och bokföring har rapporterats separat i revisionsberättelserna. Sammanfattande information om dem har presenterats separat nedan i denna berättelse.

Bokslutet

Statskontoret har undertecknat statens bokslut 6.4.2004.

Statens bokslutskalkyler har med uppgjorts i enlighet med den av finansministeriet fastställda modellen (TM 0203 VM 6/01/2002).

Den kalkyl som utvisar realiseringen av statsbudgeten motsvarar huvudboken i statens budgetbokföring.

Statens balansräkning har härletts korrekt ur huvudboken i statens affärsbokföring. Statens intäcks- och utgiftskalkyl presenteras i statens bokslut så, att de i kontoplanen angivna kontona för interna intäkter och kostnader har eliminerats. Den vid Statskontoret uppgjorda elimineringskalkylen har härletts ur huvudboken i statens affärsbokföring. Intäcks- och kostnadskalkylen har på ett adekvat sätt härletts ur elimineringskalkylen.

I bilageuppgifterna till statens bokslut har presenterats en utredning över i budgeten beviljade fullmakter och deras användning och av användningen orsakade utgifter samt en avstämningskalkyl av bokslutet på det sätt som förordningen om statsbudgeten förutsätter.

Enligt 18 § lagen om statsbudgeten inkluderas i statens bokslutshandlingar förutom statens bokslut utredningar över till följande år överförda anslag, av staten beviljade lån, statsskulden och vid räkenskapsårets utgång i kraft varande statsgarantier och statens övriga ansvarsförbindelser. Utredningarna har uppgjorts adekvat på basis av statens centralbokföring och i samband med räkenskapsverkens bokslut presenterade uppgifter.

De ändringar som i centralbokföringen gjorts i räkenskapsverkens kontouppgifter och centralbokföringens noteringar har dokumenterats och registrerats på verifierbart sätt. Kontouppgifterna enligt räkenskapsverkens bokföring svarar mot centralbokföringens kontouppgifter 31.12.2003.

På basis av revisionen fästs uppmärksamhet vid följande brister och risker, vilka är centrala med tanke på i 14 § lagen om statsbudgeten avsedd god bokföringssed och den däri ingående enhetlighetsprincipen:

- Om hur intäkter och utgifter i budgeten skall hänföras till finansåret stadgas i 5 a och 5 b § i förordningen om statsbudgeten, vilka har trätt i kraft från början av år 2003. Den praxis som tidigare följts i budgeten och budgetbokföringen har i viss mån avvikit från principerna enligt de nya bestämmelserna.
- I de momentvisa motiveringarna i 2003 års budget hade i allmänhet inte definierats grunderna för hänförandet. Emedan räkenskapsverken i allmänhet i 2003 års budgetbokföring tillämpade samma grunder för hänförandet som under tidigare år, har grunderna för hänförandet inte i boksluten för år 2003 i synnerhet i fråga om reservationsanslagen till alla delar svarat mot budgeten. Förfarandena vid hänförandet har delvis varit oenhetliga också då medel som avsetts för finansiering av Europeiska unionens strukturfondsprogram har använts för finansiering av statens egna konsumtionsutgifter.
- När intäkter och utgifter i budgeten hänförs till finansåret borde eftersträvas möjligast enhetliga och även med tanke på redovisningen som helhet klara grunder. Av denna anledning borde i första hand följas de principer som har angetts i förordningen om statsbudgeten. När detta inte är möjligt eller ändamålsenligt, bör grunderna för hänförande av budgetintäkter och -utgifter definieras i momentets motiveringar. Också då borde enhetliga förfaranden eftersträvas.

Vid revisionerna av räkenskapsverken har uppmärksamats, att i användningen av i statsbudgeten beviljad fullmakt inte i samtliga fall iakttas finansårsprincipen i enlighet med budgeten, när i budgeten har förnyats det oanvända beloppet av föregående finansårs fullmakt. Även om i anslagets motivering förnyas uttryckligen endast det oanvända beloppet av den i föregående års fullmakt beviljade fullmakten, har räkenskapsverken använt även fullmakter som blivit oanvända under tidigare år, eller fullmakter från tidigare år som frigjorts p.g.a. projekt som annullerats under det innevarande året.

Klarhet i budgeten och uppföljningen av fullmakterna talar för ett förfarande, där fullmakten kan användas endast under det finansår, i vars budget den har beviljats. När avsikten är att använda även fullmakter från tidigare år som blivit oanvända, bör om detta intas ett uttryckligt omnämnande i momentets motiveringar. Uppföljningen av fullmakterna bör utvecklas så, att också de förnyade fullmakterna kan följas upp heltäckande.

- Vid tidigare revisioner har fästs uppmärksamhet vid, att i de momentvisa motiveringarna tämligen ofta breddas anslagens användningsändamål och deras standardinnehåll. Förfarandet är i sig möjligt. Budgetmotiveringarna har till denna del i viss mån blivit klarare.

Förfarandena i praktiken borde emellertid alltjämt klagöras i synnerhet i sådana fall, där ett enskilt ämbetsverk vid ett med statsbidrag jämförbart projekt samtidigt agerar som den som besluter om finansieringen, anskaffar de tjänster som skall finansieras och genomför projektet. Också

gränsdragningen mellan från reservationsanslagsmoment finansierade, till statens egen verksamhet anknutna och övriga samfälliga projekt borde klargöras både i budgeten och i bokföringen.

Enhetlighetsprincipen har inte i statens balansräkning förverkligats heltäckande vid avgränsning och värdering av vissa balansposter. Skillnader förekommer t.ex. i definieringen av omsättningstillgångar samt i grunderna för värdering av omsättningstillgångar i form av värdepapper.

Förverkligandet av enhetlighetsprincipen förutsätter mera heltäckande och enhetliga bestämmelser än de nuvarande om det, hur ovan nämnda poster skall behandlas i statens bokslut.

• I de skuldnoteringar i statens bokföring som anknyter till som fasta anslag och förslagsanslag budgeterade utgifter används i enlighet med Statskontorets föreskrifter alltså konton för inköpsskulder, konton för övriga skulder och konton för utgiftsrester.

Statskontoret bör beakta de förpliktelser gällande uppföljningen av utgiftsrester som följer av 19 § i lagen om statsbudgeten, när det utfärdar föreskrifter om bokföringen.

• I samband med revisionen av centralbokföringen har utretts förfarandena i anknytning till uppföljning av räkenskapsverkens fullmakter. Vid revisionerna av räkenskapsverken har framkommit vissa brister i de uppgifter som presenteras som bilaga till bokslutet och som gäller användningen av fullmakter och av detta orsakade utgifter. I uppföljningen av fullmakter har brister konstaterats bl.a. i fråga om verifieringen,

avstämningen, fullständigheten, kontinuiteten och rapporteringen.

• Arkiveringen av centralbokföringens bokförings- och bokslutsmaterial baserar sig på Statskontorets praxis, som inte har dokumenterats. Enligt revisionsverkets uppfattning bör centralbokföringens bokförings- och bokslutsmaterial och dess förvaringstider fastställas enligt god bokföringssed så, att en oavbruten noteringskedja mellan räkenskapsverkens bokföringsmaterial och centralbokföringen samt statens bokslut kan säkerställas. När materialet och dess förvaringstider fastställs bör som helhet beaktas statens bokslutskalkyler och de som bilaga till dem lämnade uppgifterna samt bokslutets specifikationer och annat material som verifierar centralbokföringen.

Styrning och övervakning av bokföringen

Enligt den uppfattning som uppstått i samband med revisionen av statens bokslut har med intern kontroll av centralbokföringen kunnat inverkas på, att de uppgifter i centralbokföringen som utgör grund för statens bokslut inte skall innehålla felaktigheter. Övervakningen av uppgifterna i centralbokföringen baserar sig emellertid huvudsakligen på analysering av uppgifterna och kan inte ersätta räkenskapsverkens egna åtgärder eller styrning av statens bokföring.

Till de viktigaste principerna som gäller för statens centralbokföring och statens bokslut hör den enhetlighetsprincip som i 61 § förordningen om statsbudgeten har stadgats för räkenskapsverkens bokslut. I den helhet budgetekonomin utgör är förverkligandet av principen en del av den täckande interna kontroll av denna helhet, som ankommer på

Statskontoret i dess uppgift att handha statens centralbokföring och uppgöra statens bokslut. Enhetlighetsprincipen är den centrala principen också vid lösandet av enskilda frågor som berör statens bokföring och bokslut.

En central roll för förverkligandet av enhetlighetsprincipen innehar också budgeten. Enhetliga grunder för uppgörande av budgeten, och från denna synpunkt klara budgetmotiveringar är en förutsättning, förutom för att budgeten skall kunna behärskas, i sista hand också för att enhetlighetsprincipen skall förverkligas i statens bokföring och bokslut. Att ett krav på enhetlighet uppställs förutom på bokslutet även på uppgörandet av budgeten kan därför anses vara motiverat. Detta förutsätter att i fråga om principerna för uppgörande av budgeten och iakttagandet av budgeten bör ägnas uppmärksamhet bl.a. åt

förfarandet med fullmakter i synnerhet vad gäller förnyade fullmakter, och vid anslagets motiveringar i synnerhet vad gäller hänförande av utgifter till finansår och från utgiftsmomentens standardinnehåll avvikande användningsändamål.

Revisionsverkets ställningstagande till bokslutets fastställbarhet

Statens bokslut för år 2003 har uppgjorts i enlighet med gällande bestämmelser. De i revisionsverkets revisionsberättelse om statens bokslut framförda bristerna och riskerna, och de nedan behandlade anmärkningarna som framförts i revisionsberättelserna gällande samtliga 115 räkenskapsverk som är underställda statsrådet, utgör med beaktande av väsentlighetsprincipen inte ett hinder för fastställande av statens bokslut.

3. TILLSTÅNDET I FÖRVALTNINGEN PÅ BASIS AV REVISIONERNA

3.1 Allmänt

Bilden av tillståndet i förvaltningen uppkommer genom de observationer vilka framförts i revisionsberättelserna. Den årliga redovisningsrevisionen utfördes hos samtliga 115 räkningsverk och hos två fonder utanför statsbudgeten. I valet av ämnen för förvaltningsrevisionerna år 2003 betonade verket sex teman: att riksdagen skall få riktiga och tillräckliga uppgifter i budgetförslagen och regeringens tillståndsberättelse, förvaltningens ekonomiska styrningssystem, statsbidrag och övriga understöd, statens intäkter och finansieringssystem, statens upphandlingsförfaranden samt samfund utanför statsbudgeten. Under verksamhetsåret slutfördes 35 förvaltningsrevisioner.

Revisionsberättelserna distribuerades till ifrågasvarande räkningsverk och eventuell direktions eller styrelses ledamöter, de styrande ministerierna, Statskontoret och statsrevisorerna. Revisionsberättelserna har också sammanställts i en tryckt publikation, som

har distribuerats till riksdagen och förvaltningen.

Alla förvaltningsrevisionsberättelser har publicerats i tryckt form. Till distributionen har hört ifrågasvarande myndigheter inom förvaltningen, riksdagens ledamöter, finansutskottet, ifrågasvarande specialutskott, statsrevisorerna och finansministeriet. Berättelserna har också varit allmänt tillgängliga och om varje berättelse har getts ett pressmeddelande. Resuméer av de förvaltningsrevisioner som blivit klara efter den berättelse som gavs till riksdagen år 2003 ingår enligt förvaltningsområde i kapitel 5 i denna berättelse. På samma plats finns uppföljande rapporter om tidigare revisioner.

Alla revisionsverkets revisionsberättelser samt resuméer av de utförda förvaltningsrevisionerna kan också läsas på verkets internet-sidor (<http://www.vtv.fi>).

3.2 Iakttagandet av statsbudgeten och de centrala bestämmelserna om denna

Vid revisionerna finansåret 2003 yppade sig i fråga om 31 räkenskapsverk sådana felaktiga förfaranden, där en given anmärkning eller flera anmärkningar som helhet ansågs innebära en överträdelse av iakttagandet av statsbudgeten, om vilken man hade att i revisionsberättelsen framföra ett specificerat negativt ställningstagande till lagenligheten. År 2002 ingick ett negativt ställningstagande till lagenligheten i 41 räkenskapsverks revisionsberättelse. Utvecklingen under tre år och fördelningen enligt förvaltningsområde har presenterats i tabell 1. I en bilaga till denna berättelse har presenterats de enligt förvaltningsområde och räkenskapsverk specificerade uppgifterna.

Antalet räkenskapsverk som getts ett negativt ställningstagande till lagenligheten har minskat jämfört med tidigare år, men är alltså jämt synnerligen stort. Med tanke på statshushållningen som helhet kan av detta emellertid inte dras den slutsatsen, att ca en fjärdedel av användningen av statens medel inte

skulle uppfylla kravet på lagenlighet, emedan ställningstagandena i allmänhet gäller några delområden av ekonomin eller något specificerat fall. Ett negativt ställningstagande till lagenligheten innebär inte heller, att det vore fråga om missbruk av statens medel. Vid bedömning av ställningstagandenas ekonomiska betydelse bör dessutom beaktas att räkenskapsverkens ekonomiska volym varierar. Ett negativt ställningstagande bör emellertid alltid betraktas som en allvarlig omständighet i skötseln av ifrågavarande räkenskapsverks ekonomi, och revisionen har till uppgift att rapportera om avvikelser från ett vederbörligt iakttagande av budgeten.

Den viktigaste anledningen till negativa ställningstaganden till lagenligheten var brister i presentationen av årsresultatet av avgiftsbelagd verksamhet. Den näst viktigaste kategorin var att anslag använts i strid med motiveringarna, att utgiften hänförs till fel finansår och motsvarande felaktigheter.

Förvaltningsområde	Räkenskaps- verk år 2003	Negativa ställningstaganden till lagenligheten år		
		2001	2002	2003
Republikens presidents kansli	1	-	-	-
Statsrådets kansli	1	-	-	-
Utrikesministeriets förvaltningsområde	1	1	1	-
Justitieministeriets förvaltningsområde	2	-	1	1
Inrikesministeriets förvaltningsområde	18	1	2	1
Försvarsministeriets förvaltningsområde	3	1	1	1
Finansministeriets förvaltningsområde	6	1	2	3
Undervisningsministeriets förvaltningsområde	27	20	10	5
Jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde	9	6	3	3
Kommunikationsministeriets förvaltningsområde	8	1	3	2
Handels- och industriministeriets förvaltningsområde				
TE-centralerna	15	12	12	14
Övriga räkenskapsverk	13	2	2	1
Social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde	7	4	3	-
Arbetsministeriets förvaltningsområde	1	1	1	1
Miljöministeriets förvaltningsområde	3	-	-	-
	115	50	41	31

Tabell 1: Negativa ställningstaganden till lagenligheten i revisionsberättelserna åren 2001 - 2003

3.3 Skyldighet att meddela om åtgärder angående anmärkningar i revisionsberättelserna

Enligt 5 § 1 momentet lagen om statens revisionsverk skall revisionsobjektet och det ministerium till vars ansvarsområde revisionsobjektet hör meddela revisionsverket vilka åtgärder som vidtagits med anledning av anmärkningarna i granskningsberättelsen.

I revisionsberättelserna har sådana anmärkningar specificerats och en bestämd tid har angetts inom vilken meddelandet om åtgärder bör lämnas. Åtgärdernas tillräcklighet kontrolleras vid följande revision. Som regel anses negativa ställningstaganden till lagenligheten också vara frågor som medför meddelandeåliggande, men meddelandeåliggande kan också uppkomma av anmärkningar vilka inte har lett till ett negativt ställningstagande till lagenligheten.

I tabell 2 har presenterats meddelandeåliggandenas fördelning enligt förvaltningsområde under tre års tid.

Antalet meddelandeåligganden har minskat jämfört med året innan. Den viktigaste gruppen anledningar till anmärkningar som lett till meddelandeåliggande var alltjämt brister eller felaktigheter i presentationen av uppgifterna om det ekonomiska resultatet och den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet samt i ordnandet av resultatredovis-

ningen. Dessa ledde till meddelandeåliggande för 25 räkenskapsverk. Brister i den inre kontrollen ledde till meddelandeåliggande för 15 räkenskapsverk.

I samband med revisionerna år 2003 utredes effekterna av de meddelandeåligganden som påförts i revisionsberättelserna föregående år. Vid revisionerna år 2002 ålades 56 räkenskapsverk att lämna meddelande. Av dem hade man i fråga om 29 räkenskapsverk att antingen helt eller delvis förnya meddelandeåliggandet år 2003. Den viktigaste enskilda gruppen ämbetsverk var alltjämt arbetskrafts- och näringscentralerna, där meddelandeåliggandet gällande utvecklande av redovisningen av resultatet samt presentation av riktiga och tillräckliga resultatuppgifter förnyades i fråga om 12 arbetskrafts- och näringscentraler.

I fråga om förvaltningsrevisionerna bestäms om meddelandeåliggande från fall till fall på basis av en uppföljningsplan som uppgörs när revisionen blivit klar. Uppföljningen av förvaltningsrevisionerna sker med 1 - 3 års tidsutsträckning efter det att revisionerna slutförts. Sammandrag av de uppföljande rapporter som blivit klara under redogörelseperioden presenteras i kapitel 5.

Förvaltningsområde	Räkenskaps- Räkenskapsverk som gets verk meddelandeåliggande år			
	år 2003	2001	2002	2003
Republikens presidents kansli	1	-	-	-
Statsrådets kansli	1	-	-	-
Utrikesministeriets förvaltningsområde	1	1	1	1
Justitieministeriets förvaltningsområde	2	2	1	2
Inrikesministeriets förvaltningsområde	18	3	4	6
Försvarsministeriets förvaltningsområde	3	2	1	1
Finansministeriets förvaltningsområde	6	2	3	1
Undervisningsministeriets förvaltningsområde	27	11	14	10
Jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde	9	7	4	3
Kommunikationsministeriets förvaltningsområde	8	2	5	3
Handels- och industriministeriets förvaltningsområde				
TE-centralerna	15	14	14	13
Övriga räkenskapsverk	13	3	4	2
Social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde	7	4	4	2
Arbetsministeriets förvaltningsområde	1	1	1	1
Miljöministeriets förvaltningsområde	3	-	-	-
	115	52	56	45

Tabell 2: Meddelandeåligganden i revisionsberättelserna finansåren 2001 - 2003

3.4 Budgeteringsförfaranden

I räkenskapsverkens revisionsberättelser gjordes anmärkningar om budgeteringsförfarandena hos sju räkenskapsverk. År 2002 gavs en motsvarande anmärkning likaså åt sju räkenskapsverk och år 2001 motsvarigt åt 31 räkenskapsverk.

Det exceptionellt stora antalet anmärkningar år 2001 berodde på hanteringen av icke-budgeterade intäkter, närmast donations- och sponsormedel, på undervisningsministeriets förvaltningsområde.

3.5 Räkenskapsverkens bokslutskalkyler

I tabell 3 presenteras antalet anmärkningar med anledning av bokslutskalkylerna under tre års tid.

Anmärkningar med anledning av kalkylen över budgetens realisering gavs på basis av 2003 års revisioner åt 16 räkenskapsverk, vilket var 12 färre än år 2002. Också antalet anmärkningar med anledning av intäkts- och kostnadskalky-

len minskade jämfört med året innan.

Som de viktigaste bilageuppgifterna bör betraktas bilagan gällande fullmakter. Anmärkningar om riktigheten för dessa bilageuppgifter måste ges åt åtta räkenskapsverk. Fyra räkenskapsverk fick en anmärkning om att fullmakten använts i strid med budgeten. 48 räkenskapsverk hade fullmakter i bruk.

	Anmärkningar år		
	2001	2002	2003
Kalkyl över budgetens realisering	31	28	16
Intäkts- och kostnadskalkyl	8	16	9
Balansräkning	9	7	8
Bilageuppgifter	14	18	11
Granskning av kalkylerna	7	5	1

Tabell 3: Anmärkningar i revisionsberättelserna gällande bokslutskalkylerna finansåren 2001 - 2003

3.6 Räkenskapsverkens lönsamhetsmål och uppgifterna om lönsamheten i boksluten

Bestämmelserna om uppgörandet av budgeten förutsätter att preliminära resultatmål presenteras i samband med budgetmotive-ringarna för både effekter, produktivitet och lönsamhet. Täckande och klart presenterade fungerande resultatmål är av betydelse inte bara för regeringen som utgångspunkt för resultatstyrningen, utan även för riksdagen när den beslutar om de anslag som beviljas. De resultatmål som presenteras i samband med budgeten borde uppställas så, att ministeriet utgående från dem kan godkänna de till budgetens realisering anknutna resultatmålen för hela förvaltningsområdet samt dess ämbetsverk och inrättningar.

Revisionsverket har utvärderat den information som riksdagen får i samband med budgeten och i berättelsen om statsverkets förvaltning och tillstånd med separata revisioner på justitieministeriets och social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområden. Sammanfattningar av dessa revisioner presenteras nedan i punkterna 4.2 och 4.3.

Enligt 11 § förordningen om statsbudgeten uppgörs för verkställigheten av budgeten årligen en detaljerad indelning därav samt godkänns resultatmålen för förvaltningsområdena och deras ämbetsverk och inrättningar. Enligt förordningens 13 § skall, sedan riksdagen har publicerat statsbudgeten, respektive ministerium fastställa den detaljerade indelningen av budgeten samt godkänna och publicera de resultatmål som avses i 11 §.

I samband med revisionen av räkenskapsverken har revisionsverket utvärderat hur täckande och fungerande de av ministeriet

godkända slutliga resultatmålen har varit. Härvid fokuseras i synnerhet på lönsamhetsmålen eller alternativa ersättande förfaranden vid presentationen av kostnadsmålen enligt resultatområde eller uppgift.

På basis av revisionerna räkenskapsåret 2003 görs bedömningen, att de till resultatstyrningen väsentligen hörande, i 11 § budgetförordningen avsedda av ministerierna godkända resultatmålen för ämbetsverken och inrättningarna alltjämt i fråga om lönsamhetsmålen och de ersättande kostnadsmålen i regel är bristfälliga. Endast för 16 procent av räkenskapsverken har godkänts lönsamhets- eller kostnadsmål (17 % år 2002 och 18 % år 2001). Produktivitetsmål hade godkänts för endast nio procent av räkenskapsverken.

Att utvärdera effektmålen med de verktyg som står revisionen till buds har visat sig vara problematiskt. Trots detta har i samband med revisionerna även utvärderats de av ministeriet godkända servicemålsättningarna. Målsättningar gällande serviceförmågan hade uppställts för 42 procent av räkenskapsverken (46 % år 2002). Vid revisionerna år 2003 har inte utvärderats täckningsgraden för målsättningarna för samhällliga effekter.

I fråga om måluppställandet förefaller alltjämt situationen på de skilda delområdena av resultatet att vara desto sämre ju mera konkreta områden det är fråga om. Det samma förefaller läget att vara när målsättningarna och rapporteringen om dem förutsätter nyckeltal och mätbarhet.

Resultatuppgifterna i boksluten

Enligt 63 § budgetförordningen skall räkenskapsverket i sitt bokslut ge riktiga och tillräckliga uppgifter om lönsamheten och verksamhetens resultat. Enligt budgetförordningens 65 § 2 moment 2 punkt skall i den verksamhetsberättelse som ingår i bokslutet pre-

senteras en beskrivning av verksamhetens resultat jämte nyckeltal och jämförelser med de uppställda resultatmålen.

I tabell 4 presenteras fördelningen av ställningstagandena till uppgifterna om resultat under tre års tid.

År	Tillförlitliga uppgifter	Tillräckliga uppgifter	Riktiga och tillräckliga uppgifter
2001	81 %	57 %	52 %
2002	67 %	58 %	52 %
2003	66 %	58 %	57 %

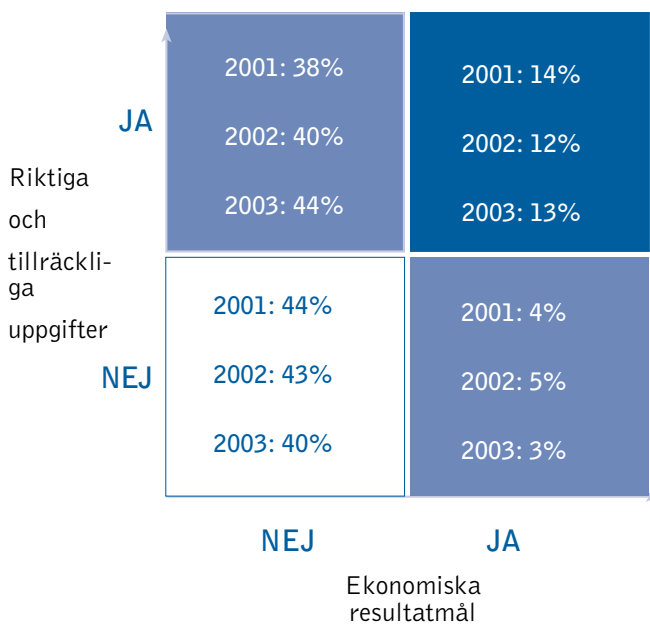
Tabell 4: Tillförlitliga och tillräckliga ekonomiska resultatuppgifter i boksluten 2001 - 2003

Vid revisionerna har koncentrerats på att granska presentationen av uppgifter om lönsamhet samt kostnader och prestationer. Antalet räkenskapsverk där uppgifterna om lönsamhet och kostnader konstaterades vara riktiga och tillräckliga var 66 dvs. 57 procent av samtliga räkenskapsverk (60 räkenskapsverk dvs. 52 % år 2002). Kravet på riktiga och tillräckliga uppgifter innebär, att de resultatuppgifter som presenteras av räkenskapsverket är samtidigt både tillförlitliga och tillräckliga.

Den centrala frågan med tanke på resultatstyrningen är alltjämt att ministerierna inte presenterar riktiga och tillräckliga resultatuppgifter om sin egen verksamhet. Endast uppgifterna om finansministeriet kunde betraktas som riktiga och tillräckliga.

Bedömning av tillståndet för resultatstyrningen

Till en fungerande resultatstyrning hör att ministerierna för sin egen del sörjer för att uppställa adekvata resultatmål, och att räkenskapsverken för sin del i sina bokslut presenterar riktiga och tillräckliga uppgifter om verksamheten. Figur 2 avser att beskriva resultatstyrningens funktion från en synpunkt sett. Som bedömningskriterier har tillämpats täckningsgraden för de av ministerierna uppställda ekonomiska resultatmålen och de uppgifter om lönsamheten som räkenskapsverken presenterat i sina bokslut.

Figur 2: Resultatmål som beskriver lönsamheten

När tillståndet för resultatstyrningen bedöms på basis av uppställandet av ekonomiska resultatmål och riktiga och tillräckliga bokslutsuppgifter angående dessa, förefaller det alltjämt som om några väsentliga förändringar inte hade inträffat i resultatstyrningen som helhet jämfört med tidigare år. Andelen för räkenskapsverk som styrs med tillräckliga ekonomiska resultatmål och som rapporterar riktiga och tillräckliga uppgifter är alltjämt synnerligen liten eller 13 procent (12 % år 2002 och 14 % år 2001).

I fråga om riktiga och tillräckliga uppgifter har läget förbättrats något. Riktiga och tillräckliga lönsamhetsuppgifter presenterade i sina bokslut 57 procent av räkenskapsverken. År 2002 var motsvarande andel 52 procent.

Ekonomiska resultatmål hade uppställts för 18 räkenskapsverk. Av dem presenterade 15 räkenskapsverk eller 83 procent riktiga och tillräckliga uppgifter (70 % år 2002). Motsvarigt presenterade av de räkenskapsverk för vilka inte hade uppställts ekonomiska resultatmål (97 räkenskapsverk) endast 51 räkenskapsverk dvs. 53 procent riktiga och tillräckliga uppgifter (48 % år 2002). För att resultatstyrningen och redovisningsskyldigheten skall förverkligas förutsätts alltjämt att ministeriernas och räkenskapsverkens ledning vidtar åtgärder för att resultatmålen och uppföljningen av dem skall vara på den nivå som bör förväntas.

I fråga om samhällliga effekter har det visat sig vara problematiskt att bedöma uppgif-

ternas riktighet och tillräcklighet vid de årliga revisionerna. Särskilt svårt är det att verifiera de presenterade uppgifternas tillförlitlighet. Revisionerna av räkenskapsverken innefattar inte heller ställningstaganden i detta avseende. I fortsättningen accentueras ministeriernas redovisningsskyldighet i fråga om de samhälleliga effekterna. Också oavhängiga

utomstående utvärderingar torde få sin egen betydelse. Under de senaste fem åren har en utomstående utvärdering av effekterna gjorts vid ca 50 räkenskapsverk. Om de centrala resultatet av dessa utvärderingar borde vid sidan av den övriga resultatrapporteringen rapporteras också i berättelsen om statens bokslut.

3.7 Avgiftsbelagd verksamhet

Enligt 15 § 2 momentet lagen om statsbudgeten bör uppföljningen av avgiftsbelagd verksamhet ordnas så, att årsresultatet kan presenteras i samband med bokslutet, ifall inte den avgiftsbelagda verksamheten är ringa. Enligt budgetförordningens 65 § 2 moment 3 punkten skall i verksamhetsberättelsen presenteras uppgifter om den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet och jämförelser med de uppställda målen. Innebörden av riktiga och tillräckliga uppgifter har på detta område även preciserats med Statskontorets bestämmelse (8/03/97) i vilken förutsätts att kostnadsmotsvarighetskalkylerna presenteras enligt prestationstyp. Innebörden av riktiga och tillräckliga uppgifter i fråga om avgiftsbelagd verksamhet har klart angetts i bestämmelserna.

Enligt en av Statskontoret gjord utredning från år 2002 var intäkterna av statens avgiftsbelagda verksamhet totalt ca 1,2 miljarder euro, av vilket de offentligrättsliga prestationernas andel utgjorde 0,2 miljarder euro, marknadsprestationerna 0,7 miljarder euro och de med stöd av speciallagar prissatta prestationerna 0,3 miljarder euro.

Antalet räkenskapsverk som bedrev i 15 § lagen om statsbudgeten avsedd avgiftsbelagd verksamhet var år 2003 totalt 100. I tabell presenteras hur ställningstagandena gällande de presenterade uppgifternas tillförlitlighet och tillräcklighet i fråga om den avgiftsbelagda verksamheten har fördelat sig under tre års tid.

År	Tillförlitliga uppgifter	Tillräckliga uppgifter	Riktiga och tillräckliga uppgifter
2001	65 %	96 %	63 %
2002	68 %	90 %	64 %
2003	73 %	94 %	69 %

Tabell 5: Tillförlitliga och tillräckliga bokslutsuppgifter om avgiftsbelagd verksamhet finansåren 2001 - 2003

Vid revisionerna konstaterades att de av 69 räkenskapsverk presenterade kostnadsmotsvarighetskalkylerna innehöll riktiga och tillräckliga uppgifter. Föregående år var motsvarande siffra 64 procent dvs. 63 räkenskapsverk av 99 räkenskapsverk.

I fråga om bokslutsuppgifterna om avgiftsbelagd verksamhet har läget förbättrats något i jämförelse med tidigare år. På detta tyder också det, att ett negativt ställningstagande till lagenligheten p.g.a. brister i presentatio-

nen av den avgiftsbelagda verksamhetens årsresultat år 2003 måste ges åt 17 räkenskapsverk (24 räkenskapsverk år 2001 och 18 räkenskapsverk år 2002). Av dem var 14 arbetskrafts- och näringscentraler.

I den avgiftsbelagda verksamheten framkom några fall som lett till ett betydande underskott i marknadsprestationerna, och alltså ett problem med anknytning till det förfarande med prisstöd som avses i lagen om grunder för avgifter till staten.

3.8 Tillståndet för intern kontroll

Den interna kontrollen har utvärderas i riskanalysen och granskats i samband med revisionen av redovisningen av bokföring, fullmaktsuppföljning och resultat, samt särskilt i samband med vissa övriga revisioner.

Vid revisionerna av ekonomiförvaltningens system har granskats till dessa system och de uppgiftsgenererande systemen samt deras verksamhetsmiljöer anknutna risker, kontroller, förfarandet i den interna kontrollen, dokumenteringen samt datasäkerheten. Systemrevisioner utfördes hos 11 räkenskapsverk år 2003. Revisionsresultaten har rappor-

terats i samband med revisionerna.

Också Europeiska unionens medelöverföringar granskas som en del av revisionen. Vid revisionerna har ägnats uppmärksamhet förutom åt bokföringens riktighet och verksamhetens lagenlighet, även åt styrningen av verksamheten samt i synnerhet vid vissa frågor som berör administreringen av medlen och ordnandet av den interna kontrollen. Revisionsställningstagandena har rapporterats till de räkenskapsverk som berörts av revisionerna eller vilka bär ansvar för att bristerna korrigeras.

38

	Bokföring	Fullmaktsuppföljning	Övrigt redovinningsväsende	Övrig intern kontroll
a) ej väsentligt att anmärka	80 %	92 %	65 %	46 %
b) väsentliga brister, men åtgärder har vidtagits	1 %	2 %	4 %	20 %
c) väsentliga brister, med anledning av vilka korrigerande åtgärder bör vidtas	19 %	6 %	31 %	34 %

Tabell 6: Tillståndet för den interna kontrollen finansåret 2003, procent av de reviderade räkenskapsverken

De centrala bestämmelserna om det övriga redovinningsväsende som förutsätts utöver bokföringen ingår i budgetlagens 15 § 2 moment och 16 §. Närmare stadgas om saken i budgetförordningens 55 §, enligt vilken redovinningsväsendet samt övriga uppföljnings-

system skall producera de uppgifter som den interna ledningen och den externa styrningen förutsätter och som gäller antalet producerade prestationer, deras art och kostnader och den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet samt deras utveckling.

I fråga om redovisningen av resultat är läget i förvaltningen något bättre än föregående år. Alltjämt har emellertid hos 31 procent av räkenskapsverken vid revisionerna konstaterats förekomma sådana väsentliga till detta delområde av redovisningen anknutna brister, med anledning av vilka korrigerande åtgärder har förutsatts i revisionsberättelserna. En väsentlig brist i redovisningen av resultat i förvaltningen är alltjämt hur arbetskostnaderna hänförs till resultatområden, uppgifter och prestationer. Redovisningsväsendet är i de flesta fall också den kritiska faktorn bör det gälla att presentera riktiga och tillräckliga

uppgifter om lönsamhet, produktivitet och den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet i boksluten. I utvecklandet och ordnandet av redovisningen av resultatet är ministeriernas och de underställda räkenskapsverkens egna åtgärder alltjämt i nyckelställning.

Ett viktigt verktyg för den interna kontrollen hos räkenskapsverken är den i 26 § budgetförordningen förutsatta ekonomistadgan. Vid revisionerna år 2003 bedömdes ekonomistadgan vara på en adekvat nivå hos 110 räkenskapsverk, vilket är 95 procent av räkenskapsverken (år 2003 104 räkenskapsverk dvs.90 %).

3.9 Intern granskning

Enligt 70 § förordningen om statsbudgeten skall ämbetsverkens och inrättningarnas ledning ordna intern granskning om det finns motiverat behov därtill med anledning av de interna kontrollförfaranden som förutsätts i 69 och 69 a §. Den interna granskningen har till uppgift att för ledningen utreda om den interna kontrollen är ändamålsenlig och tillräcklig samt att utföra de granskningsuppgifter som ledningen bestämmer. Vid ordnandet av den interna granskningen skall de allmänna standarder och rekommendationer som gäller den beaktas. Föreskrifter om förfarandena i samband med den interna granskningen och dess ställning i ämbetsverkets eller inrättningens organisation skall meddelas i ett reglemente för intern granskning.

I fråga om den interna granskningen kan på basis av revisionerna år 2003 konstateras, att intern granskning förekom hos 71 räkenskapsverk, vilket är 62 procent av samtliga räkenskapsverk (58 % år 2002 och 52 % år 2001). För intern granskning användes totalt ca 110

årsverken (100 årsverken år 2002), av vilka andelen för köpta tjänster var ca 13 årsverken (11 årsverken år 2002). Den interna granskningen hade ordnats med användning av den egna personalen hos 50 räkenskapsverk.

Budgetförordningens bestämmelse om att den interna granskningen skall beakta allmänna standarder och rekommendationer understryker kontrollens kvalitet, professionalism och oavhängighet. År 2003 var hos 30 räkenskapsverk ämbetsverkets satsning på intern granskning med användning av den egna personalen ca ett årsverke eller mindre. I synnerhet i dessa situationer är det skäl att fästa uppmärksamhet vid kravet på professionalism i granskningen.

Reglementet för intern granskning bedömdes vid revisionerna vara ändamålsenligt hos 69 räkenskapsverk, vilket är 96 procent av de räkenskapsverk hos vilka intern granskning förekommer (91 % år 2002 och 83 % år 2001).

3.10 Förvaltningens ekonomiska styrningssystem

Funktionsdugligheten för förvaltningens styrningssystem och behoven av utveckling klarlades vid flera förvaltningsrevisioner.

Förvaltningslagen anger på sitt tillämpningsområde ramarna för en god förvaltningspraxis. Förändringarna i den offentliga förvaltningens verksamhetsmiljö ställer för egen del krav på styrningssystemens funktion samt på införande av förvaltningsmodeller och förvaltningspraxis som lämpar sig för verksamhetsmiljön.

Resultatstyrningen är den offentliga förvaltningens centrala styrmedel. Dess syfte är att förbättra verksamhetsmålens samt effektivitets- och produktivitetssuppgifternas anknytning till anslagens inriktning och användning. Hur resultatstyrningen förverkligades utvärderades bl.a. med en revision som gällde fördelningen av reservations- och investeringsutgifter till den regionala förvaltningen. Bristen på klara, genomskinliga och resultatbaserade fördelningskriterier var märkbar. Den regionala fördelningen av anslagen har endast sällan uppkommit som resultat av en klar regional inriktning och behovsprövning.

Enligt den revision som hänförde sig till åklagarväsendet upplevs resultatstyrningssystemet inte som reellt på det lokala planet. Åklagarenheternas chefer har inte tillägnat sig resultatstyrningens principer, och deras ställning som ledare av enhetens resultat har inte vunnit klarhet. Principerna för en god förvaltning ägnades uppmärksamhet vid revisionen av övervakningen av produktsäkerheten. Behovet av produktsäkerhetsövervak-

ning har ökat, men allt mindre har satsats på övervakningen. Hos kommunerna har förekommit ovisshet beträffande övervakningsobjekten samt om det, vad lagen förutsätter av kommunerna. Relationen stat-kommun har inte i detta fall fungerat på ett resultatrikt sätt.

Styrningen på flera nivåer och svårigheten att behärska helheter har också framkommit i andra sammanhang. Vid revisionen av sektorforskningsverksamheten visade det sig, att forskningen på social- och hälsovårdens område är spridd på flera instanser. Vid revisionen av socialskyddsförmånerna har konstaterats, att statsrådets styrningsansvar är uppdelat på fyra ministerier. Verkställigheten av förmånerna handhas för sin del av den riksdagen underställda Folkpensionsanstalten, för vilkens styrning dess egna organ och fullmäktige ansvarar. Utvecklingen i förvaltningen kan i detta fall anses ha gått i en riktning, där den traditionella tredelningen av statsmakten har fördunklats åtminstone i fråga om den beslutande och den verkställande makten.

Funktionsdugligheten för förvaltningens styrningssystem utreddes också med en revision som gällde avvärjandet av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet. Statsmakten har under de senaste åren satsat på detta med tre program för avvärjande av ekonomisk brottslighet. Trots detta krävs i avvärjandet av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet ett klart övergripande ansvar, koordinering av verksamheten och en operativ strategi som förenar samtliga ansvarsmyndigheter. Hindren för myndigheternas samarbete bör elimineras.

3.11 Statsbidrag och understöd

I fråga om statsbidrag och stöd har föremål för revision varit bl.a. stödet till exportfrämjande (Finpro), det bilaterala utvecklingsarbetet, stöd beviljade till förnybara energikällor och energisparande, stöd för vattentjänster, systemet med transportstöd samt statsbidragen för barn- och ungdomspsykiatri.

På basis av revisionerna kan allmänt konstateras, att grunderna och bevilningspraxis för respektive statsbidrag och stöd allt emellanåt bör omprövas. Ett stöd som fått permanent natur eller upplevs som sådant leder inom kort till en olönsamt och ineffektiv verksamhet, eller då det upprepas i oförändrad form har bidraget inte längre den styrande effekt som ursprungligen avsetts. Förslag som gäller en omprövning av grunderna har vid revisionerna gjorts i anknytning till exportfrämjandet, gårdsbrukens byggande, nya energikällor och energisparande, vattentjänster, kollektivtrafiken samt transportstödet till företagen.

Enskilda beslut om stöd bör motiveras. Detta är viktigt i synnerhet när det är fråga om ett bidrag enligt prövning eller om en stödform där särskilda motiveringar förutsätts. I detta avseende har noterats brister. Exempel-

vis i besluten om stöd för vattentjänstprojekt har inte tillräckligt klarlagts orsakerna till att staten skall delta i projektens förverkligande. Ifrågavarande beslut om bidrag har fattats utan tillräckliga utredningar av att förutsättningarna för bidrag är för handen. Att besluten om stöd motiveras förutsätts också av förvaltningslagen.

De effekter som eftersträvats med statsbidragen förefaller inte på basis av revisionerna att realiseras vid alla stödformer. I sådana fall borde ansvarsministeriet klargöra bidragens effekter noggrannare än för närvarande. Det stöd som beviljats för nya energikällor och energibesparande har gett ringa nytta för minskandet av koldioxidutsläppen. Inom exportfrämjandet borde i stället för permanenta verksamhetsbidrag gås in för att öka företagens självansvar. Stödet till gårdsbrukens byggande har höjt priserna på byggnadsmaterial och stöden har i vissa fall inriktats ineffektivt. Den centrala målsättningen för utvecklingsarbetet är att eliminera fattigdomen i samarbetsländerna, men ett viktigt mål är också att främja demokrati, mänskliga rättigheter och en god förvaltning, däri inbegripet att minska korruptionen. I fråga om det sistnämnda gavs till utrikesministeriet flera rekommendationer på basis av revisionen.

3.12 Statens upphandling

Om de revisioner som gällde statens upphandling rapporterades med en berättelse till riksdagen år 2003. Om temat har sedermera utförts revisioner, vilkas föremål var Hansel Oy, skatteförvaltningens upphandling av systemarbete och adb-konsultering, Statistikcentralens upphandling av tjänster, forskningsprojekten på social- och hälsovårdens område samt upphandlingen av kollektivtrafik.

Upphandlingen vid statens ämbetsverk och inrättningar uppgår till totalt ca 3,7 miljarder euro per år. Staten förblir i förhållande till sin storlek och sina upphandlingsvolymen en oskicklig köpare och de önskade inbesparingarna i upphandlingen kan inte uppnås, om inte staten förmår centraliserat konkurrensutsätta och anskaffa de nyttigheter den behöver. Den enhet för kollektiv upphandling som sammanför och konkurrensutsätter upphandlingen är det statsägda Hansel Ab. Intresset för att utnyttja Hansel Ab är emellertid alltjämt ringa i statsförvaltningen. Orsaker till detta är bl.a. att centraliseringsaspekten ter sig främmande, ett bristande intresse för upphandlingens totala kostnader samt Hansel Ab:s svaga företagsbild.

I fråga om upphandlingen av enskilda tjänster observerades, att alla anskaffningar inte har konkurrensutsatts på det sätt lagstiftningen förutsätter. Exempelvis långsiktiga serviceavtal borde allt emellanåt konkurrensutsättas. Ovisshet har yppat sig angående det, när anskaffningarna kan göras som direkt upphandling. Lagstiftningen om upphandling borde preciseras i fråga om s.k. in-house upphandling. Social- och hälsovårdsministe-

riets forskningsprojekt har i allmänhet genomförts som direkt upphandling utan att motiveringarna dokumenterats. Också i övrigt förekommer brister i dokumenteringen av upphandlingsprocesserna.

Vid upphandling av tjänster borde ägnas uppmärksamhet åt den anskaffade tjänstens kvalitativa och kvantitativa målsättningar. T.ex. för den kollektivtrafik som upphandlas av länsstyrelserna har inte definierats målsättningar gällande service och passagerarsiffror.

I samband med revisionerna granskades de till upphandlingen anknutna förfarandena hos 39 räkenskapsverk. Revisionsresultaten gällande den interna övervakningen av upphandlingsfunktionen fördelade sig som följer:

a) ej väsentligt att anmärka	41 %
b) väsentliga brister, men åtgärder har vidtagits	28 %
c) väsentliga brister, med anledning av vilka korrigerande åtgärder bör vidtas	31 %

Upphandlingen är en funktion som ingår i alla ämbetsverks och inrättnings verksamhet, och som är ekonomiskt betydelsefull och även strikt normerad. Den interna övervakningen har till uppgift att säkerställa både att upphandlingen sker ekonomiskt och att den är lagenlig. Av denna anledning borde ämbetsverkens och inrättningarnas ledning ägna tillräcklig uppmärksamhet också åt den interna övervakningen av upphandlingen.

4. STÄLLNINGSTAGANDEN TILL BERÄTTELSEN ANGÅENDE STATSVERKETS FÖRVALTNING OCH TILLSTÅND

4.1 Allmänt

Regeringens berättelse angående statsverkets förvaltning och tillstånd är i nuvarande praxis för bokslut och verksamhetsberättelse regeringens viktigaste rapport till riksdagen om resultatet av verksamheten inom förvaltningen. Statens revisionsverk har under verksamhetsåret utrett denna rapporterings tillräcklighet, riktighet och klarhet med tonvikten lagd på effekterna, på social- och hälsovårdsministeriets och justitieministeriets förvaltningsområden.

Revisionsverket har av hävd utvärderat resultatstyrningen i förvaltningen på basis av

observationerna vid revisionerna. Utvärderingarna har då fokuserats på s.k. slutliga, av ministerierna för realisering av budgeten godkända finans- och lönsamhetsmålsättningar samt på riktigheten och tillräckligheten för de uppgifter som presenteras på dessa resultatområden i räkenskapsverkens bokslut.

Revisionsverket har också utvärderat tillräckligheten och användbarheten för de uppgifter om affärsverken som rapporteras i regeringens berättelse till riksdagen.

4.2 Resultatrapporteringen till riksdagen på justitieministeriets förvaltningsområde för år 2003

Revisionsverket har på justitieministeriets förvaltningsområde granskat uppställandet av resultatmål och rapporteringen om dem till riksdagen i berättelsen angående statsverkets tillstånd.

Revisionsverket anser på basis av den utförda granskningen, att i regeringens budgetförslag inte till alla delar klart har specificerats de resultatmål som gäller för budgetåret på justitieministeriets förvaltningsområde eller för dess olika ämbetsverk. Ämbetsverkens grundläggande uppgifter har i de flesta fall angetts, däremot har förändringarna i verksamhetsmiljön just inte beskrivits. Resultatmålen har inte presenterats enligt resultatområde. För lönsamheten har på momentnivån uppställts nog så heltäckande mål. Däremot har målsättningar inte alls uppställts för produktiviteten. Merparten av målsättningarna, och alla målsättningar på huvudtitels och kapitels nivå, kan klassificeras som effektmål. De flesta av effektmålen är sådana, att en entydig rapportering om dem blir ytterst svår. De presenterade effektmålen är i allmänhet sådana uttryck som berör utvecklande eller förbättrande av någon omständighet. Emedan de saknar en klar definiering av målet för strävandena, utgör de ingen särdeles god grund för en verklig rapportering av effekterna.

Resultatrapporteringen i tillståndsberättelsen motsvarar inte ordningsföljden för presentation i budgetförslaget. I rapporteringen presenteras efter rubriknivån sammanfattat en del av budgetförslagets målsättningar. I det efterföljande textavsnittet ingår en rap-

portering med anknytning till dem. Att finna de enskilda målsättningarna och motsvarande rapportering är emellertid ofta mycket svårt. Om eventuella avvikelser mellan den preliminära och den slutliga målsättningen har inte rapporterats. Om resultatets delfaktorer - lönsamhet, produktivitet och effekter - har angetts indikatorer enbart på lönsamheten. I rapporteringen används inte alls till ovannämnda resultatfaktorer anknutna tids-serier. Tillräcklig information ges inte beslutsfattarna om förvaltningens interna effektivitet dvs. lönsamhet och produktivitet. Rapporteringen innefattar en mängd förfaranden och åtgärder, vilkas samband med effekterna inte specificeras eller analyseras. Att berätta om till varandra bristfälligt knutna åtgärder ger inte en tillförlitlig helhetsbild av hur målsättningen har förverkligats.

Det vore skäl att överväga tidsspannet i rapporteringen av målsättningarna på det högre planet. För ett flertal effektivitetsmål är ett årligt rapporteringsintervall alltför kort. Effekterna av de viktigaste nya lagarna borde klargöras i tillståndsberättelsen exempelvis tre - fem år efter lagens ikraftträdande. Resultatmålen funktionsduglighet borde förbättras så, att tillförlitligt kan mätas och bedömas hur de har uppnåtts. Användningen av tids-serier borde utökas. De målsättningar som anges i budgetförslaget borde som sådana utgöra stommen för det enskilda ämbetsverkets resultat på årsbasis. I ämbetsverkens resultatavtal borde specificeras de resultatmål som anknyter direkt till realiseringen av budgetförslagets resultatmål på det högre planet. Både presentationen av resultatmålen i bud-

getförslaget och rapporteringen borde göras klarare. Att presentera resultatmålet och rapporteringen entydigt knutna till varandra borde vara den centrala principen. Avvikelse

erna mellan resultat och målsättningar borde analyseras i högre grad. Rapporteringen och budgetförslaget borde vara likadana till sin struktur.

4.3 Resultatrapporteringen till riksdagen på social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde för år 2003

Revisionsverket har likaså på social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde granskat uppställandet av resultatmål och rapporteringen om dem till riksdagen i berättelsen angående statsverkets tillstånd.

Revisionsverket anser på basis av den utförda revisionen, att regeringens berättelse angående statsverkets förvaltning och tillstånd år 2003 inte ger riksdagen en tillräcklig bild av resultatet på social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde. Som en brist i berättelsen kan i synnerhet anses att ur den inte framgår, hur väl social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde har uppnått de för detta uppställda målsättningarna. Detta beror både på tillståndsberättelsens innehåll och problem med måluppställandet i budgetförslaget.

Rapporteringen av utfallet av de i budgetförslaget för förvaltningsområdet uppställda målsättningarna försvåras särskilt av att flera målsättningar är antingen operativa eller utvecklingsmål och att för dem saknas en klar målsatt nivå eller indikator. För reservationsutgifter uppställda resultatmål saknas i budgeten så gott som helt. Emedan av berättelsen inte framgår ett klart samband mellan förvaltningsområdets målsättningar och resultat, kan på basis av berättelsen inte dras slutsatser angående hur resultatrikt social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde har använt de resurser som har beviljats det i budgeten.

En brist i berättelsen är också, att i den presenteras jämförande uppgifter endast i liten omfattning, varför det är svårt att följa med hur verksamheten har utvecklats. Slutsatser

om utvecklingen av effektiviteten på förvaltningsområdet kan just inte dras, emedan uppgifter just inte har meddelats om lönsamhet och produktivitet. Tyngdpunkten i berättelsen ligger vid de viktigaste ärendena på social- och hälsovårdens område, men vissa av ministeriets uppgiftsområden lämnas obehandlade. Om medborgarnas sociala och hälsovårdsmässiga välbefinnande förmedlas av berättelsen en något klarare bild än den som ges av resultatet på förvaltningsområdet. Inte heller denna beskrivning har emellertid klart knutits till förvaltningsområdets strategier, målsättningar eller verksamhet. Sambandet mellan målsättningar, verksamhet och effekter är osammanhängande i berättelsen.

Allmänt taget ger berättelsen om statsverkets förvaltning och tillstånd inte läsaren en särskilt klar bild av hur resultatrikt - effektivt och lönsamt - social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde har fungerat. Revisionsverket anser att social- och hälsovårdsministeriet alltså borde utveckla sitt måluppställande både i budgetförslaget och i rapporteringen om resultatet.

Ministeriet borde sammanställa och klargöra sin huvudtitel i budgetförslaget så, att förvaltningsområdets operativa helhet kan överblickas bättre. De för ämbetsverken och inrättningarna uppställda lönsamhets- och produktivitetens målen samt de för reservationsutgifterna uppställda effektmålen borde utökas och utvecklas. I budgeten borde också i större omfattning användas indikatorer för att målsättningarna skall kunna följas upp i synnerhet vad gäller de målsättningar som avser effekterna av reservationsutgifter.

I sin resultatrapportering borde social- och hälsovårdsministeriet klarare än för närvarande presentera sambandet mellan målsättningarna och de motsvarande åtgärderna och resultaten. Ministeriet borde därtill gå in för en klarare analys av effekterna av de egna ge-

nomförda åtgärderna och hur de målsatta effekterna har uppnåtts. Ministeriet borde också utöka det textavsnitt som utvärderar och tolkar den presenterade informationen i resultatrapporteringen.

4.4 Resultatrapporteringen angående statens affärsverk

Statens affärsverk enligt förvaltningsområde

Uppgifter om affärsverkens resultat har beskrivits i regeringens berättelse om statsverkets förvaltning och tillstånd år 2003 (tillståndsberättelsen). Uppgifter om ettbart affärsverk har getts i kapitel 3 (Förvaltningens resultat) i det avsnitt som behandlar ministeriet på affärsverkets förvaltningsområde.

- Finansministeriet: Senat-fastigheter
- Jord- och skogsbruksministeriet: Forststyrelsen (i fråga om naturskyddet styrs ämbetsverket av miljöministeriet)
- Kommunikationsministeriet: Luftfartsverket och Vägaffärsverket: Lotsverket och Rederiverket inledde sin verksamhet år 2004, varför de inte ännu ingår i tillståndsberättelsen.

I bilagetabell 15.2 till tillståndsberättelsen har dessutom presenterats nyckeltal i affärsverkens bokslut.

Föreskrifter angående uppgiftslämnandet

Finansministeriet har den 15.1.2004 utfärdat en bestämmelse VM 1/01/2004 om lämnande av uppgifter till regeringens berättelse angående statsverkets förvaltning och tillstånd år 2003. Enligt bestämmelsen skall i kapitlet om förvaltningens resultat utredas hur affärsverken på förvaltningsområdet har uppnått de av riksdagen och andra styrande myndigheter uppställda service- och övriga verksamhet-

smålen samt de ekonomiska målsättningarna. Enligt bestämmelserna skall i utredningen beaktas den av Statens revisionsverk lämnade särskilda berättelsen B 8/2002 rd om resultat- och ägarstyrningen av affärsverken, finansutskottets med anledning av berättelsen givna betänkande FiUB 9/2002 rd samt riksdagens skrivelse RSK 20/2002 rd.

Dessutom har i bestämmelsen angetts de affärsverkens och affärsverkskoncernernas nyckeltal och uppgifter som skall meddelas för tillståndsberättelsens bilagetabell 15.2., samt formler för beräkning av talen.

Bestämmelsen VM 1/01/2004 angående uppgiftslämnandet är vad affärsverken avser a jour och ändamålsenlig.

Uppnåendet av service- och andra verksamhetsmålsättningar

Till riksdagens styrande roll hör framför allt att styra servicenivån. Riksdagen godkänner i samband med budgetförslaget service- och andra verksamhetsmålsättningarna för respektive affärsverk. I 2003 års tillståndsberättelse uppgavs att samtliga affärsverk hade uppnått de för dem för år 2003 uppställda service- och andra verksamhetsmålsättningarna. Informationsvärdet av denna i sig mycket positiva upplysning om resultatet är emellertid enbart som sådan dåligt och delvis missvisande.

De i budgeten uppställda målen är ofta synnerligen omfattande, såsom att "sörja för ett ändamålsenligt utbud av tjänster på den egna branschen". För realiseringen av sådana mål-

sättningar finns inte en mätare eller nollpunkt, som entydigt skulle indela målsättningarna i realiserade och icke-realiserade.

Efter det att riksdagen har godkänt de centrala service- och andra verksamhetsmålsättningarna kan ministeriet inom ramen för de av riksdagen godkända målen fatta beslut om de mera detaljerade målsättningarna. Emedan de av ministeriet uppställda delmålsättningarna konkretiserar och preciserar de av riksdagen godkända målsättningarna, och emedan de inte kommer till riksdagens kännedom vid behandlingen av budgetförslaget, borde också om dem rapporteras i tillståndsberättelsen.

Forststyrelsens uppgifter om målsättningarna är alltför knappa, i textavsnittet har endast omnämnts några av de uppgifter som den handhar. Rapporteringen från Luftfartsverket, Senat-fastigheter och Vägaffärsverket har delvis förbättrats, men målsättningarna och deras förverkligande har inte genomgått systematiskt. Målsättningarna har inte indelats i sådana som godkänts av riksdagen och sådana som godkänts endast av ministeriet, och av texten framgår inte alltid, till vilka delar det är fråga om målsättningar och till vilka delar om verksamhet generellt.

Om mätningen av hur målsättningarna har uppnåtts har i fråga om samtliga affärsverk getts mycket knapphändig information.

I rapporteringen om service- och andra verksamhetsmålsättningar har inte tillräckligt beaktats ovan nämnda revisionsverkets särskilda berättelse, finansutskottets betänkande eller riksdagens skrivelse, trots att föreskrifter om detta har getts i bestämmelsen angående uppgiftslämnandet. Tillståndsberättelsen ger alltför knapphändig information, för att riksdagen tillräckligt övergripande skall kunna utvärdera och övervaka hur de godkända service- och andra verksamhetsmålsättningarna har förverkligats.

Uppnåendet av finansiella målsättningar

Räkenskapsårets resultat, som anges i affärsverkets resultaträkning, och det penningbelopp som skall intäktföras till statsbudgeten är centrala för affärsverket uppställda finansiella målsättningar. Enligt den nya lagen om affärsverken (1185/2002) besluter ministeriet om de slutgiltiga målsättningarna, men de preliminära målsättningarna har i allmänhet beskrivits i affärsverksmomentens förklaringsdel i budgetförslaget.

Affärsverkens resultat- och intäktsföringsmål samt deras förverkligande har i tillståndsberättelsen beskrivits i kapitel 3 i det avsnitt som gäller respektive förvaltningsområdes ministerium. Om de skilda affärsverken har meddelats uppgifter så som nedanstående tabell visar:

	Resultatmål	Intäktsföringsmål
Luftfartsverket (KomM)	Målsättningen har överskridits, men siffror har inte angetts	Varken målsättningen eller förverkligandet har beskrivits
Forststyrelsen (JSM)	Målsättningen och förverkligandet har beskrivits	Förverkligandet, men inte målsättningen har beskrivits
Senat-fastigheter (FinM)	Målsättningen och förverkligandet har beskrivits	Förverkligandet, men inte målsättningen har beskrivits
Vägaffärsverket (KomM)	Målsättningen har överskridits, men siffror har inte angetts	Målsättningen och förverkligandet har beskrivits

Rapporteringen om de ekonomiska målsättningarna är varierande och slumpmässig. I fråga om resultatet och intäktsföringen är det skäl att alltid meddela både målsättningen och förverkligandet och vid behov förklara orsakerna till avvikelser. Till övriga delar kunde det oftast räcka med en hänvisning till tillståndsberättelsens bilagetabell 15.2., i vilken presenteras nyckeltalen i affärsverkens bokslut.

Tillståndsberättelsens bilagetabell 15.2

I tillståndsberättelsens bilaga 15, statens affärsverksamhet, har i tabell 15.2 presenterats nyckeltal som baserar sig på affärsverkens bokslutsuppgifter. Enligt bestämmelsen om uppgiftslämnande (VM 1/01/2004) skall affärsverkens nyckeltal anges med användning av de formler som finns i den av Företagsforskningsdelegationen år 1999 utgivna handledningen för bokslutsanalys.

Tabelluppgifternas tillräcklighet och användbarhet med tanke på uppföljning och beslutsfattande har under de senaste åren förbättrats väsentligt.

Angivelser av nyckeltal från flera år gör det möjligt att observera både utvecklingstrender och avvikelser. De flesta i statsbudgeten angivna preliminära och uppskattade siffrorna om affärsverken har presenterats såsom förverkligade i tillståndsberättelsens bilagetabell. Detta skapar ett logiskt samband mellan statsbudgeten, som fungerar som plan och handlingsföreskrift, och tillståndsberättelsen, som fungerar som verktyg för uppföljningen. De koncernsiffror som meddelas utöver informationen om affärsverket (moderenheten) ger en bild av affärsverksamheten som ekonomisk helhet. De beräkningsformler som används i bilagetabellen har betydligt förenhetligats i fråga om de skilda affärsverken, men iakttar ändå inte till alla delar bestämmelsen.

5. OBSERVATIONER VID REVISIONERNA ENLIGT FÖRVALTNINGSGREN

5.1 Allmänt

En sammanfattning av tillståndet i förvaltningen under redogörelseåret har presenterats ovan i kapitel 3. I detta kapitel presenteras enligt förvaltningsgren de viktigaste observationerna och ställningstagandena vid de redovisnings- och förvaltningsrevisioner, på vilka sammanfattningen baserar sig. De här behandlade redovisningsrevisionerna har blivit klara på våren 2004 och förvaltningsrevi-

sionerna under tiden mellan juni 2003 och maj 2004. I kapitlet presenteras även huvudragen i de under nämnda period gjorda uppföljande rapporterna om förvaltningsrevisionerna, i vilka klargörs vilka åtgärder som inom förvaltningen har vidtagits i den fråga som varit föremål för revision, och utvärderas effekterna av den utförda revisionen.

5.2 Statsrådets kansli

Statsrådets kansli fungerar som ett enda räkenskapsverk.

Enligt revisionsberättelsen har budgeten och de centrala bestämmelserna gällande denna iakttagits.

Statsrådets kansli har inte uppställt lönsamhetsmålsättningar för sin verksamhet. Inte heller bokslutets resultatinformation kan till denna del ännu betraktas som tillräcklig.

5.3 Utrikesministeriets förvaltningsområde

Utrikesministeriets förvaltningsområde fungerar som ett enda räkenskapsverk.

Den resultatbeskrivning som presenterats i ministeriets bokslut innehåller inte uppgifter om produktivitet och lönsamhet eller ersätande uppgifter om kostnadsutvecklingen, varför uppgifterna om resultatet inte kan betraktas som tillräckliga. Med anledning av de anmärkningar som framförts i revisionsberättelsen har konstaterats, att den interna övervakningen vid utrikesministeriet alltjämt bör utvecklas.

KORRUPTION; EN RISK FÖR DET BILATERALA UTVECKLINGSSAMARBETETS RESULTAT (revisionsberättelsen har publicerats 28.5.2004 med nummer 77/2004)

Korruptionsläget i Finlands långvariga utvecklingssamarbetsländer är dåligt och i de flesta av dessa länder har det ytterligare försämrats under de senaste fem åren. I Finlands bilaterala utvecklingssamarbete har emellertid hittills inte uppdagats fall av korruption.

Med revisionen klarades principerna för den mot korruption riktade verksamheten i Finlands bilaterala utvecklingssamarbete och förfaringssätten vid deras tillämpning i praktiken. På basis av revisionen är utrikesministeriets handlingspolitik och instruktioner i kampen mot korruption i huvudsak tillräckliga och ändamålsenliga.

Som utvecklingsåtgärder borde vid ministeriet tas i bruk ett system för uppföljning av fall av korruption och missbruk och utarbetas instruktioner för anmälningsförfarandet vid förekommande fall. Den mot korruption riktade informations- och utbildningsverksamheten borde utökas och systematiseras vid ministeriet och beskickningarna i utvecklingsländerna, och större uppmärksamhet än för närvarande borde ägnas åt etiska aspekter. Utrikesministeriet borde höja sin mot korruption riktade profil genom att betona betydelsen av resultaten av den mot korruption riktade verksamheten som en omständighet med inverkan på utvecklingssamarbetsrelationerna. Grunderna för ministeriets beslutsfattande borde också göras genomskinligare.

5.4 Justitieministeriets förvaltningsområde

Räkenskapsverk på justitieministeriets förvaltningsområde är ministeriet och Brottspåföljdsverket.

Det negativa ställningstagandet till lagenligheten som ingår i Brottspåföljdsverkets revisionsberättelse berodde på mot budgeten stridande användning av anslag (bilaga).

Målsättningarna gällande lönsamheten har i huvudsak ansetts vara tillräckliga. Revisionsberättelsernas anmärkningar om brister i lönsamhetsuppgifterna ledde till ett meddelandeåläggande för både ministeriet och Brottspåföljdsverket.

RIKSÅKLAGARÄMBETETS VERKSAMHET
(revisionsberättelsen har publicerats
8.10.2003 med nummer 62/2003)

Med revisionen utvärderades effekterna av Riksåklagarämbetets verksamhet på de lokala åklagarenheternas plan. På basis av revisionen har Riksåklagarämbetets verksamhet gjort åklagarväsendet klarare, låt vara att det borde stärka sitt styrande grepp i förhållande till de lokala enheterna både i sin uppgift som centralt ämbetsverk och i sin resultatstyrning. Det är likaså av nöden att klargöra styrningsförhållandet mellan justitieministeriet och Riksåklagarämbetet samt att utveckla samarbetet mellan ministeriet och ämbetet.

De olägenheter som beror på tvåstegsmodellen i förvaltningen och de lokala enheternas ringa storlek har man gått in för att lindra genom att utveckla samarbetet mellan åklagarenheterna. Revisionen visade, att möjligheterna för de samarbetsarrangemang som

var gällande vid tidpunkten för revisionen inte hade utnyttjats till fullo. Ett bestående och fullt utnyttjande av samarbetet kräver en attitydförändring inom åklagarväsendet samt ett stramare grepp av Riksåklagarämbetet.

Resultatstyrningssystemet uppfattas inte som reellt på det lokala planet. Cheferna för åklagarenheterna har inte tillägnat sig grundprinciperna för resultatstyrningen, och deras ställning att leda resultatstyrningen är oklar. Tillägnandet av resultatstyrningen försvåras också av att det inte finns möjligheter att inverka på personalens fördelning på de lokala enheterna, emedan ett principbeslut på justitieministeriets förvaltningsområde begränsar uppsägningar och omplaceringar av personal. Det vore därför skäl att ompröva principbeslutet. Möjligheterna till omläggning av personalresurserna bör utnyttjas i samband med tillsättandet av tjänster.

**ANPASSNINGEN AV FÅNGVÅRD SVÄSEN-
DETS PERSONAL** (uppföljningsrapport
15.10.2003 till revisionsberättelse 5/2001)

Revisionen gällde anpassningen av fångvårdsväsendets personal till de förändringar som inträffat i verksamhetsmiljön på 1990-talet och till de nya betoningar av målsättningarna som fångvården tillägnat sig. Samtidigt ägnades uppmärksamhet åt hur resultatstyrningen har stött anpassningen. Vid revisionen observerades, att anstaltens personalstruktur och inte heller organisationen svarade mot de förändringar som inträffat i fångvårdens målsättningar och verksamhetssätt. Inte heller resultatstyrningen hade en till detta relaterad styrande inverkan på anstaltens

verksamhet eller på en rättvis fördelning av resurserna mellan anstalterna.

Uppföljningen visade, att inom fångvården har inletts ett projekt för att utveckla dess strukturer och verksamhetssätt. Genomfört kommer det att inverka förutom på organisationsstrukturerna även på bl.a. personalstrukturen, verksamhetssätten, beslutsbehörigheten och utbildningen. En slutrapport från projektets andra skede har blivit klar före 1.4.2004.

[INTÄKTERNA AV DOMSTOLARNA \(uppföljningsrapport 17.5.2004 till revisionsberättelse 10/2004\)](#)

Revisionen koncentrerades förutom på en allmän granskning av de intäkter domstolarna genererar till staten i synnerhet på motiveringarna gällande intäkterna i samband med stadgeberedningen. Vid revisionen notera-

des, att avgifterna var eftersläpande och att intäkterna av avgifterna inte motsvarade vad som antagits i regeringens proposition (RP 241/1992). Vidare ansågs vid revisionen, att när rättegångsavgifterna fastställs borde med hänsyn till inverkan på rättskyddet beaktas de totala kostnaderna av rättegången, inte enbart de avgifter som tillfaller staten, utan de kostnader som åsamkas samtliga parter.

Domstolsavgifterna har justerats från 1.1.2003. Beloppet av de i lagen fastställda rättegångsavgifterna höjdes med ca 19 procent. Förhöjningarna motsvarade förändringarna av penningvärdet i jämförelse med den senaste tidpunkten då avgifterna fastställdes. Vidare har justitieministeriet tillsatt en arbetsgrupp, vars uppgift är att utarbeta en avgiftsstrategi för justitieministeriets förvaltningsområde. Enligt sitt uppdrag skall arbetsgruppen beakta de omständigheter som framkom vid revisionen.

5.5 Inrikesministeriets förvaltningsområde

På inrikesministeriets förvaltningsområde finns förutom ministeriet 17 räkenskapsverk. De i ekonomiskt hänseende viktigaste är ministeriet, länsstyrelserna och Gränsbevakningsväsendet.

Resultatmålen gällande lönsamhet och de ersättande uppgifterna om kostnadsutvecklingen är som regel bristfälliga i de av ministeriet godkända resultatavtalen. De av ministeriet godkända lönsamhetsmålen har bedömts vara tillräckliga endast för Polisskolan, Räddningsinstitutet och Utlänningsverket.

Anmärkningarna i revisionsberättelserna ledde till negativt ställningstagande till lagenligheten för ett räkenskapsverk och till meddelandeåläggande för sex räkenskapsverk (bilaga). Vid två räkenskapsverk var anledningen till meddelandeåläggande brister i bokslutets lönsamhetsuppgifter och ordnandet av den härtill hörande redovisningen. Riktiga och tillräckliga uppgifter om lönsamheten lämnade 11 räkenskapsverk, varför ett behov av att utveckla redovisningen föreligger också hos övriga räkenskapsverk på förvaltningsområdet. Andra orsaker till meddelandeåläggande var vissa brister i den interna övervakningen samt anmärkningar gällande den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet.

REKRYTERINGEN OCH UTBILDNINGEN AV GRÄNS- OCH SJÖBEVAKARE (revisionsberättelsen har publicerats 25.9.2003 med nummer 54/2003)

Revisionsverket utredde hur gränskontrollverksamheten och rekryteringen och utbildningen av gräns- och sjöbevakare har ordnats.

En stor del av de personer som utbildas vid Gräns- och sjöbevakningsskolan specialiserar sig i sitt arbete på att sköta antingen gränsövervaknings- eller gränskontrolluppgifter. Enligt revisionsverket är det sålunda inte motiverat att ge en fullständig gränsövervakningsutbildning åt samtliga oberoende av de kommande arbetsuppgifterna. Det vore skäl för Gränsbevakningsväsendet att differentiera utbildningen åtminstone delvis, varvid kostnaderna för sekundär utbildning kunde undvikas och elevernas kunskaper om sina kommande arbetsuppgifter kunde fördjupas.

Enligt revisionsverket borde Gränsbevakningsväsendet också överväga, huruvida det vore lönt att rekrytera och utbilda personer som direkt specialiserar sig enbart på gränskontrolluppgifter. För dem kunde fastställas från gränsövervakningsuppgifterna avvikande kompetenskrav, varvid kunde rekryteras personal som lämpar sig bättre för uttryckligen gränskontrolluppgifter. Personal specialiserad på gränskontrolluppgifter kunde eventuellt anställas utan att den genomfört värnplikt eller frivillig militärtjänst för kvinnor, vilket också kunde öka antalet kvinnor inom Gränsbevakningsväsendet.

PROJEKTET FÖR UTVECKLANDE AV RÄDDNINGSVÄSENDET (revisionsberättelsen har publicerats 8.10.2003 med numret 61/2003)

Målet för projektet för utvecklande av räddningsväsendet är att effektivera räddningsväsendet genom att överföra ansvaret för dess ordnande från de enskilda kommunerna till ett räddningsväsende på områdesbasis. Revisionsverket klarlade, huruvida projektet har

framskridit i enlighet med de uppställda målsättningarna och inom ramen för den planerade tidtabellen. Enligt revisionen har de två första delprojekten dvs. bildandet av områdena och lagprojektet förverkligats huvudsakligen som planerat. Planeringsarbetet och inrättandet av ledningssystemet hade emellertid underlättats, om den till reformen anknutna lagstiftningen hade beretts och trätt i kraft tidigare.

Inrikesministeriets räddningsavdelning har haft en central roll i att föra projektet framåt. Organiseringen av delprojekten och beslutsfattandet om dem har förverkligats tämligen väl. Regionala synpunkter och givna utlåtanden beaktades till centrala delar, låt vara att länsstyrelsernas kunnande inte utnyttjades på planerat sätt vid projektets förverkligande. Ministeriet har informerat tillräckligt om projektet samt har ordnat utbildning och introduktion för den regionala beredningen. Det nätverktyg som har inrättats för projektet har underlättat de regionala förberedelsernas framskridande och uppföljning.

Revisionsverket framhåller, att efter det att systemet kommit i gång i hela dess vidd borde med tillförlitliga mätningmetoder klarläggas hur de för reformen uppställda målsättningarna gällande lönsamhet och effektivitet har förverkligats.

[UTLÄNNINGSVERKETS VERKSAMHET - GRANSKAD NÄRMAST FRÅN VERKSAMHETSPROCESSERNAS SYNPNKTT \(revisionsberättelsen har publicerats 30.4.2004 med nummer 74/2004\)](#)

Ett problem vid Utlänningsverket har allt sedan dess inrättande varit det stora antalet oavgjorda ärenden. På basis av revisionen be-

ror de rentav flera år långa genomloppstiderna till stor del på att ansökningarna väntar på behandling eller utlåtanden och tilläggsutredningar. De totala behandlingstiderna förlängs dessutom av dröjsmål som förekommer hos den lokala polisen och förvaltningsdomstolarna. Enligt revisionsverket kan behandlingstiderna inte förkortas utan ytterligare resurser och bättre utnyttjande av automatisk informationshantering. Innehållet i utlänningsregistret bör fås a jour och utnyttjandet av dataregister som upprätthålls av andra myndigheter förbättras, och de manuella funktionerna överhuvud minskas. Utvecklingsarbetet förutsätter en övergripande plan för utvecklande av informationshanteringen, inbördes koordinering av de olika projekten samt ett skyndsamt förverkligande av en dataskyddsplan. Enligt revisionsverket borde utredningsarbetet utvidgas också till andra verksamheter vid Utlänningsverket och dess intressegrupper.

Inrikesministeriet har redan inlett ett projekt i syfte att effektivisera Utlänningsverkets verksamhet och utnyttja regionaliseringen. Projektet tar uttryckligen befattning med de problemområden som påtalades vid revisionen.

[KOMPETENSCENTREN I DET REGIONALA UTVECKLINGSARBETET \(uppföljningsrapport 15.8.2003 till revisionsberättelse 13/2001\)](#)

Med revisionen klarlades kompetenscentrens resultat och roll som instrument för det regionala utvecklandet. Kompetenscentrens verksamhet och de där genomförda enskilda utvecklingsprojekten konstaterades representera det allra främsta inom dagens regionalpolitik. På basis av revisionen konstaterades dessutom, att i kompetenscentrens verksam-

het på ett riktigt sätt har uppställts som mål att främja vetande och kunnande, internationell nätverksbildning samt att inom regionerna främja kunskapsutnyttjandet i företagens verksamhet.

Enligt uppföljningen har inrikesministeriet på basis av revisionen utvecklat och förnyat

kompetenscenterprogrammets administration och uppföljningsmetoder. Basfinansieringen av programmet har centraliserats till inrikesministeriets förvaltningsområde och för erhållande av enhetliga uppföljningsdata har tagits i bruk ett system för rapportering och projektinformation.

5.6 Försvarsministeriets förvaltningsområde

Räkenskapsverk på försvarsministeriets förvaltningsområde är ministeriet, Försvarsmakten och Försvarsförvaltningens byggverk.

Vid revisionen har gjorts bedömningen, att endast för Försvarsförvaltningens byggverk har uppställts resultatmål gällande lönsamheten. Byggverket är också det enda av förvaltningsområdets räkenskapsverk, vars bokslut innehöll riktiga och tillräckliga uppgifter om lönsamheten.

Orsaker till det negativa ställningstagandet till lagenligheten i Försvarsmaktens revisionsberättelse var felaktigheter med avseende på iakttagandet av budgeten samt brister i redovisningsväsendet och tillförlitligheten för den avgiftsbelagda verksamhetens årsresultat (bilaga). Orsaken till det meddelandeåläggande som gavs Försvarsmakten var förutom ovan nämnda vissa brister i den interna övervakningen.

I fråga om Försvarsmaktens budgeteringsförfaranden anmärktes i redovisningen alltså på de på intäktsmoment 12.27.20 budgeterade anskaffningsutgifterna för lös egenhet, vilka har samma innehåll som användningsmotiveringarna för driftsutgiftsmomentet och det särskilda momentet för anskaffning av försvarsmateriel. Förfarandet saknar funktionella grunder.

TILLSTÅNDET I FEBRUARI 2003 FÖR EXTERNALISERINGEN AV FÖRSVARSFÖRVALTNINGENS STÖDFUNKTIONER (revisionsberättelsen har publicerats 4.8.2003 med nummer 50/2003)

Till externalisering av stödfunktionerna har inom försvarsförvaltningen syftats med ett partnerskapsprogram, vars första pilotprojekt påbörjades i slutet av år 2002. Revisionsverket utredde vilket tillståndet för externaliseringen av försvarsförvaltningens stödfunktioner var i februari 2003.

Enligt observationerna vid revisionen har partnerskapsprogrammet framskridit via talrika självständiga pilotprojekt decentralisera till försvarsområdena och truppförbandsnivån. I fråga om hälsovården har externaliseringen redan lett till betydande inbesparingar. Exempelvis med partnerskapsprojektet med specialistsjukvården i norra Finland kunde utgifterna minska med 75 procent, vilket innebar en årlig inbesparing om ca 2,5 miljoner euro.

För programmet som helhet har emellertid åtgått mera pengar än vad de åstadkomna resultaten hade förutsatt. För utvärdering av partnerskapsprogrammets funktion behövs ett övervägt antal pilotprojekt, men de ekonomiska fördelarna är det skäl att gå in för att uppskatta också med hjälp av kalkyler. Utformningen, styrningen och uppföljningen av partnerskapsprogrammen borde ske centraliserat. Revisionsverket har uppmanat Försvarsmakten att inte påbörja nya projekt före enhetliga modeller för kostnadsberäkning och partnerskapsavtal har utarbetats.

Enligt revisionsverket borde en övergripande utredning av partnerskapsprojektets funktionella ekonomiska effekter göras med det snaraste. Behärskandet av programmet kunde dessutom förbättras med en inom Försvarmakten utsedd ansvarsenhet, med tillräckliga resurser och beslutsbehörighet.

**SYSTEMET MED FLYGTILLÄGG OCH FÖR-
BINDELSEFLYGVERKSAMHETEN INOM
FÖRSVARSMAKTEN** (revisionsberättelsen
har publicerats 7.4.2004 med nummer
70/2004)

Revisionen gällde funktionsdugligheten för Försvarmaktens förbindelseflygverksamhet och systemet med flygtillägg. Enligt revisionsresultaten flygs vid Försvarmakten mera förbindelseflyg än vad som är ekonomiskt ändamålsenligt. Med egen materiel borde flygas endast de förbindelseflyg där det är funktionellt eller ekonomiskt motiverat. För förbindelseflygverksamheten borde debi-

teras en mot självkostnadspriset svarande ersättning av de enheter som utnyttjar den.

Antalet förbindelseflyg har också ökat så att erhållande av flygtillägg för närvarande förutsätter av piloten minst två timmar flygande per månad. Det extra flygandet har för Försvarmakten orsakat betydande bekostnader bl.a. i form av arbetstidskostnader, slitage på flygplanen samt underhålls- och bränslekostnader.

Enligt revisionsverket borde Försvarmakten överväga att ändra piloternas avlöning så, att piloternas totala lön inte längre till stor del skulle basera sig på flygtillägget. Redan under det rådande systemet med flygtillägg borde Försvarmakten överväga att den för piloterna uppställda två timmars flygskuldigheten som förutsättning för betalande av flygtillägg skulle slopas. Alltjämt bör ändå sörjas för en konkurrenskraftig avlöning och en framgångsrik rekrytering av piloter.

5.7 Finansministeriets förvaltningsområde

På finansministeriets förvaltningsområde finns förutom ministeriet fem räkenskapsverk. Av dem är Skattestyrelsen och Tullverket centrala insamlare av intäkter till staten. De övriga räkenskapsverken på förvaltningsområdet är Statskontoret, Statistikcentralen och Statens ekonomiska forskningscentral.

Orsaken till det negativa ställningstagande till lagenligheten som ingår i finansministeriets revisionsberättelse var behandlingen av Kapiteeli Ab:s kapitalrestitutioner och det åt bolaget givna kapitallånet i budgeten för år 2003 (bilaga). Ändringen av kapitalrestitutionen till kapitallån borde ha behandlats i budgeten.

62

Det negativa ställningstagande till lagenligheten som ingår i Skattestyrelsens revisionsberättelse berodde på behandlingen av till beskattningen anknutna ränteutgifter och ränteintäkter i budgeten och budgetbokföringen som nettobudgeterade intäkter och utgifter. Detta förfarande hade tillämpats under flera år. Förfarandet har emellertid i budgeten för år 2004 ändrats så att det iakttar lagen om statsbudgeten.

Revisionsverket bedömer, att ministeriet har godkänt fungerande lönsamhetsmål för Skattestyrelsen, Tullverket och Statistikcentralen. De uppgifter om lönsamheten som har presenterats i Skattestyrelsens, Statistikcentralens, Statskontorets, Tullverkets och ministeriets bokslut har vid revisionerna ansetts vara riktiga och tillräckliga. I fråga om ministeriet konstaterades emellertid, att specificeringen av centrala prestationsdata samt uppgifterna om årsverken och kostnader alltför ofta borde utvecklas.

SKATTEFÖRVALTNINGENS UPPHANDLING AV SYSTEMARBETE OCH ADB-KONSULTERINGSTJÄNSTER (revisionsberättelsen har publicerats 18.7.2003 med nummer 49/2003)

Revisionsverket utredde, huruvida i skatteförvaltningens upphandling av systemarbete och adb-konsulterings tjänster har iakttagits gällande bestämmelser. De totala utgifterna för tjänsterna var år 2001 ca 33 miljoner euro. Av dessa anskaffningar hade ca 66 % gjorts från Tietokarhu Oy, som är ett av finska staten och TietoEnator Corporation Abp samägt företag.

De granskade processerna vid upphandling av datasystemtjänster följde mestadels bestämmelserna, låt vara att det finns rum för förbättringar i dokumentationen. Alla de granskade anskaffningarna hade emellertid inte konkurrensutsatts på det sätt lagstiftningen förutsätter. Det är oklart huruvida arrangemangen mellan skatteförvaltningen och Tietokarhu kan betraktas som s.k. in-house -upphandling, varvid anskaffningarna kunde göras direkt. Enligt revisionsverket borde lagstiftningen om upphandling preciseras i fråga om från intresset företag gjord upphandling.

Revisionsverket uppmanade också skatteförvaltningen att ägna större uppmärksamhet åt den utbildning som ges de personer som ansvarar för upphandlingen av tjänster, samt åt att enhetliga och tidsenliga instruktioner om upphandlingen finns tillgängliga i alla enheter som gör anskaffningar.

STATISTIKCENTRALENS UPPHANDLING AV TJÄNSTER (revisionsberättelsen har publicerats 29.9.2003 med nummer 58/2003)

Med revisionen klarlades, huruvida Statistikcentralens upphandling av tryckeritjänster, registrering av poster och sakkunnigtjänster 1.1.2001-30.6.2002 gjorts i enlighet med bestämmelserna. Enligt revisionsresultaten hade ifrågakavande upphandling av tjänster inte konkurrensutsatts tillräckligt, och samma fel i konkurrensförfarandet upprepades vid samtliga granskade slag av upphandling. Enligt revisionsverket bör Statistikcentralens förfaranden vid upphandling av tjänster ändras så att de svarar mot lagstiftningen.

Vid Statistikcentralen uppgavs ett ringa värde och brådska oftast som skäl till direkt upphandling. Enligt revisionsverket bör innebörden av dessa begrepp preciseras i Statistikcentralens instruktioner för upphandlingen. Även återkommande upphandling av tjänster bör konkurrensutsättas och tidigare serviceleverantörer bör inte gynnas på bekostnad av en tillräcklig konkurrensutställning och ett jämbördigt bemötande av leverantörerna.

Också vid de konkurrensutsatta anskaffningarna förekom delvis brister. Av de granskade anskaffningarna hade inte uppgjorts dokument i enlighet med lagen om upphandling. Exempelvis protokoll om öppnandet av anbud och beslut om val hade inte uppgjorts, och de som förlorat i konkurrensen hade inte informerats per brev eller annars verifierbart. Enligt revisionsverket bör dokumenteringen av Statistikcentralens upphandlingsprocess preciseras och de personer som handhar upphandlingen ges ökad utbildning.

REKRYTERINGEN AV PERSONAL TILL STATSFÖRVALTNINGEN (revisionsberättelsen har publicerats 28.1.2004 med nummer 68/2004)

Personalen inom statsförvaltningen avgår med pension i allt snabbare takt mot slutet av innevarande årtionde och konkurrensen om arbetskraften förutsås bli hårdare när befolkningens åldersstruktur förändras. Med revisionen klarlades hur systematisk ämbetsverkens personalrekrytering var, hur den vid rekryteringen behövligen sakkunskapen hade säkerställts och hurudana förfaranden som tillämpades vid rekryteringen.

På basis av revisionen har strävan varit att vid ämbetsverken genomföra de enskilda anställningarna omsorgsfullt och enligt bestämmelserna. Förhandsplaneringen av de statliga ämbetsverkens personalrekrytering har emellertid varit tämligen ringa. Den sakkunskap som behövs vid rekryteringen hade inte tryggats vid flera ämbetsverk. Dessutom har bedömningen av rekryteringsbehovet och rekryteringarna genomförts splittrat, varvid möjligheterna till en med tanke på hela organisationen effektiv rekrytering har minskat.

Också i rekryteringsprocesserna observerades brister och variationer också mellan olika enheter inom samma ämbetsverk. Tillämpning av nya rekryteringsmetoder förefaller att leda till spänningar i relation till de normer som reglerar tillsättandet av tjänster. För utvecklande av personalrekryteringen vore det skäl att överväga också en revidering av bestämmelserna.

Ministeriernas roll i styrningen av personalplaneringen på deras förvaltningsområden har förblivit liten. Anställande av personal innebär emellertid långsiktiga ekonomiska

investeringar, varför det behövs en omfattande planering för att föregripa personalbehovet och säkerställa utbudet. Detta kräver av ministerierna en aktivare roll och ett aktivare grepp om styrningen.

MYNDIGHETERNAS VERKSAMHET FÖR BEKÄMPANDE AV GRÅ EKONOMI OCH EKONOMISK BROTTSLIGHET (revisionsberättelsen har publicerats 27.5.2004 med nummer 76/2004)

Statsmakten har satsat på ett bekämpa grå ekonomi och ekonomisk brottslighet med tre program för bekämpande av ekonomisk brottslighet allt sedan år 1996. Trots detta har de problem den grå ekonomin och den ekonomiska brottsligheten orsakar samhället fortgående ökat. På basis av revisionen har emellertid också uppnåtts betydande positiva resultat i bekämpandet av den ekonomiska brottsligheten.

Bekämpandet av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet försvagas, och verkställandet av de i programmen ingående projekten fördröjs bl.a. av statsmaktens sektorisering och splittring. I bekämpandet av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet saknas ett klart övergripande ansvar och koordinering av verksamheten. Enligt revisionsverket borde för ändamålet skapas en operativ strategi som förenar alla ansvariga myndigheter och som skulle komma till synes i deras verksamhets- och ekonomiplaner och resultatmål samt i de praktiska bekämpningsåtgärderna. Samarbetet mellan myndigheterna bör fortsättningsvis aktivt utvecklas och hindren för samarbete elimineras.

Dessutom borde före det tredje programmet för bekämpande av ekonomisk brottslighet avslutas göras en grundlig utredning av

programmets effekter på bekämpandet av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet, bekämpandets organisering och myndighets-samarbetet.

IBRUKTAGANDET AV EURON I STATSFÖRVALTNINGEN (uppföljningsrapport 5.12.2003 till revisionsberättelse 14/2001)

Revisionen gällde förberedelserna inför ibrukttagandet av euron i statsförvaltningen under våren och sommaren 2001. Revisionen inriktades särskilt på styrningen av ämbetsverken, datasystemen, personalens kunskande samt informationen till medborgarna. Utgångspunkten var att en lyckad beredning av eurons ibrukttagande är en fråga om projekt-behärskande.

Med uppföljningen granskades, hur övergången till euron lyckades i statsförvaltningen med utnyttjande av de valda verktygen. En central roll i övergången hade finansministeriets europoprojekt, där projektet koordinerades centralt, men förverkligandet skedde lokalt och decentraliserat på basis av en grundlig planering och en för envar aktör på förhand uppgjord plan. Statskontorets instruktioner, utbildning och rådgivning spelade en viktig roll när statens räkenskapsverk övergick till att använda euron.

Övergången till euron i statsförvaltningen skedde enligt uppföljningen framgångsrikt och utan nämnvärda problem. Det totala antalet arbetstimmar eller de kostnader som behövdes hos olika ämbetsverk och funktioner finns inte att tillgå, men arbetsmängden var betydande. Enligt Statskontorets uppföljning genomfördes projekten uppenbart kostnads-effektivt, för europoprojektens målinriktning, effektivitet och systematik har gett anledning till belåtenhet. Responsen ger vid handen att

de vid räkenskapsverken uppgjorda planerna för övergången på ett riktigt sätt styrde den egentliga övergångsprocessen.

**KVITTNING AV SKATTEFORDRINGAR I
STATSFÖRVALTNINGEN (uppföljningsrap-
port 10.3.2004 till revisionsberättelse
18/2001)**

Med revisionen klarlades kvittningen av skattefordringar. Kvittning av skattefordringar är ett snabbt, enkelt och billigt sätt att indriva skatterester jämfört med utmätning. Revisionsverket ansåg, att civilrättslig kvittning borde användas mera än för närvarande i indrivningen av statliga fordringar. Vid tidpunkten för revisionen var det oklart i vilken mån och med vilken behörighet olika myndigheter kan vägra kvittning. Enligt revisionsverket borde lagstiftningen om kvittning utvecklas så, att statens totala intresse kan tillgodoses på ett ändamålsenligt sätt. Också riksdagens finansutskott har ansett, att de utvecklings-

projekt som föreslogs i revisionsberättelsen borde föras vidare.

Vid uppföljningen konstaterades att justitieministeriet bereder en revidering av den allmänna förvaltningsrättsliga lagstiftningen om offentligrättsliga tillgodohavanden. Avsikten är att med lagen reglera förutom preskribering av offentligrättsliga fordringar och räntor även kvittningen. Justitieministeriet avser att ett memorandum i ärendet skall föreligga senast 30.8.2004. Inom skatteförvaltningen bereds som bäst ibruktagandet av ett särskilt skattekonto. Detta skulle innebära, att alla prestationer mellan den skattskyldige och skatteförvaltningen skulle ske via ett och samma den skattskyldiges skattekonto. På skattekontot skulle alla prestationer, skatteskulder och -tillgodohavanden mellan den skattskyldige och skatteförvaltningen kvittas mot varandra. Den tidigaste möjliga tidpunkten för införande av det nya systemet är enligt skatteförvaltningens bedömning år 2006.

5.8 Undervisningsministeriets förvaltningsområde

På undervisningsministeriets förvaltningsområde finns förutom ministeriet 26 räkenskapsverk, av vilka 20 är universitet.

Ett negativt ställningstagande till lagenligheten ingår i fem räkenskapsverks revisionsberättelse (bilaga). Anledningarna var närmast användning av anslag i strid med budgeten och brister i uppgifterna om den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet. Ett meddelandeåläggande gavs åt tio räkenskapsverk. Meddelandeåläggandena gällde huvudsakligen utvecklande av den interna övervakningen och redovisningen av resultatet. Underskott i den avgiftsbelagda verksamheten var anledningen till ett meddelandeåläggande.

Enligt revisionsverkets bedömning har undervisningsministeriet inte uppställt tillräckliga lönsamhetsmål för räkenskapsverken på förvaltningsområdet och inte heller ersättande kostnadsmål. Riktiga och tillräckliga lönsamhetsuppgifter meddelade i sitt bokslut 22 räkenskapsverk, av vilka 20 var universitet. De uppgifter som lämnades av undervisningsministeriet, Utbildningsstyrelsen, Museiverket, Nationalarkivet och Sveaborgs förvaltningsnämnd har inte till alla delar betraktats som riktiga och tillräckliga.

Undervisningsministeriet bör klargöra budgeteringen av den mervärdesskatt som anknyter till med donationer och motsvarande finansiering gjorda anskaffningar vid universiteten. Mervärdesskatter har bokförts på driftsutgiftsmomentet, där de emellertid inte har budgeterats. Undervisningsministeriet har också fått en anmärkning angående bud-

geteringen av den avgiftsbelagda verksamhetens prisstöd. Prisstöd har i två fall budgeterats för en avgiftsbelagd verksamhet, som består så gott som helt av offentligtliga prestationer. Enligt lagen om grunder för avgifter till staten kan förfarande med prisstöd användas endast för att sänka priset på prestationer som prissätts affärsekonomiskt.

[FORSKARSKOLORNAS VERKSAMHET \(revisionsberättelsen har publicerats 18.9.2003 med nummer 56/2003\)](#)

Revisionsverket utredde hur väl universitetens forskarskolor, som inledde sin verksamhet år 1995, har uppnått de för dem uppställda målsättningarna. Enligt revisionsresultaten har forskarskolornas verksamhet ökat antalet personer som disputerat och lett till lägre medelålder bland disputanderna. Också de kvalitativa mål som uppställts för examina har uppnåtts väl vid forskarskolorna.

Åren 1998-2002 anslogs åt forskarskolorna finansiering totalt 138,8 miljoner euro. Under denna period disputerade 1 002 forskarstuderande med finansiering enligt beslutet om forskarskolor, och 1 103 forskarstuderande med annan finansiering än enligt beslutet. Verksamhetens resultat har främjats av att undervisningen och handledningen vid forskarskolorna huvudsakligen betraktas som högklassig samt av förhållandena i arbetet.

I och med forskarskolornas verksamhet har vid universiteten uppkommit nya former för vidareutbildning, s.k. doktorsprogram. Universiteten bör emellertid ägna särskild uppmärksamhet åt att forskarskolornas verksam-

het inte separeras från den övriga utbildningsverksamheten. Revisionsverket anser det dessutom vara viktigt, att den styrande myndigheten också följer med hur de utexaminerade doktorerna finner sysselsättning.

Verksamheten vid forskarskolorna kan också anses ha främjat samarbetet mellan universiteten och näringslivet, för via dem har bättre än tidigare kunnat anskaffas finansiering utanför universiteten för påbyggnadsforskningen.

DET ARKTISKA CENTRETS UTSTÄLLNINGSVERSAMHET (revisionsberättelsen har publicerats 28.11.2003 med nummer 64/2003)

I Arktikum-huset i Rovaniemi verkar två utställningar, av vilka den ena produceras av Arktiska centret vid Lapplands universitet, och den andra av Lapplands landskapsmuseum. I huset fungerar också det privata bolaget Arktikum-palvelu Oy som har grundats för att erbjuda tjänster åt utställningsproducenterna. Med revisionen klarlades, huruvida de ekonomiska och funktionella relationerna mellan Arktiska centret och Arktikum-palvelu Oy, som handhar biljettförsäljningen, har ordnats på ett godtagbart sätt.

Vid revisionen konstaterades, att utställningsproducenterna inte har haft något dokumenterat avtal med Arktikum-Palvelu Oy angående biljettförsäljning och annan service. Som det mest problematiska betraktades vid revisionen det arrangemang gällande penninghanteringen, där biljettintäkterna har tillfallit ett till sin status privat bolag och dettas självständiga beslutandemakt, inte Arktiska centret och landskapsmuseet.

Statens revisionsverk anser det vara viktigt, att verksamheten i Arktikum-huset ordnas på

det sätt en god förvaltning förutsätter. Avtalen om samarbete i utställningsverksamheten samt om köp av tjänster mellan säljare och köpare bör till behövliga delar uppgöras skriftligt. Dessutom borde utredas hurudana ansvarsfrågor som anknyter till arrangemangen, och huruvida Arktikum-Palvelu Oy eventuellt borde returnera någon del av de biljettintäkter som tillfallit bolaget.

AV OY VEIKKAUS AB IDKAD SPONSORERING (uppföljningsrapport 18.6.2003 till revisionsberättelse 16/2001)

Syftet med revisionen var att klarlägga arten av Veikkaus sponsorverksamhet och dess samstämmighet med bestämmelserna. På basis av revisionen har en stor del av den verksamhet Veikkaus bedriver i namn av sponsorering varit en ändamålsenlig och normal marknadsföring. Att uppskatta sponsoringens volym visade sig vara omöjligt, emedan sponsorering bedrevs också i samband med annan marknadsföring. Enligt bolagets egen bokföring uppgick Veikkaus sponsorering år 2001 till ca 3 miljoner euro. Vid revisionen noterades problem bl.a. vad gällde antalet muntliga avtal och deras innehåll, till avtalen hörande motprestationer, de marknadsföringsmetoder som riktade sig till barn och ungdomar och i de på omsättningen baserade avtal som benämndes samarbete gällande spelobjekt.

Vid uppföljningen konstaterades att problemen korrigerats med undantag för spelobjektsarbetet. Också efter revisionen betalar Veikkaus i samarbetsavtalen om spelobjekt en på omsättningen baserad ersättning åt avtalspartnern. Härvid drar avtalspartnern nytta av alla Veikkaus genomförda marknadsföringsåtgärder med vilka omsättningen kan ökas. Enligt revisionsverkets förmenande

vore det ändamålsenligare att ingå avtalen till ett fast pris.

EXTERN FINANSIERING MED HÄNSYN TILL RESULTATSTYRNINGEN AV UNIVERSITETEN, EXEMPELFALL: JYVÄSKYLÄ UNIVERSITET (uppföljningsrapport 25.5.2004 till revisionsberättelse 25/2002)

Revisionen syftade till att klargöra den externa finansierings volym och källor i universitetets totala finansiering. Utgående från informationen avsågs att utreda finansieringens betydelse med tanke på universitetets grundläggande uppgift och hur finansieringen var anknuten till universitetets resultatstyrningssystem. Vid tidpunkten för revisionen utgjordes i genomsnitt 40 procent av universitetens finansiering av extern finansiering. En central observation var, att den externa finansieringen inte var knuten till universitetets resultatstyrningssystem. Den form av finansiering som var föremål för granskning har nu på ett ändamålsenligt sätt infogats i detta system.

Styrelsen för Jyväskylä universitet godkände 21.5.2003 en på den totala finansieringen baserad intern finansieringsmodell. Modellen har trätt i kraft 1.1.2004. Modellen för total finansiering och inriktningen av resurser på verksamhetsenheterna innebär att deras beslutanderätt utvidgades, men att samtidigt ansvaret för en på sund ekonomi baserad verksamhet ökar. Grundprincipen för verksamhet som bygger på extern finansiering är, att projekten stöder universitetets grundläggande uppgifter och alstrar synergiska effekter på resultatområdena för undervisning, forskning och samhällreliga serviceåligganden.

DE REGIONALA KONSTKOMMISSIONERNA (uppföljningsrapport 10.3.2004 till revisionsberättelsen 29/2002)

Med revisionen utvärderades de regionala konstkommissionerna och deras verksamhet i förhållande till de för dem uppställda målsättningarna. På basis av revisionen har de regionala konstkommissionerna förblivit avskilda från det riksomfattande övergripande systemet för främjande av konsten. Också kommissionernas ställning inom länsförvaltningen föreföll problematisk. Kommissionernas budgetering av förvaltningskostnaderna motsvarade inte till alla delar bestämmelserna. Dessutom noterades vid revisionen brister och problem bl.a. i de juridiska grunderna för beviljande av konstnärsstipendier, i konstkommissionernas strategiska planering, styrning, i budgeteringen av förvaltningskostnader och anslag samt i uppföljningen.

Uppföljningen av revisionen visade, att undervisningsministeriet med anledning av revisionen har gått in för att avlägsna och tillrättalägga de problem och missförhållanden som yppat sig vid revisionen. Revisionsberättelsen har också fungerat som grund för en omfattande internationell utvärdering av hela systemet, där en kommande åtgärd blir att utveckla de regionala konstkommissionerna. Avsikten är att framdeles stärka de regionala konstkommissionernas ställning i förhållande till det riksomfattande systemet för konstfrämjande som helhet. I administrativt hänseende kommer de regionala konstkommissionerna uppenbarligen att överföras från att vara underställda länsstyrelserna till det övergripande systemet med konstkommissioner, ifall inte något annat bättre fungerande alternativ än det nuvarande kan anordnas.

5.9 Jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde

På jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde finns förutom ministeriet åtta räkenskapsverk.

Anmärkningarna i revisionsberättelserna ledde till negativt ställningstagande till lagenligheten för tre räkenskapsverk (bilaga). De negativa ställningstagandena till lagenligheten berodde på användning av anslag i strid med budgeten och för brister i uppföljningen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet. Meddelandeåläggande gavs åt tre räkenskapsverk. Orsakerna till meddelandeåläggandena var närmast underskott i den avgiftsbelagda verksamheten samt brister i redovisningen av resultatet.

Revisionsverket har bedömt att ministeriet har godkänt tillräckliga resultatmål endast för Lantmäteriverket och Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi. Riktiga och tillräckliga uppgifter om lönsamheten lämnade i sina bokslut fyra räkenskapsverk. Såsom bristfälliga betraktades de uppgifter som lämnades av ministeriet, Jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral, Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi, Anstalten för veterinärmedicin och livsmedelsforskning och Skogsbruksinstitutet.

I fråga om budgeteringsförfarandena fästes uppmärksamhet vid behandlingen av löneutgifter i samband med reservationsanslag.

STÖD TILL GÅRDSBRUKENS BYGGANDE OCH MASKINANSKAFFNINGAR (revisionsberättelsen har publicerats 17.11.2003 med nummer 63/2003)

Med revisionen granskades effektiviteten hos och utfallet av stöden till byggande och maskinanskaffningar samt övervakningssystemets funktionsduglighet. Byggnads- och maskinanskaffningar har årligen stötts med ca 80 miljoner euro. Med stöden avses att främja jordbrukets strukturutveckling och därigenom förbättra odlarnas inkomstnivå och arbetsförhållanden. Enligt revisionsresultaten har stödbesluten emellertid höjt priserna på byggnadsmaterial och utrustningar och vissa fall har rentav en tredjedel av stöden tillfallit säljarna av förnödenheter i stället för odlarna.

På basis av revisionen har övervakningen av stödda byggnadsprojekt i alltför stor utsträckning blivit en uppgift för de kommunala byggnadsinspektörerna, vilket har lett till varierande övervakningsförfaranden, Uppföljningen av de stödda projektens kostnader borde förenhetligas och preciseras. Enligt revisionsverket borde statens regionala förvaltning ta ett större ansvar för övervakningen av stödda gårdsbyggnadsprojekt och alla stöd borde betalas på basis av de realiserade kostnaderna.

Statistiska belägg på hurudan effekt stöden till gårdsbyggande haft på odlarnas inkomstnivå erhöles inte vid revisionen. Jord- och skogsbruksministeriet borde enligt revisionsverket klargöra stödets effekter med ett exaktare material om gårdarna. Ifall effekter inte konstateras, borde stödets fortsättande omprövas.

GEODETISKA INSTITUTETS VERKSAMHET
(revisionsberättelsen har publicerats
17.5.2004 med nummer 75/2004)

Vid revisionen utvärderades resultatet av Geodetiska institutets verksamhet, ändamålsenligheten för institutets verkställighetsprocess och ändamålsenligheten för förvaltningsförfarandet i anslutning till institutets verksamhet. På basis av revisionen har Geodetiska institutets verksamhet till väsentliga delar ordnats på ett adekvat sätt och förutsättningarna för verksamhetens resultat är uppfyllda. Därtill är enligt revisionen styrningsförhållandet mellan jord- och skogsbruksministeriet och Geodetiska institutet logiskt och klart.

På grund av forskningsarbete som finansieras av utomstående har emellertid skötseln av institutets grundläggande uppgifter försvårats. Revisionsverket understryker, att forskningsarbete som finansieras av utomstående inte får begränsa skötseln av institutets grundläggande uppgifter. Därtill har i rapporteringen av institutets effekter inte den budgetfinansierade verksamheten och den med utomstående finansiering genomförda verksamheten särskilts från varandra.

Geodetiska institutets penninganvändning har iakttagit grunderna i budgeten. Årlighetsprincipen för driftskostnadsanslag har emellertid inte alltid iakttagits i samband med investeringar i forskningsapparat.

Revisionen utfördes i enlighet med den vid revisionsverket utvecklade modellen för strukturerad revision.

DEN I BUDGETFÖRSLAGEN INGÅENDE INFORMATIONEN OM AVTRÄDELSESTÖDET FÖR JORDBRUKARE (uppföljningsrapport 28.10.2003 till revisionsberättelse 6/2001)

Med revisionen klarades riktigheten och tillräckligheten för den information som gavs till riksdagen i budgetförslagen 1995-2001 om avträdelsestödet för jordbrukare. På basis av revisionen hade det system med avträdelsestöd för jordbrukare som var i kraft åren 1995-2001 inte till alla delar uppnått de för systemet uppställda målsättningarna. Om resultaten och de uppnådda målsättningarna gavs inte information i budgetförslagets kapitel- och momentmotiveringar till avträdelsestödet, vilka som helhet var knapphändiga och innehöll upprepningar. Den information som i budgetförslagen gavs till riksdagen om avträdelsestödet var således inte tillräcklig.

Vid uppföljningen framkom, att revisionen har åstadkommit förändringar i den information som i budgetförslagen ges om avträdelsestödet för jordbrukare. Faktainnehållet i både kapitel- och momentmotiveringarna till avträdelsestödet har utökats och bl.a. har en jämförelse mellan målsättningar och utfall blivit möjlig.

SKENBAR ODLING (uppföljningsrapport 30.4.2004 till revisionsberättelse 24/2002)

Med revisionen klarades hur vanlig skenbar odling är och de praktiska problemen i anslutning till övervakningen av odlingssättet. Vid revisionen observerades, att en majoritet av odlarna alltjämt eftersträvar goda skördar. Enligt TE-centralernas lantbruksavdelningar håller emellertid den skenbara odlingen på att öka. Övervakningen av odlingssättet ansågs vara svår och alltför subjektiv. Det lantbruksstöd som omotiverat betalats till de

skenbara odlarna uppskattades vid revisionen till tiotals miljoner mark per år.

Med anledning av revisionen har jord- och skogsbruksministeriet gått in för att med utbildning och rådgivning förenhetliga lantbruksavdelningarnas tolkningar av den krävda nivån för odlingen. Här används som hjälp bl.a. bildmaterial som insamlats vid övervakningen av markerna. För sommaren 2004 har i markerna också inrättats en s.k. övervak-

ningsbana, med hjälp av vilken inspektörerna utbildas till enhetliga förfaringsätt.

Förändringarna i den gemensamma lantbrukspolitiken leder under de närmaste åren till att CAP-stödet inte längre förutsätter åkerodling, varvid i fråga om detta stöd problemet med skenbar odling blir oväsentligt. Miljö- och LFA-stöden förutsätter däremot också i fortsättningen att produktionen fortsätter.

5.10 Kommunikationsministeriets förvaltningsområde

På kommunikationsministeriets förvaltningsområde finns förutom ministeriet sju räkenskapsverk.

Anmärkningar i revisionsberättelserna ledde till negativa ställningstaganden till lagenligheten för två räkenskapsverk (bilaga). De negativa ställningstagandena till lagenligheten gällde behandlingen som statliga utgifter av mervärdesskatter vilka bör betraktas som kommunala finansieringsandelar samt hänförandet av budgetutgifter till finansåret. Meddelandeåläggande gavs åt fyra räkenskapsverk. Meddelandeåläggandena gällde ordnandet av bokföringen av den avgiftsbelagda verksamheten.

För tre räkenskapsverk hade ministeriet uppställt resultatmål för lönsamheten. Fem räkenskapsverk lämnade till denna del riktiga och tillräckliga uppgifter i sina bokslut. Undantagen var ministeriet, Vägförvaltningen och Banförvaltningscentralen.

Anmärkningar om budgeteringsförfarandena gjordes i Vägförvaltningens och Sjöfartsverkets revisionsberättelser. I fråga om Vägförvaltningen gällde anmärkningarna fullmakterna på momenten 31.24.78 Vissa vägprojekt och 31.24.79 Efterfinansierings- och totalfinansieringsprojekt gällande vägnätet. Fullmakternas belopp har inte angetts tillräckligt entydigt i budgeten. I fråga om Sjöfartsverket gällde anmärkningen det prisstöd som omnämns i motiveringarna till driftsutgiftsmomentet.

UPPHANDLINGEN AV KOLLEKTIVTRAFIK-TJÄNSTER (revisionsberättelsen har publicerats 11.9.2003 med nummer 60/2003)

Revisionen gällde de av länsstyrelserna köpta kollektivtrafiktjänsterna. I upphandlingen av köpt trafik har bestämmelserna om upphandling iakttagits tämligen väl, men övervakningen av hur tjänsterna har förverkligats har varit ringa. Också konkurrensituationen inom den köpta trafiken är dålig. Konkurrensutsättningen av den köpta trafiken borde förbättras t.ex. genom att utveckla den köpta trafikens innehåll och göra serviceutbudet mångsidigare.

Kommunikationsministeriets styrning av länsstyrelserna har enligt revisionen varit bristfällig. Begreppen och upphandlingsprinciperna för den köpta trafiken har i ministeriets instruktioner varit allmänt hållna och gett rum för tolkningar. Dessutom saknas sådana målsättningar för servicenivån som tjänar planeringen av den upphandlade trafiken.

Kommunikationsministeriet borde enligt revisionsverket snarast precisera begreppen och upphandlingsprinciperna för den köpta trafiken. Som en utgångspunkt för planeringen av den köpta trafiken borde tas i bruk regionala mätare på servicenivån. Lönsamheten för den köpta trafiken borde beaktas och en minimigräns uppställas för passagerarvolymer i den trafik som stöds.

5.11 Handels- och industriministeriets förvaltningsområde

På handels- och industriministeriets förvaltningsområde finns förutom ministeriet 27 räkenskapsverk, av vilka 15 är arbetskrafts- och näringscentraler.

Anmärkningar i revisionsberättelserna ledde till negativt ställningstagande till lagenligheten för 14 arbetskrafts- och näringscentraler och för ett annat räkenskapsverk (bilaga). I fråga om arbetskrafts- och näringscentralerna var orsaken närmast brister i uppgifterna om den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet. Anmärkningar i revisionsberättelserna ledde till meddelandeålägganden för 13 arbetskrafts- och näringscentraler och för två andra räkenskapsverk. I fråga om arbetskrafts- och näringscentralerna var orsaken till meddelandeåläggandet närmast brister i ordnandet av redovisningen av resultatet samt i lämnandet av riktiga och tillräckliga uppgifter om det ekonomiska resultatet. Ett centralt problem hos arbetskrafts- och näringscentralerna var alltjämt brister i redovisningen av resultatet och av dem orsakade brister i bokslutens resultatuppgifter och presenteringen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet. Förutom av handels- och industriministeriet styrs arbetskrafts- och näringscentralernas verksamhet också av jord- och skogsbruksministeriet och arbetsministeriet.

Arbetskrafts- och näringscentralerna saknade som regel resultatmål och även av de övriga räkenskapsverken hade endast för Patent- och registerstyrelsen uppställt lönsamhetsmål.

Av arbetskrafts- och näringscentralerna var det endast en som i sitt bokslut lämnade rikti-

ga och tillräckliga uppgifter om lönsamheten. Av de övriga 13 räkenskapsverken lämnade nio räkenskapsverk riktiga och tillräckliga uppgifter om lönsamheten. De av ministeriet lämnade uppgifterna om lönsamheten betraktades inte som riktiga och tillräckliga.

[DEN REGIONALA FÖRDELNINGEN AV ANSLAG \(revisionsberättelsen har publicerats 28.5.2003 med nummer 47/2003\)](#)

Revisionsverket utredde hur de för resultatstyrningen uppställda målsättningarna förverkligats i den regionala fördelningen av de till den statliga regionförvaltningen riktade reservations- och investeringsutgifterna. De anslag som utvaldes för revisionen hörde till arbetsministeriets, jord- och skogsbruksministeriets, handels- och industriministeriets, miljöministeriets samt undervisningsministeriets förvaltningsområden.

På basis av revisionen varierade grunderna för fördelning av anslag och fördelningsprocesserna vad gäller de olika ministerierna och anslagen. Den regionala fördelningen av anslagen har endast sällan uppkommit som resultat av en klar regional inriktning och behovsprövning. Sambandet mellan anslagens dimensionering och resultatstyrningen är ofta svagt. Ministerierna borde stärka anslagens anknytning till resultatmålen samt utveckla insamlandet och utnyttjandet av uppföljande data som gäller deras effekter.

Det största problemet var avsaknaden av klara och genomskinliga fördelningskriterier. De regionala myndigheterna hade ofta ingen uppfattning om hur de erhållna anslagsan-

delarna hade blivit bestämda. Ministerierna kunde inte nödvändigtvis klart påvisa, på vilken grund anslagsandelarna hade fördelats och de framförda motiveringarna motsvarade inte alltid den faktiska regionala fördelningen. Revisionsverket anser det vara viktigt att grunderna för fördelning av anslagen klar görs.

DE REGIONALA TRANSPORTSTÖDEN (revisionsberättelsen har publicerats 25.9.2003 med nummer 57/2003)

Med revisionen klarlades hur väl systemet med regionala transportstöd fungerar. Enligt revisionsresultaten känner förvaltningen inte tillräckligt väl till de extra kostnader som orsakas företagen av långa transportavstånd, och hur mycket transportstödet utjämnar dessa kostnadsskillnader. Ju längre transportsträckan är, desto mindre förefaller transportstödet att utjämna transportkostnaderna.

Enligt revisionsverket har transportstödet inriktats ändamålsenligt enligt bransch. Mest stöd har getts sådan bransch, som är lokaliserade nära sina råämnen, och utnyttjar lokaliseringens naturresurser, arbetskraft och kunskaper. Däremot borde definieringen av de områden som erhåller stöd omvärderas. Stödområdet definieras för närvarande på basis av markarealen. Vattendrag förlänger emellertid ofta transportsträckorna, vilket borde beaktas i definieringen av stödområdet.

De återkommande kortfristiga förlängningarna av lagen om transportstöd har försvagat systemets funktion och försvårat dess utvecklande. Eftersom olägenheterna med långa transportsträckor är fortgående, borde enligt revisionsverket övervägas huruvida systemet kunde vara permanent.

Dessutom vore det enligt revisionsverket skäl att överväga en revidering av förteckningen över de produkter som berättigar till transportstöd, eller rentav att helt slopa en uppräkningslista av nuvarande slag av produkterna.

EFFEKTERNA AV MILJÖSTÖDEN - ENERGI-STÖDEN SOM VERKTYG FÖR MILJÖSKYDDET (revisionsberättelsen har publicerats 26.11.2003 med nummer 66/2003)

Syftet med revisionen var att klarlägga, huruvida med de för förnybara energikällor och energisparande anvisade stöden har uppnåtts de för dem uppställda miljöpolitiska målsättningarna, och varför de uppställda målsättningarna möjligtvis inte har uppnåtts. Enligt revisionsresultaten har miljöstödens effekt i minskandet av koldioxidutsläppen varit dålig. Enligt revisionsverket borde bevilningsgrunderna och praxis för miljöstöden granskas kritiskt och för dem borde skapas behövliga uppföljningssystem.

Motiveringarna till energistöden ändrades under 1990-talet till att vara i främsta rummet miljöpolitiska. Revisionen visade, att energistödpolitiken i praktiken emellertid alltjämt har styrts mera av en önskan att främja inhemsk energiproduktion och ny teknologi än av miljöpolitiska synpunkter. Stöd har getts också till sådana projekt, vilkas miljöeffekter är små. I stödbesluten har inte ägnats tillräcklig uppmärksamhet åt sökandens behov av stöd, och för de beviljade stöden har inte uppställts klara målsättningar gällande minskade koldioxidutsläpp eller inbesparade energienheter.

Skillnaderna i lönsamhet från miljöeffekternas synpunkt har varit mycket stora hos projekt av olika typ. På basis av revisionen var

investeringar i solenergi och vindkraft de minst lönsamma projekten då målet är att reducera utsläppen av koldioxid.

PRODUKTSÄKERHETSTILLSYEN (revisionsberättelsen har publicerats 6.2.2004 med nummer 69/2004)

Vid revisionen klarlades, huruvida produktsäkerhetstillsynen har verkställts så som förutsetts i lagstiftningen och hur framgångsrikt Konsumentverket och länsstyrelserna har följt med och styrt kommunernas övervakning. På basis av revisionen har i produktsäkerhetstillsynen förekommit betydande brister och oklarheter. I merparten av kommunerna har satsningen på tillsynen legat klart under den av Konsumentverket definierade kritiska nivån och i en del kommuner har inte alls satsats på tillsynen.

I kommunerna har förekommit oklarhet beträffande tillsynsobjekten samt om de statliga myndigheternas förväntningar angående dem. På basis av revisionen har styrningen av produktsäkerhetstillsynen varit bristfällig, låt vara att Konsumentverket på senare tid har effektiviserat den. Bristerna och oklarheterna i övervakningen har försämrat tillsynens resultat och uppnåendet av målsättningen i produktsäkerhetslagen. Enligt revisionsverket borde helt nya alternativ övervägas i organiseringen av övervakningen.

Enligt de statliga myndigheterna har behovet av produktsäkerhetstillsyn ökat på senare år. En exakt bedömning av behovet av produktsäkerhetstillsyn har varit i det närmaste omöjlig, emedan tillräckliga uppföljningsdata inte har insamlats. Kommunerna har uppskattat behovet av tillsyn klart lägre än vad Konsumentverket har gjort.

FINPRO RF:S VERKSAMHET (revisionsberättelsen har publicerats 29.3.2004 med nummer 72/2003)

Föremål för revisionen var systemet för exportfrämjande som helhet samt särskilt Finpro rf:s verksamhet inom detta. På basis av revisionen saknar staten en enhetlig strategi för företagens internationalisering och exportfrämjandet. Systemets splittrade karaktär har försvårat koordineringen och samarbetet mellan exportfrämjandets olika aktörer och har försvagat handels- och industriministeriets styrningsgrepp.

Handels- och industriministeriet har inte övergripande klarlagt resultaten och effekterna av stödet till Finpro rf:s verksamhet eller det stöd för exportfrämjande som kanaliseras via Finpro. Enligt revisionsverkets bedömning är stöd till Finpro, som har status av förening, inte nödvändigtvis det effektivaste sättet att främja företagets internationalisering och export. Handels- och industriministeriet borde överväga att låta göra en utvärdering av hela systemets resultat. Ministeriet borde också ägna uppmärksamhet åt exaktheten och ändamålsenligheten för resultatstyrningen av Finpro rf samt gå in för att uppställa flera kvantitativa resultatmål än för närvarande.

Det är dessutom skäl att alltjämt fortsätta att klargöra Finpro:s ställning i konkurrens-hänseende. Detta gäller särskilt förhållandet mellan föreningen och dess dotterbolag Finpro Marketing Ab.

FÖRFARANDET GÄLLANDE ANMÄLAN TILL
KOMMISSIONEN OM STATLIGA STÖD
ENLIGT ARTIKLARNA 87 - 89 I EUROPEISKA
GEMENSKAPENS STIFTELSEURKUND
(uppföljningsrapport 19.12.2003 till re-
visionsberättelse 19/2001)

Revisionen var en samfällad revision utförd av revisionsverken i EU:s medlemsländer, och syftade till att klargöra huruvida medlemsstaterna meddelar de tilltänkta statliga stöden för att godkännas av EU:s kommission före deras beviljande.

Medlemsstaterna har endast myndigheter som bistår vid den uppföljning och övervakning av statsstöden som kommissionen bedriver enligt stiftelseurkunden. Myndigheterna har inte självständig beslutandemakt eller övervakningsskyldighet. I Finland ankommer denna uppgift på handels- och industriministeriet.

Vid revisionen noterades inget nämnvärt att anmärka på i skötseln av uppgiften. Emellertid var de skyldigheter i anmälningsförfarandet som uppställts för kommuner och vissa andra stödorganisationer oklara. Informa-

tionen om dem har enligt uppföljningen effektiviserats.

STÖDEN TILL FÖRETAG PÅ TURISTBRAN-
SCHEN (uppföljningsrapport 6.4.2004 till re-
visionsberättelse 23/2002)

Föremål för revisionen var statens olika myndigheters verksamhet i främjandet av turismen både på turistpolitikens plan och vid beviljandet av offentligt stöd till turistnäringen. Enligt revisionen styrs myndigheternas verksamhet inte tillräckligt av en gemensam turistpolitik. Dessutom förekommer väsentliga brister i den statistiska och övriga faktabasen gällande turismen. Ett av de största problemen på branschen är turismens säsongkaraktär, som myndigheterna borde beakta bättre än för närvarande i sin verksamhet.

Den klaraste inverkan av revisionen har varit, att myndigheterna efter revisionen snabbt började främja sommarturismen i syfte att utjämna säsongvariationerna. Turismens faktabas har stärkts med undersökningar och utredningar. Också samarbetet mellan myndigheterna har förbättrats både på riks- och landskapsplanet och mellan dem.

5.12 Social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde

På social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde finns förutom ministeriet sex räkenskapsverk. I dessas revisionsberättelser förekom inte anmärkningar som hade lett till negativt ställningstagande till lagenligheten. Anmärkningar som ledde till meddelande-åläggande ingick i två räkenskapsverks revisionsberättelser (bilaga).

Ministeriet har godkänt tillräckliga lönsamhetsmål endast för Försäkringsinspektionen och Läkeemedelsverket. Riktiga och tillräckliga uppgifter om lönsamheten lämnade i sina bokslut förutom de ovan nämnda även Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral och Folkhälsoinstitutet.

I fråga om budgeteringen vid de statliga mentalsjukhus och skolhem vilka underlyder Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården fästes alltså uppmärksamhet vid att uppgifterna i de i budgeten presenterade kostnadsmotsvarighetskalkylerna inte ger en riktig bild av den avgiftsbelagda verksamhetens kostnadsstruktur.

STYRNINGEN OCH FINANSIERINGEN AV SEKTORFORSKNINGSVERKSAMHETEN PÅ SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE (revisionsberättelsen har publicerats 14.8.2003 med nummer 51/2003)

Med revisionen klarlades hur systemen för styrning och finansiering av forskningen på social- och hälsovårdsministeriets förvalt-

ningsområde fungerar samt hur forskningsdata utnyttjas. Vid revisionen observerades problem i anknytning till behärskandet av verksamheten som helhet vid social- och hälsovårdsministeriet. Utnyttjandet av forskningsdata har emellanåt varit slumpmässigt, och tillräcklig uppmärksamhet har inte fästs vid att analysera och utnyttja projektens resultat och av dem erhålla erfarenheter.

Vid revisionen noterades också brister i administreringen av anslagen. Komplexiteten för forsknings- och utvecklingsverksamhetens finansieringskanaler har försvårat behärskandet av anslagshelheten och grunderna för inriktningen vid ministeriet, och har därigenom för sin del försämrat budgetens genomskinlighet. Om finansieringens inriktning har inte heller funnits tillräckligt med tillförlitliga uppföljande data. Därtill har ministeriet i allmänhet inte konkurrensutsatt forsknings- och utvecklingsprojekten, vilket har kunnat försämra ett jämlikt bemötande av potentiella verkställare av projekten.

Social- och hälsovårdsministeriet har på senare tid utvecklat resultatstyrningen av sektorforskningsanstalterna på sitt förvaltningsområde i syfte att stärka anknytningen mellan den strategiska styrningen och forsknings- och utvecklingsverksamheten. Enligt revisionsverket finns det ändå alltså rum för utveckling i styrningen och utnyttjandet av forskningsdata.

DET FYSISKA DATASKYDDET PÅ SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE (revisionsberättelsen har publicerats 6.10.2003 med nummer 59/2003)

Revisionsverket granskade hur det fysiska dataskyddet skötts och riskfaktorer avvägrats på social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde. Allvarliga skador som hänfört sig till egendomen framkom inte vid revisionen. I fråga om utrymmen och samt skyddet vid behandling, förvaring och arkivering av konfidentiella uppgifter förekom emellertid vissa brister. Största delen av de brister som konstaterades vid revisionen korrigerades redan medan revisionen pågick, låt vara att några större korrigeringsåtgärder måste framskjutas.

78

Social- och hälsovårdsministeriet hade på basis av revisionen inte gett tillräckliga instruktioner om dataskyddsfrågorna åt ämbetsverken på sitt förvaltningsområde. Dessutom förekom problem i ämbetsverkens egen interna distribution av dataskyddsinstruktioner. På förvaltningsområdet har man inte tillräckligt systematiskt analyserat observationer som gäller dataskyddet och kända hot mot dataskyddet. Definieringen av säkerhetsklassificeringen av vissa ämbetsverk och deras utrymmen uppvisade tolkningsmöjligheter och oklarheter.

Revisionsverket understryker betydelsen av en systematisk kartläggning av riskerna och en adekvat informationsgång i styrningen av hela statsförvaltningens dataskyddsärenden. En korrigerande av bristerna förutsätter inte alltid nödvändigtvis investeringar i tekniska lösningar, utan dataskyddet kan ofta förbättras med hjälp av utbildning, övervakning och information. Revisionsverket anser det vara

viktigt, att statsförvaltningen i fortsättningen ägnar större uppmärksamhet åt det fysiska dataskyddet och åt att korrigera de brister som förekommer i detta.

MINISTERIERNAS STYRNING AV VISSA AV FOLKPENSIONSANSTALTEN VERKSTÄLLDA SOCIALSKYDDSFÖRMÅNER (revisionsberättelsen har publicerats 12.11.2003 med nummer 65/2003)

Föremål för revisionen var ministeriernas verksamhet och realiseringen av sektoransvaret i styrningen, uppföljningen och utvecklandet av vissa av FPA verkställda socialskyddsförmåner. Ministeriernas verksamhet i den räkenskapsmässiga styrningen och uppföljningen av de för förmånerna anvisade budgetmedlen var enligt revisionen regelbunden, dokumenterad och iakttar bestämmelserna.

Uppföljningen av verkställigheten av förmånerna var emellertid inte till alla delar tillräcklig eller systematisk. Ministerierna har exempelvis just inte följt med vilka kostnader verkställandet av förmånssystemen orsakar. För förmånssystemens verksamhet hade inte heller uppställt målsättningar och rapporteringen av verksamheten var inte täckande.

De observerade bristerna är delvis en följd av FPA:s självständiga ställning. Ministeriernas möjligheter att styra FPA:s verksamhet är små och begränsar sig närmast till styrning via den lagstiftning som gäller förmånerna. Ministerierna behöver emellertid uppföljande information om förmånernas verkställande för att kunna utveckla förmånssystemen. Enligt revisionsverket borde vid ministerierna övervägas, hur FPA:s självständighet och ministeriernas sektoransvar kunde förenas i en verksamhetsmodell som gagnar alla parter. I

nuläget kan också motiverat frågas, i vilken mån statsrådet och ministerierna överhuvud förmår förverkliga sitt sektoransvar.

ÖVERVAKNINGEN AV ANVÄNDNINGEN AV STRÅLNING (revisionsberättelsen har publicerats 13.1.2004 med nummer 67/2004)

Vid revisionen har utvärderats resultatet av Strålsäkerhetscentralens övervakning av användningen av strålning, verksamhetens ändamålsenlighet samt riktigheten i förfarandeförfarandet. Revisionen utfördes i enlighet med en vid revisionsverket utvecklad strukturerad revisionsmodell.

Övervakningen av användningen av strålning har i huvudsak ordnats på behörigt sätt. I synnerhet instrueringen och dokumentationen av verkställighetsprocessen har skötts väl. Att utvärdera övervakningens resultat som helhet är vanskligt p.g.a. verksamhetens karaktär.

Strålsäkerhetscentralen har inte lyckats tillräckligt väl med nettobudgeteringen av övervakningen av användningen av strålning. De kontroll- och registreringsavgifter som anknyter till användningen av strålning uppskattades år 2000 bli lägre jämfört med de realiserade beloppen under tidigare år. Avgifterna steg emellertid så, att deras uppskattade belopp åren 2001 och 2002 överskreds med ca en fjärdedel. Överskridningen berodde delvis på att uppgifterna i övervakningen av användningen av strålning har ökat vid screeningmammografi, men delvis också på att intäkterna medvetet har uppskattats försiktigt.

Enligt revisionsverket borde social- och hälsovårdsministeriet och Strålsäkerhetscentralen ägna uppmärksamhet åt att alla kända utgifter och intäkter presenteras i budgeten

till så korrekta belopp som möjligt. Därtill borde social- och hälsovårdsministeriet bilda sig en uppfattning om den behövliga nivån för övervakningen av användningen av strålning, och uppställa en realistisk målsättning för övervakningens omfattning.

FÖRFARANDET MED STATS BIDRAG FÖR BARN- OCH UNGDOMSPSYKIATRIN (revisionsberättelsen har publicerats 24.2.2004 med nummer 71/2004)

Revisionsverket granskade inriktningen och administreringen av det anslag som anvisas för barn- och ungdomspsykiatri. Enligt revisionsresultaten har anslaget inriktats rätt och med det har uppnåtts effekter av önskat slag. Genom att bidraget har upprepats årligen har det emellertid inte längre haft samma slags styrande inverkningsverkningar som den första gången.

Förfarandet med statsbidrag har varit arbetsdrygt för samtliga parter. Fördelningen av bidraget har skett närmast på beräkningsgrunder, och projektspecifika uppskattningar har inte gjorts. Ansökningstidtabellen är illa anpassad till planeringen av verksamheten hos dem som får bidrag. Dessutom har enligt revisionen övervakningen av statsbidragen och uppföljningen av resultaten inte varit tillräckliga. Revisionsverket anser att statsbidragsmyndigheterna varje år systematiskt bör överväga behovet av övervakning.

Under senare år har beviljande av övervägda statsbidrag blivit allmännare, vilket har försvårat en överblick av den totala finansieringen av social- och hälsovården. Enligt revisionsverket borde social- och hälsovårdsministeriet utreda, huruvida ansökningsförfarandena och tidtabellerna kan förenhetligas vid länsstyrelserna. Enligt revisionsverkets uppfattning är det inte motiverat att utöka

statsbidragens belopp utan att det sörs för en effektiv och ändamålsenlig förvaltning av anslagen.

Revisionsverket har också fäst uppmärksamhet vid att täckande information alltför inte finns tillgänglig om hur kostnaderna för den av kommunerna verkställda bashälsovården fördelar sig på olika verksamheter.

INTÄKTSFÖRINGEN AV PENNINGAUTOMATFÖRENINGENS AVKASTNING TILL STATEN (uppföljningsrapport 31.5.2004 till revisionsberättelse 35/2002)

Revisionen gällde intäktsföringen av avkastningen av Penningautomatföreningens (PAF) spelverksamhet till staten. Enligt revisionen har Penningautomatföreningens avkastning

åren 2000 - 2001 intäktsförts till staten på behörigt sätt, men budgeteringen av föreningens avkastning i statsbudgeten är komplicerad och svårbegriplig.

Efter revisionen har i budgeten för år 2004 budgeteringen av avkastningen klargjorts så, att affektationen mellan intäkt- och utgiftsmomenten har angetts i motiveringarna till moment 12.33.92 Avkastning av Penningautomatföreningens verksamhet och kapitel 33.92. Ministeriet har emellertid inte ansett det behövligt att notera hela Penningautomatföreningens redovisning på innevarande års budgetkonto, utan har hållit sig till den gamla praxis, enligt vilken på budgetkontot noteras det belopp som motsvarar intäktsbudgeten och utgiftsmomenten 33.92.50-59, dvs. den planliga delen av intäktsföringen.

5.13 Arbetsministeriets förvaltningsområde

Arbetsministeriet fungerar som ett enda räknenskapsverk. Ministeriet har emellertid ett styrningsansvar också i fråga om arbetskrafts- och näringscentralerna.

Vid revisionen framkom brister som ledde till ett negativt ställningstagande till lagenligheten och till ett meddelandeåläggande (bilaga). Det negativa ställningstagandet till lagenligheten berodde på felaktigheter i iakttagandet av budgeten. Orsaken till meddelandeåläggandet var brister i ordnandet av redovisningen av resultatet både vid arbetsministeriet samt vid den arbetsförvaltning som fungerar som en del av arbetskrafts- och näringscentralerna.

Ministeriet har inte uppställt lönsamhetsmålsättningar för sin verksamhet och dess bokslut ansågs inte innehålla riktiga och tillräckliga uppgifter om lönsamheten.

CIVILTJÄNSTGÖRINGEN (revisionsberättelse har publicerats 17.9.2003 med nummer 55/2003)

Vid revisionen granskades resultatet av civiltjänstgöringens ordnande och verkställighet. På basis av revisionen svarar civiltjänstgöringssystemet huvudsakligen mot sina målsättningar och civiltjänstgörarnas förväntningar.

Vid revisionen gällande civiltjänstgöringen observerades, att systemet för uppföljning av kostnaderna för civiltjänstgöringens verkställighet är bristfälligt. Med hjälp av offerttävlan har inte kunnat säkerställas en skälig kostnadsnivå för den verkställighet som anskaffas

som köpta tjänster. Å andra sidan har arbetsministeriet inte haft möjlighet att följa upp penninganvändningen vid civiltjänstgöringscentralen, som svarar för verkställigheten. Enligt revisionsverket bör kostnadsuppföljningen effektiveras, antingen genom en utökad konkurrensutsättning av verkställigheten eller genom att i avtal om köp av tjänster införas en avtalsklausul som möjliggör uppföljning och kontroll av penninganvändningen.

Dessutom bör enligt revisionsverket legitimationstjänstgöringen, dvs. den tjänstgöring som vid civiltjänstgöringscentralen genomförs av de män som blivit utan tjänstgöringsställe, särskiljas från civiltjänstgöringscentralens övriga uppgifter, emedan den inte uppfyller den i lagen om civiltjänstgöring uttryckta målsättningen att tjänstgöringen bör vara samhällsnyttig. Systemet för finansiering av uppehållet sporrar inte heller centralen till att verka i enlighet med målsättningen.

Enligt revisionsverket borde uppehållet av de män som blivit utan tjänstgöringsställe lösgöras från civiltjänstgöringscentralens uppgifter. När uppehållet ordnas borde särskilt beaktas nyttan av de arbetsuppgifter som anvisas åt de tjänstgöringsskyldiga.

AV LÄNSSTYRELSENA BEVILJAD ESF-FINANSIERING FÖR UTVECKLINGS- OCH UTBILDNINGSPROJEKT (uppföljningsrapport 31.5.2004 till revisionsberättelse 39/2002)

Med revisionen klarlades huruvida den av länsstyrelserna beviljade ESF-finansieringen för utvecklings- och utbildningsprojekt har använts i enlighet med föreskrifter och be-

stämmelser. Arbetsministeriet är ansvarsmyndighet för ESF-pengarna och undervisningsministeriet fungerar som verkställande ministerium. Vid revisionen konstaterades, att ESF-finansieringen har inriktats på ändamålsenliga objekt, men i verkställigheten av de finansierade projekten förekom oklarheter och olika tolkningar i synnerhet vad gällde godtagbara kostnadsposter och finansieringssandelar. Också i uppföljningen, övervakningen och rapporteringen av projekten kunde observeras brister och varierande förfaringssätt. Problem berodde delvis på arbetsministeriets och undervisningsministeriets från varandra avvikande föreskrifter, men också på undervisningsministeriets bristfälliga skriftliga anvisningar.

Uppföljningen visade, att de myndigheter som administrerar ESF-pengarna i samarbete har utvecklat sina uppföljningssystem. Också anvisningarna har systematiskt förenhetligats, vilket för sin del säkerställer att anvisningarna lämpar sig för olika förvaltningsområden, minskar motstridigheter och möjligheter gemensamma förfaringssätt. Strävan har också varit att fortgående utöka den underlydande förvaltningens kunskaper och harmonisera verksamheten med utbildning och information. Också rapporteringen och uppföljningen av resultatet har varit föremål för utveckling. I fråga om sysselsättningseffekterna är frågan emellertid problematisk, emedan sysselsättningseffekterna av projekten huvudsakligen är indirekta och yppar sig på längre sikt.

5.14 Miljöministeriets förvaltningsområde

På miljöministeriets förvaltningsområde finns tre räkenskapsverk, vilka är ministeriet, Finlands miljöcentral och Bostadsfondsverket. I dessas revisionsberättelser förekom inte anmärkningar vilka hade lett till negativt ställningstagande till lagenligheten eller till meddelandeåläggande.

Ministeriet har godkänt resultatmål gällande lönsamheten endast för Finlands miljöcentral. Förutom miljöcentralen har även Bostadsfondsverket lämnat riktiga och tillräckliga uppgifter om lönsamheten i sitt bokslut.

STÖD FÖR VATTENTJÄNSTER - STATENS DELTAGANDE I ORDNANDET AV VATTENTJÄNSTER (revisionsberättelsen har publicerats 20.8.2003 med nummer 53/2003)

Revisionen gällde hur staten deltar i ordnandet av vattentjänster. På basis av revisionen har vid de regionala miljöcentralerna fattats beslut om bidrag utan att tillräckliga utredningar gjorts av att förutsättningarna för bidrag är för handen. Orsaken till detta är delvis bristen på lämpliga sätt att utreda frågan och avsaknaden av resurser.

Någon klar samfällad uppfattning om det, i hurudana situationer staten bör delta i ordnandet av vattentjänster finns för närvarande inte. Till följd av detta har de regionala miljöcentralerna från varandra avvikande linjdragningar gällande stödet till vattentjänster. Miljöcentralerna har i allmänhet inte heller motiverat sina bifallande beslut om vattentjänstbidrag.

På grund av anslagens knapphet och det

stora antalet sökande har bidraget ofta varit små. Revisionsverket anser, att en sådan upp-splittring av bidragen borde förhindras genom att prioritera de projekt som stöds och fastställa en undre gräns för de bidrag som beviljas.

Enligt revisionsverket bör kriterierna för statens stöd till vattentjänster och en helt ny inriktning av detta övervägas. Härvid skulle ansvaret för ordnande av basvattentjänsterna finnas hos kommunerna, vattentjänstverken och fastighetsägarna och innehavarna. Miljöcentralerna behöver dessutom närmare instruktioner om beviljande av stöd för vattentjänster.

ÖVERVAKNINGEN AV MILJÖTILLSTÄNDEN SÄRSKILT MED HÄNSYN TILL LUFTSKYDDET (uppföljningsrapport 26.5.2004 till revisionsberättelse 30/2002)

Vid revisionen granskades övervakningen av miljötillstånd som en del av systemet med miljötillstånd. Som särskilt temaområde för revisionen utvaldes luftskyddet. Enligt revisionen fungerar systemet med miljötillstånd som helhet betraktat tämligen väl. Vid revisionen noterades brister och utvecklingsbehov i fråga om den regionala enhetligheten för miljötillståndsbeslutens bestämmelser om utsläpp och övervakning, definieringen av kraven på övervakningen samt i instruktionerna om övervakningens planmässighet.

Uppföljningen visade, att miljöministeriet efter revisionen har berett en ändring av instruktionerna och övervakningen av miljöskyddslagen samt har utvecklat miljöskydd-

dets informationssystem. En del av instruktionerna är redan klara och en del är avsedda att bli klara före årsskiftet 2004-2005. Miljöministeriet har också justerat avgifterna för

behandlingen av tillstånd samt i en arbetsgrupp behandlat en avgiftsbeläggning av övervakningen, vilket även föreslogs i revisionsberättelsen.

6. REVISIONEN AV FONDER UTANFÖR STATSBUDETEN

Staten har 11 fonder utanför statsbudgeten. I de stadgar som gäller för nio av dem har bestämts att revisionen skall utföras av särskilt tillsatta revisorer.

I samband med justeringen av lagen om Brandskyddsfonden år 2003 bestämdes enligt 13 § i nämnda lag (306/2003) att revisionen skall utföras av Statens revisionsverk. Revisionsverket har utfört denna revision från år 2003 och har i sin revisionsberättelse ansett, att Brandskyddsfondens bokslut kan fastställas och resultatet disponeras på det sätt fonden föreslagit. Därutöver har i berättelsen konstaterats, att Brandskyddsfondens förvaltning och verksamhet har handhåfts i enlighet med de bestämmelser och föreskrifter som gäller för fonden.

Om revisionen av Oljeskyddsfonden finns inte ännu särskilda bestämmelser, men revisionsverket har utfört revisionen av också denna fond från år 2003 med tillämpning av de bestämmelser som utfärdats om revision av Brandskyddsfonden och räkenskapsverket, och har gett en särskild revisionsberättelse också om Oljeskyddsfonden. Revisionsverket har på basis av revisionen konstaterat, att Oljeskyddsfondens förvaltning och verksamhet har handhåfts i enlighet med de bestämmelser och föreskrifter som gäller för fonden.

Slutsumman i Oljeskyddsfondens balansräkning i bokslutet för år 2003 var 8,5 miljoner euro och Brandskyddsfondens 10,6 miljoner euro, i det den sammanlagda slutsumman i

balansräkningarna för fonderna utanför statsbudgeten var 19,5 miljarder euro.

Finansutskottet behandlade i sitt 12.11.2002 daterade betänkande om Statens revisionsverks berättelse (FiU 25/2002) riksdagens tillgång på information om fonderna utanför statsbudgeten. Utskottet konstaterade då, att riksdagen inte får tillräcklig information om fonderna utanför statsbudgeten, inte heller revisionsinformation om deras verksamhet. Finansutskottet ansåg att regeringen borde utreda, huruvida årsrevisionen av fonderna utanför statsbudgeten kunde centraliseras och fastställas som en uppgift för Statens revisionsverk.

Statens revisionsverk behandlade i sin berättelse till riksdagen 2.9.2003 revisionen av fonderna utanför statsbudgeten, och lyfte fram möjligheten att uppdra åt revisionsverket att utföra revisionen i synnerhet för att förbättra riksdagens tillgång på information.

Revisionsverket har i sig rätt att revidera samtliga fonder, men i fråga om ovan nämnda nio fonder är det inte ändamålsenligt att utföra överlappande revisionsarbete. Finansutskottet konstaterade i sitt betänkande om Statens revisionsverks berättelse (FiU 29/2003), att det är skäl att återkomma till revisionen av fonderna utanför statsbudgeten senast i det skede, när tillräckliga erfarenheter har fåtts av den nya bokslutsrapporteringen i enlighet med bokslutsreformen.

7. BOLAG DÄR STATEN UTÖVAR BESTÄMMANDE- RÄTTEN

Utredning av verksamheten i aktiebolag där staten utövar bestämmanderätten

Statens revisionsverk presenterar årligen en utredning av verksamheten i aktiebolagen där staten utövar bestämmanderätten. I den utredning som publicerades i juni 2004 granskades hur de nyckeltal som beskriver de enskilda koncernernas och bolagens verksamhet har utvecklats under åren 1999 - 2003. Av dem har bildats en statsbolagskoncern, vars verksamhet har utretts på motsvarande sätt. Bokslutskorrigeringsarna och nyckeltalen har för alla bolag beräknats med ett så enhetligt förfarande som möjligt. I utredningen är också inkluderade placerings- och finansieringsbolagen med statligt majoritetsägande. De ingår ändå inte i de sammanräknade talen. Egendomsförvaltningsbolaget Arsenal Abp ingår inte i granskningen.

Med bildandet av en statsbolagskoncern har kunnat presenteras det samfälliga operativa resultatet och den kvantitativa utvecklingen av statens företagsverksamhet i aktiebolagsform, med undantag för finansiering och placeringar. En begränsning av granskningen innebär emellertid, att koncernelimineringar i en sådan statskoncern inte har kunnat göras, dvs. eventuella gemensamma affärsverksamheter och korsäganden har inte eliminerats ur resultaten.

I utredningen består den granskade statsbolagskoncernen av inalles 26 kommersiella, produktiva och tjänster producerande koncerner och bolag.

Omsättningen ökade mest hos Fortum (+244,0 milj. euro), Kemira (+125,9 milj. euro) och Veikkaus (+69 milj. euro). Rörelsevinsten ökade mest hos Fortum (+368,0 milj. euro), Kemira (+91,6 milj. euro) och Alko (+44,0 milj. euro). Nettoresultatet ökade mest hos Fortum (+305,0 milj. euro), Kemira (+55,1 milj. euro) och Alko (+27,4 milj. euro).

Det till sin omsättning största statsbolaget år 2003 var Fortum (11 392 milj. euro) och det minsta Metsähallitus Consulting (0,5 milj. euro). De bästa rörelsevinstprocenterna uppvisade Metsähallitus Consulting (43,1 %), Veikkaus (32,0 %), Myntverket (15,9 %), Suomen Erillisverket (13,5 %) och Kemijoki (12,5 %). Mätt med rörelsevinstprocenten var förlusterna störst hos Rundradion (-71,1 milj. euro, -21,5 % av omsättningen), Forelia (-1,5 milj. euro, -20,2 % av omsättningen), VPU Pukutehdas (-0,6 milj. euro, -8,5 % av omsättningen) och Edita (-13,0 milj. euro, -7,6 % av omsättningen). Poster av engångsnatur har korrigerats.

Det största nettoresultatet i eurobelopp uppvisade Fortum (830,4 milj. euro, 7,3 % av omsättningen), Veikkaus (374,2 milj. euro, 32,3 % av omsättningen) och Kemira (72,6 milj. euro, 2,7 % av omsättningen). Ett negativt nettoresultat uppvisade Rundradion (-63,5 milj. euro, -19,2 % av omsättningen), Finnair (-16,0 milj. euro, -1,0 % av omsättningen), Edita (-11,5 milj. euro, -6,7 % av omsättningen), Forelia (-1,5 milj. euro, -21,3 % av omsättningen), Kemijoki (-1,5 milj. euro, -3,5 % av omsättningen), VPU Pukutehdas (-0,8 milj. euro, -10,4 % av omsättningen) och Han-

sel (-0,4 milj. euro, -0,3 % av omsättningen).

Avkastningsprocenten på det investerade kapitalet var störst hos Veikkaus (98,5 %), Alko (87,1 %), Tietokarhu (79,0 %), Suomen Erillisverkot (70,5 %) samt CSC-Tieteellinen laskenta (28,4 %). Lägst var avkastningsprocenten på det investerade kapitalet hos Rundradion (-17,9 %), Forelia (-13,2 %), Edita (-13,0 %) och VPU Pukutehdas (-11,8 %). Solidast mätt med självförsörjningsprocenten var Veikkaus (85,8 %), VR (83,1 %), Myntverket (75,2 %) och mest skuldsatta Airpro (självförsörjningsgrad 21,5 %), Edita (24,8 %), Alko (25,0 %) och CSC-Tieteellinen laskenta (26,7 %). Personalstyrkan var störst hos Posten Finland koncernen (23 592), VR-koncernen (13 716) och Fortum-koncernen (13 343).

Statsbolagskoncernens utveckling åren 1999-2003 har varit tämligen stabil, mätt med de nyckeltal som avspeglar det operativa resultatet. Nyckeltalen år 2003 var något bättre

än året innan och låg på den genomsnittliga nivån under jämförelseåren. Lönsamheten har förbättrats till tillfredsställande nivå, då den året innan kunde karakteriseras som tämligen svag. Likviditeten är alltså på tillfredsställande nivå och den genomsnittliga soliditeten god. De totala skulderna minskade med 5,2 %. Den relativa skuldsättningen (skulder/omsättning) minskade med 4,3 procentenheter från föregående år.

Rörelsevinstprocenten var 9,2 (nyckeltalets bästa värde under granskningsperioden 1999-2003 var 9,3). Avkastningsprocenten på det investerade kapitalet var 11,5 (nyckeltalets bästa värde under femårsperioden var 11,9). Självförsörjningsgraden var 45,6 % (nyckeltalets bästa värde under femårsperioden var 51,3). Nettofinansieringskostnaderna uppgick till 1,1 % av omsättningen, det lägsta värdet för nettofinansieringskostnadernas andel av omsättningen under femårsperioden var 0,7 procent och det högsta 1,4 procent.

	År 2003	År 2002	Förändring från föregående år
Omsättning	22,1 mrd. €	21,8 mrd. €	+1,6 %
Rörelsevinst	2,0 mrd. €	1,6 mrd. €	+ 29,9 %
Nettoresultat	1,4 mrd. €	1,0 mrd. €	+ 34,8 %
Rörelsevinstprocent	9,2 %	7,2 %	+ 2,0 %-enheter
Nettoresultat av omsättningen	6,2 %	4,7 %	+1,5 %-enheter
Avkastning på investerat kapital	11,5 %	7,7 %	+ 3,8 %-enheter
Självförsörjningsgrad	45,6 %	45,8 %	- 0,2 %-enheter
Nettofinansieringskostnader	1,1 %	1,4 %	- 0,3 %-enheter
Skulder totalt	14,1 mrd. €	14,9 mrd. €	- 0,8 mrd. €
Eget kapital	11,4 mrd. €	10,9 mrd. €	+ 0,5 mrd. €
Balansräkningens slutsumma	25,9 mrd. €	27,3 mrd. €	- 1,4 mrd. €
Personalstyrka	85 593	87 482	- 1 889

Tabell 8: Ekonomiska nyckeltal för statsbolagskoncernen åren 2003 och 2002

HANSEL AB:S STRUKTURELLA ARRANGEMANG OCH BOLAGET SOM EN DEL AV STRATEGIN FÖR STATENS UPPHANDLINGSFUNKTION (revisionsberättelsen har publicerats 12.5.2004 med nummer 73/2004)

Vid revisionen har analyserats de betydande strukturella arrangemang som genomförts vid Hansel under de senaste ett och ett halvt åren, samt bolagets roll och ställning som en del av utvecklandet av och strategin för statens upphandling. På basis av revisionen förefaller det som att Hansel inte enbart kan göra statens upphandling effektivare eller övertyga statens ämbetsverk och inrättningar om vikten av att upphandlingen effektiveras. Med tanke på bolagets framgång är det därför betydelsefullt, att det nu har intagits som en del av statens strategi för upphandlingen.

88

Hansel Ab, som fungerar som statens enhet för kollektiv upphandling, överfördes i början av år 2002 från att ägarstyras av handels- och industriministeriet till finansministeriet. Vid de genomförda strukturarrangemangen har det av bolaget utvecklade elektroniska upphandlings-

systemet och bolagets fastigheter sålts, lagerfunktionerna har externaliserats, personalstyrkan har minskat till ca hälften, bolagets ledning har bytts ut och finansieringstillgångarna har minskat betydligt p.g.a. dividender till staten och kapitalrestitutioner. Revisionsverket anser att en ökning av Hansels marknadsandel och en ökad volym för dess verksamhet hos de statliga kunderna är den kritiska faktor, som utgör prov på hur framgångsrik strukturomvandlingen har varit.

På basis av revisionen är Hansel inom statsförvaltningen känt som sakkunnig inom upphandling, men bolaget belastas av en negativ företagsbild från tidigare år. Skyldigheten att konkurransutsätta offentliga anskaffningar, konkurranssättningsprocessens komplexitet samt de senaste årens arbete med att utveckla statens upphandlingsfunktion har emellertid ökat behovet av och intresset för att utnyttja Hansel. En utmaning för bolaget är nu att med sin egen verksamhet förmå övertyga statens ämbetsverk och inrättningar om att det lönar sig för dem att utnyttja Hansels tjänster.

Bilaga

NEGATIVT STÄLLNINGSTAGANDE
TILL LAGENLIGHETEN
(AVSEENDE STATSBUDETEN OCH
BESTÄMMELSERNA OM DEN)

ÅLÄGGANDE ATT MEDDELA
(TILL REVISIONSVERKET)

UTRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

UTRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

UTRIKESMINISTERIET

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall utrikesministeriet meddela revisionsverket före 31.8.2004, vilka åtgärder det har vidtagit för att säkerställa en tillräcklig intern övervakning av visumintäkterna samt för att bilagorna 6 och 8 till bokslutet skall motsvara 66 h § i förordningen om statsbudgeten och Statskontorets föreskrifter.

91

JUSTITIEMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

JUSTITIEMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

JUSTITIEMINISTERIET

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall justitieministeriet meddela revisionsverket före 31.8.2004, vilka åtgärder det har vidtagit för att utveckla det övriga redovisningsväsendet så, att i enlighet med 55 § förordningen om statsbudgeten kan presenteras riktiga och tillräckliga uppgifter om lönsamhetens utvecklingen.

NEGATIVT

STÄLLNINGSTAGANDE

BROTTPÅFÖLJDSVERKET

På basis av revisionen anføres som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för att ett anslag om ca 7 800 euro på driftskostnadsmomentet har använts för en fortsatt byggnadsinvestering i lantbruksproduktion utan att om detta särskilt hade bestämts i driftskostnadsanslagets motiveringar.

ÅLÄGGANDE ATT MEDDELA

BROTTPÅFÖLJDSVERKET

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Brottpåföljdsverket meddela revisionsverket före 16.8.2004, vilka åtgärder det har vidtagit för att utveckla kostnadsberäkningen så, att riktiga och tillräckliga uppgifter kan presenteras om lönsamhetens utveckling.

INRIKESMINISTERIETS
FÖRVALTNINGSOMRÅDE

LÄNSSTYRELSEN PÅ ÅLAND

På basen av utförd granskning anføres som utlåtande, att budgeten och de centrala stadgandena över budgetens tillämpning har iakttagits förutom ovan framförda brister (budgetlag 14 § och 15 § 1 momentet budgetförordning 43 § och 45 §) i budgetbokföringen.

INRIKESMINISTERIETS
FÖRVALTNINGSOMRÅDE

LÄNSSTYRELSEN PÅ ÅLAND

Hänvisande till lagen om Statens revisionsverk 5 § 1 momentet bör länsstyrelsen på Åland meddela revisionsverket före den 16.8.2004 om vilka åtgärder som vidtagits rörande bristerna i budgetbokföringen.

ÖSTRA FINLANDS LÄNSSTYRELSE

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Östra Finlands länsstyrelse meddela revisionsverket före 16.8.2004, vilka åtgärder den har vidtagit för att korrigera de brister som framkommit vid revisionen av reseräkningar.

NEGATIVT

STÄLLNINGSTAGANDE

ÅLÄGGANDE ATT MEDDELA

LAPPLANDS LÄNSSTYRELSE

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Lapplands länsstyrelse meddela revisionsverket före 16.8.2004, vilka åtgärder den har vidtagit för att utveckla redovisningsväsendet gällande lönsamheten så, att om länsstyrelsens egen verksamhet i samband med bokslutet för år 2004 kan rapporteras kostnadsbaserade uppgifter och för att redovisningsväsendet också i övrigt skall uppfylla kraven i 55 § förordningen om statsbudgeten.

Vidare skall Lapplands länsstyrelse meddela revisionsverket om sina åtgärder för att korrigera de brister som konstaterats i uppgörandet av reseräkningar, tjänstebilarnas körjournaler samt i utbetalningen av vissa ersättningar och utgifter.

BEFOLKNINGSREGISTERCENTRALEN

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Befolkningsregistercentralen meddela revisionsverket före 16.8.2004, vilka åtgärder den har vidtagit för att förbättra den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet.

POLISYRKESHÖGSKOLAN

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Polisyркeshögskolan meddela revisionsverket före 16.8.2004, vilka åtgärder den har vidtagit för att utveckla det övriga redovisningsväsendet som är grund för beskrivning av resultatet.

NEGATIVT

STÄLLNINGSTAGANDE

ÅLÄGGANDE ATT MEDDELA

RÄDDNING SINSTITUTET

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Räddningsinstitutet meddela revisionsverket före 16.8.2004, vilka åtgärder det har vidtagit för att utveckla prissättningen av den avgiftsbelagda verksamheten.

FÖRSVARSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

FÖRSVARSMAKTEN

På basis av revisionen anføres som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för hanteringen av donationsmedel, användning av anslag i strid med statsbudgetens detaljmotiveringar, på bruttobudgeterat moment nettobokförda bötesavgifter, utgiftsnotering i strid med 38 § förordningen om statsbudgeten, inriktningen av på moment 27.10.16.50 och 27.10.21.16 noterade utgifter, överskridning av i budgeten beviljat reservationsanslag, alltför tidigt erlagda betalningar i strid med föreskrifterna om budgetens tillämpning samt ordnande av redovisningsväsendet i enlighet med 15 § 2 momentet och 16 § lagen om statsbudgeten.

FÖRSVARSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

FÖRSVARSMAKTEN

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Försvarmakten meddela revisionsverket före 16.8.2004, vilka åtgärder den har vidtagit med anledning av de ovan specificerade förfarandena i strid med budgeten och de centrala bestämmelserna om den och för att utveckla sitt redovisningsväsen samt för att förbättra den interna övervakningen och utveckla systemet för den fredsbevarande verksamhetens materialuppföljning.

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

FINANSMINISTERIET

På basis av revisionen anføres som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för behandlingen av Kapiteeli Ab:s kapitalrestitutioner och det åt bolaget givna kapitallånet i budgeten för år 2003.

SKATTESTYRELSEN

I budgeteringen och bokföringen av till beskattningen anknutna ränteutgifter och ränteintäkter i anslutning till skatteintäkterna har inte iakttagits den i 3 § lagen om statsbudgeten förutsatta bruttobudgeteringen eller de i 3 och 4 § förordningen om statsbudgeten givna bestämmelserna om gruppering av intäkter och utgifter i avdelningar och huvudtitlar. På basis av revisionen anføres som utlåtande att budgeten och de centrala bestämmelserna om den till övriga delar har iakttagits.

TULLSTYRELSEN

På basis av revisionen anføres som utlåtande att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för brister i balansspecifikationerna.

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

TULLSTYRELSEN

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Tullstyrelsen meddela revisionsverket före 16.8.2004, vilka åtgärder den har vidtagit för att utreda skillnaderna mellan huvudbokföringen och bokföringen av skattemedel samt för att uppgöra de saknade balansspecifikationerna.

**UNDERVISNINGSMINISTERIETS
FÖRVALTNINGSOMRÅDE****UNDERVISNINGSMINISTERIETS
FÖRVALTNINGSOMRÅDE**

UTBILDNINGSSTYRELSEN

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Utbildningsstyrelsen meddela revisionsverket före 16.8.2004, vilka åtgärder den har vidtagit för att utveckla det övriga redovisningsväsendet till att motsvara kraven i 55 § förordningen om statsbudgeten samt för att presentera läroinrättningarnas lönsamhets- eller kostnadsutveckling i bokslutets resultatbeskrivning.

HELSINGFORS UNIVERSITET

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Helsingfors universitet meddela revisionsverket före 16.8.2004, vilka åtgärder det har vidtagit för att föreskrifterna och kontrollerna gällande tryggande av egendom skall motsvara den av bestämmelserna förutsatta nivån.

JOENSUU UNIVERSITET

På basis av revisionen anføres som utlåtande attbudgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för att ca 9 000 euro driftskostnadsanslag har används till stöd åt oregistrerade och registrerade föreningar.

JOENSUU UNIVERSITET

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Joensuu universitet meddela revisionsverket före 16.8.2004, vilka åtgärder det har vidtagit för att förbättra den inre övervakningen i synnerhet i fråga om projektuppföljning och universitetets egendomsförvaltning.

NEGATIVT

STÄLLNINGSTAGANDE

ÅBO UNIVERSITET

På basis av revisionen anföras som utlåtande attbudgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för presentation av den avgiftsbelagda verksamhetens resultat i enlighet med 15 § 2 momentet lagen om statsbudgeten.

ÅLÄGGANDE ATT MEDDELA

LAPPLANDS UNIVERSITET

Statens revisionsverk har utfört en revision av utställningsverksamheten vid det Arktiska centret vid Lapplands universitet. I revisionsberättelsen om revisionen (28.11.2003 nr. 64/2003) konstateras som slutledning, att förhållandena mellan Arktiska centret, Lapplands landskapsmuseum och Arktikum-Palvelu Oy och verksamheten i Arktikum-huset bör ordnas på det sätt en god förvaltning förutsätter, till behövliga delar med skriftliga avtal.

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Lapplands universitet meddela revisionsverket före 16.8.2004, vilka åtgärder det har vidtagit för att de ekonomiska och operativa förhållandena mellan Arktiska centret vid Lapplands universitet och det bolag Arktikum-Palvelu Oy, som kommersiellt utnyttjar den av centret upprätthållna utställningen, ordnas på det sätt en god förvaltning förutsätter.

ÅBO UNIVERSITET

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Åbo universitet meddela revisionsverket före 16.8.2004, vilka åtgärder det har vidtagit för att utveckla kostnadsberäkningen samt förbättra tillförlitligheten för den avgiftsbelagda verksamhetens årsresultat.

NEGATIVT

STÄLLNINGSTAGANDE

ÅLÄGGANDE ATT MEDDELA

TAMMERFORS TEKNISKA UNIVERSITET

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Tammerfors tekniska universitet meddela revisionsverket före 16.8.2004, vilka konkreta åtgärder det för egen del har vidtagit för att utveckla de vid Björneborgs universitetscentrum tillämpade förfarandena samt för att utveckla den interna övervakningen i synnerhet i fråga om det av Prizztech Oy administrerade servicecentret.

SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Svenska handelshögskolan meddela revisionsverket före utgången av 15.8.2004 vilka åtgärder som vidtagits rörande bristerna i bokföringen av anläggningstillgångar samt beräkningen av avskrivningar.

ÅBO HANDELSHÖGSKOLA

På basis av revisionen anförs som utlåtande attbudgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för av driftskostnadsanslaget ca 6 000 euro har använts för ändamål i strid med budgeten samt tillförlitligheten för det i 15 § 2 momentet lagen om statsbudgeten avsedda årsresultatet av den avgiftsbelagda verksamheten.

ÅBO HANDELSHÖGSKOLA

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Åbo handelshögskola meddela revisionsverket före 16.8.2004 vilka konkreta åtgärder den har vidtagit för att korrigera de brister som observerats i den interna övervakningen och kostnadsberäkningen.

NEGATIVT

STÄLLNINGSTAGANDE

KONSTINDUSTRIELLA HÖGSKOLAN

På basis av revisionen anförts som utlåtande attbudgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för att av driftskostnadsanslaget ca 4 000 euro har använts för ändamål i strid med budgeten samt tillförlitligheten för det i 15 § 2 momentet lagen om statsbudgeten avsedda årsresultatet av den avgiftsbelagda verksamheten. Den interna övervakningen är inte heller på den nivå som förutsätts i 24 b § lagen om statsbudgeten och 69 § förordningen om statsbudgeten.

Konstindustriella högskolan har under finansåret 2003 som prestation för ett tillgodo-havande accepterat ett av ett offentligt aktiebolag givet konvertibelt skuldebrevslån till beloppet 7 181,62 euro i avsikten att trygga sitt tillgodo-havande. Skuldebrevslånet har sedermera under finansåret 2004 konverterats till aktier. Detta arrangemang hade krävt berättigande i statsbudgeten.

ÄLÄGGANDE ATT MEDDELA

SIBELIUS-AKADEMIN

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Sibelius-Akademien meddela revisionsverket före 16.8.2004 vilka åtgärder den har vidtagit tillsammans med undervisningsministeriet för att på ett hållbart sätt lösa problemet med underskottet i den avgiftsbelagda serviceverksamheten.

KONSTINDUSTRIELLA HÖGSKOLAN

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Konstindustriella högskolan meddela revisionsverket före 16.8.2004 vilka konkreta åtgärder den har vidtagit för att förbättra sitt redovisningsväsen särskilt i fråga om inriktningen av arbetskostnaderna samt för att noggrannare iaktta prestationsprincipen och trygga balansräkningens samt intäcks- och kostnadskalkylens riktighet än för närvarande.

Konstindustriella högskolan skall också meddela revisionsverket om de åtgärder med anknytning till byggnadsskedet för och utrustandet av LUME-innovationscentret som föransleds av den på revisionsverkets begäran av undervisningsministeriet beställda specialrevisionen och i övrigt avser att förbättra den interna övervakningen.

NEGATIVT

STÄLLNINGSTAGANDE

ÅLÄGGANDE ATT MEDDELA

NATIONALARKIVET

På basis av revisionen anförts som utlåtande attbudgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för att från driftskostnadsmomentet en reservationsutgift om 2 000 euro har betalats till en internationell organisation utan att momentets beslutsdel berättigar till betalningen.

NATIONALARKIVET

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Nationalarkivet meddela revisionsverket före 16.8.2004 vilka åtgärder det har vidtagit med anledning av de anmärkningar som har framförts angående den interna övervakningen.

JORD- OCH SKOGSBRUKS- MINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIET

Restitutioner av inkomststöd, lfa-stöd och miljöstöd har i strid med budgeten noterats som gottskrivning av budgetutgiftskontot även i sådana fall, där det ursprungliga anslaget inte längre har varit tillgängligt. Ministeriet har också på år 2003 godkänt totalt 64 000 euro utgifter som hör till år 2004. Till övriga delar har budgeten och de centrala bestämmelserna om den iakttagits.

JORD- OCH SKOGSBRUKS- MINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIET

Jord- och skogsbruksministeriet skall före 31.8.2004 meddela revisionsverket vilka åtgärder det har vidtagit i fråga om praxis vid noteringen av restitution av inkomststöd, lfa-stöd och miljöstöd.

KONTROLLCENTRALEN FÖR
VÄXTPRODUKTION

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Kontrollcentralen för växtproduktion meddela revisionsverket före 16.8.2004, vilka konkreta åtgärder den har vidtagit med anledning av underskottet i den avgiftsbelagda verksamheten vid frökontroll.

NEGATIVT

STÄLLNINGSTAGANDE

VILT- OCH FISKERIFORSKNINGS- INSTITUTET

På basis av revisionen anføres som utlåtande attbudgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för i strid med budgeten på momenten 30.41.41 (Ersättning för hjortdjurs skadegörelse), 30.41.42 (Ersättning för rovdjurs skadegörelse), 30.51.22 (Nyttjande och vård av vattentillgångar) och 35.20.63 (Vissa ersättningar i samband med naturvården) noterade löneutgifter, totalt 415 162 euro.

FORSKNINGSANSTALTEN FÖR VETERINÄRMEDICIN OCH LIVSMEDEL

På basis av revisionen anføres som utlåtande attbudgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för uppföljningen av den avgiftsbelagda verksamheten och presentationen av årsresultatet i enlighet med 15 § 2 momentet lagen om statsbudgeten.

ÅLÄGGANDE ATT MEDDELA

FORSKNINGSANSTALTEN FÖR VETERINÄRMEDICIN OCH LIVSMEDEL

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel meddela revisionsverket före 16.8.2004, vilka åtgärder den har vidtagit för att utveckla sitt redovisningsväsen samt presentera riktiga och tillräckliga uppgifter om resultat och kostnadsvarsvarighet i sitt bokslut.

**KOMMUNIKATIONS-
MINISTERIETS
FÖRVALTNINGSOMRÅDE****KOMMUNIKATIONS-
MINISTERIETS
FÖRVALTNINGSOMRÅDE****KOMMUNIKATIONSMINISTERIET**

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall kommunikationsministeriet meddela revisionsverket före 31.8.2004 vilka åtgärder det har vidtagit

1. Med anledning av de brister som anknyter till bokföringen och förvaltningen av Vägförvaltningens markområden samt till fullmaktsbokföringen och förfarandena vid budgetering av fullmakter. Ärendet har behandlats närmare i Vägförvaltningens revisionsberättelse för år 2003, 367/53/03 och
2. För att säkra Fordonsförvaltningscentralens avgiftsbelagda verksamhet så, att den verksamhet som nu betraktas som marknadsprestationer verkligen till alla delar består av marknadsprestationer enligt lagen om grunder för avgifter till staten, samt för att justera de offentligrättsliga prestationernas prissättningsgrunder till att motsvara 6 § i lagen om grunder för avgifter. Ärendet har behandlats närmare i Fordonsförvaltningscentralens revisionsberättelse för år 2003, 366/53/03.

FORDONSFÖRVALTNINGSCENTRALEN

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Fordonsförvaltningscentralen meddela revisionsverket före 13.8.2004 vilka åtgärder den har vidtagit för att säkra prissättningsgrundernas riktighet.

NEGATIVT

STÄLLNINGSTAGANDE

VÄGFÖRVALTNINGEN

På basis av revisionen anføres som utlåtande attbudgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för att mervärdesskatteutgifter vilka är att betrakta som kommunernas finansieringsandelar, enligt Vägförvaltningens uppskattning ca 2,7 milj. euro, har finansierats från statsbudgetens moment 31.99.19 (Mervärdesskatteutgifter inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde).

BANFÖRVALTNINGSCENTRALEN

I fråga moment 31.40.78 (Vissa banprojekt, bl.a. Kervo-Lahtis-banan) har i strid med hänförlingsprinciperna i 5 a § i förordningen om statsbudgeten en utgift om åtminstone 0,5 milj. euro överförts att betalas från anslaget i 2004 års budget i syfte att undvika en överskridning av förslagsanslaget för år 2003.

I fråga om moment 11.19.03 (Övriga inkomster av skattenatur, banskatt) har i strid med hänförlingsprinciperna i 5 a § i förordningen om statsbudgeten en skatteinkomst om 2,0 milj. euro bokförts som inkomst för år 2003.

På basis av revisionen anføres som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den i övrigt har iakttagits.

ÅLÄGGANDE ATT MEDDELA

VÄGFÖRVALTNINGEN

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Vägförvaltningen meddela revisionsverket före 15.8.2004 vilka åtgärder den har vidtagit för att korrigera bristerna i anknötning till bokföringen och förvaltningen av markområden, fullmaktsbokföringen samt budgeteringen av fullmakter.

BANFÖRVALTNINGSCENTRALEN

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Banförvaltningscentralen meddela Statens revisionsverk före 16.8.2004 vilka åtgärder den har vidtagit för att säkra att grunderna för hänförande i bestämmelserna om budgeten iakttas.

**HANDELS- OCH INDUSTRI-
MINISTERIETS
FÖRVALTNINGSOMRÅDE****HANDELS- OCH INDUSTRI-
MINISTERIETS
FÖRVALTNINGSOMRÅDE****HANDELS- OCH INDUSTRI-MINISTERIET**

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall handels- och industriministeriet meddela revisionsverket före 31.8.2004, vilka åtgärder det har vidtagit för att utveckla ministerieräkenskapsverkets redovisningsväsende till att svara mot kraven i 55 § förordningen om statsbudgeten samt för att riktiga och tillräckliga uppgifter om lönsamhet och resultat skall presenteras i bokslutet.

Handels- och industriministeriet skall också meddela revisionsverket före 31.8.2004, vilka åtgärder det har vidtagit för att utveckla arbetskrafts- och näringscentralernas redovisningsväsen och för att riktiga och tillräckliga uppgifter om lönsamhet och resultat skall presenteras i arbetskrafts- och näringscentralernas bokslut.

STATENS TEKNISKA FORSKNINGSCENTRAL**STATENS TEKNISKA FORSKNINGSCENTRAL**

På basis av revisionen anføres som utlåtande attbudgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för bokförings- och bokslutsförfaranden vilka avviker från den i 42 d § förordningen om statsbudgeten avsedda prestationsgrunden.

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Statens tekniska forskningscentral meddela revisionsverket före 16.8.2004, vilka åtgärder den har vidtagit för att säkra att bokförings- och bokslutsförfarandena vid långfristiga projekt iakttar bestämmelserna.

NEGATIVT

STÄLLNINGSTAGANDE

SÖDRA ÖSTERBOTTENS ARBETSKRAFTS- OCH NÄRINGSCENTRAL

På basis av revisionen anförts som utlåtande attbudgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för den i 15 § 2 momentet lagen om statsbudgeten förutsatta uppföljningen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet och presentationen av den avgiftsbelagda verksamhetens resultat.

SÖDRA SAVOLAX ARBETSKRAFTS- OCH NÄRINGSCENTRAL

På basis av revisionen anförts som utlåtande attbudgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för den i 15 § 2 momentet lagen om statsbudgeten förutsatta uppföljningen av den avgiftsbelagda serviceverksamhetens lönsamhet och presentationen av årsresultatet.

TAVASTLANDS ARBETSKRAFTS- OCH NÄRINGSCENTRAL

På basis av revisionen anförts som utlåtande attbudgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för den i 15 § 2 momentet lagen om statsbudgeten förutsatta presentationen av den prisstödda avgiftsbelagda verksamhetens årsresultat.

ÄLÄGGANDE ATT MEDDELA

SÖDRA SAVOLAX ARBETSKRAFTS- OCH NÄRINGSCENTRAL

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Södra Savolax arbetskrafts- och näringscentral meddela revisionsverket före 16.8.2004, vilka åtgärder den har vidtagit för att riktiga och tillräckliga uppgifter om resultatet skall presenteras i bokslutet.

NEGATIVT

STÄLLNINGSTAGANDE

SYDÖSTRA FINLANDS ARBETSKRAFTS- OCH NÄRINGSCENTRAL

På basis av revisionen anføres som utlåtande attbudgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för den i 15 § 2 momentet lagen om statsbudgeten förutsatta uppföljningen av den avgiftsbelagda serviceverksamhetens lönsamhet och presentationen av årsresultatet.

KAJANALANDS ARBETSKRAFTS- OCH NÄRINGSCENTRAL

På basis av revisionen anføres som utlåtande attbudgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för den i 15 § 2 momentet lagen om statsbudgeten förutsatta uppföljningen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet och presentationen av årsresultatet.

ÅLÄGGANDE ATT MEDDELA

SYDÖSTRA FINLANDS ARBETSKRAFTS- OCH NÄRINGSCENTRAL

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Sydöstra Finlands TE-central meddela revisionsverket före 16.8.2004, vilka åtgärder den har vidtagit för att utveckla den interna övervakningen av utgifterna för anskaffning av utbildning samt för att riktiga och tillräckliga uppgifter om produktivitet och lönsamhet skall presenteras i bokslutet.

KAJANALANDS ARBETSKRAFTS- OCH NÄ- RINGSCENTRAL

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Kajanalands TE-central meddela revisionsverket före 16.8.2004 vilka åtgärder den har vidtagit för att utveckla sitt redovisningsväsen samt för att riktiga och tillräckliga uppgifter om resultat och lönsamhet skall presenteras i bokslutet.

MELLERSTA FINLANDS ARBETSKRAFTS- OCH NÄRINGSCENTRAL

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Mellersta Finlands TE-central meddela revisionsverket före 16.8.2004 vilka åtgärder den har vidtagit för att riktiga och tillräckliga uppgifter om resultatet skall presenteras i bokslutet.

NEGATIVT

STÄLLNINGSTAGANDE

LAPPLANDS ARBETSKRAFTS- OCH NÄRINGSCENTRAL

På basis av revisionen anføres som utlåtande attbudgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för den i 15 § 2 momentet lagen om statsbudgeten förutsatta uppföljningen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet och presentationen av årsresultatet.

BIRKALANDS ARBETSKRAFTS- OCH NÄRINGSCENTRAL

På basis av revisionen anføres som utlåtande attbudgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för presentation av den avgiftsbelagda serviceverksamhetens årsresultat på det sätt 15 § 2 momentet i lagen om statsbudgeten förutsätter.

ÖSTERBOTTENS ARBETSKRAFTS- OCH NÄRINGSCENTRAL

På basis av revisionen anføres som utlåtande attbudgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för mot budgeten stridande användning av fullmakt, totalt 0,4 miljoner euro, från momenten 26.98.61 (Europeiska regionala utvecklingsfondens deltagande i EU:s strukturfondsprogram) och 34.05.62 (Statlig medfinansiering för arbetsministeriets vidkommande för pro-

ÅLÄGGANDE ATT MEDDELA

LAPPLANDS ARBETSKRAFTS- OCH NÄRINGSCENTRAL

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Lapplands TE-central meddela revisionsverket före 16.8.2004 vilka åtgärder den har vidtagit för att utveckla sitt redovisningsväsen samt för att riktiga och tillräckliga uppgifter om resultat och lönsamhet skall presenteras i bokslutet.

BIRKALANDS ARBETSKRAFTS- OCH NÄRINGSCENTRAL

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Birkalands TE-central meddela revisionsverket före 16.8.2004, vilka åtgärder den har vidtagit för att utveckla den interna övervakningen av utgifterna för anskaffning av utbildning samt för att riktiga och tillräckliga uppgifter om produktivitet och lönsamhet skall presenteras i bokslutet.

ÖSTERBOTTENS ARBETSKRAFTS- OCH NÄRINGSCENTRAL

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Österbottens TE-central meddela revisionsverket före 16.8.2004 vilka åtgärder den har vidtagit för att utveckla sitt övriga redovisningsväsen samt för att riktiga och tillräckliga uppgifter om resultat och lönsamhet skall presenteras i bokslutet.

NEGATIVT

STÄLLNINGSTAGANDE

jekt i vilka EU:s strukturfonder deltar) samt den i 15 § 2 momentet lagen om statsbudgeten förutsatta uppföljningen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet och presentationen av den avgiftsbelagda verksamhetens årsresultat.

NORRA KARELENS ARBETSKRAFTS- OCH NÄRINGSCENTRAL

På basis av revisionen anføres som utlåtande attbudgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för den i 15 § 2 momentet lagen om statsbudgeten förutsatta uppföljningen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet och presentationen av dess årsresultat.

NORRA ÖSTERBOTTENS ARBETSKRAFTS- OCH NÄRINGSCENTRAL

På basis av revisionen anføres som utlåtande attbudgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för den i 15 § 2 momentet lagen om statsbudgeten förutsatta uppföljningen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet och presentationen av årsresultatet.

ÅLÄGGANDE ATT MEDDELA

NORRA KARELENS ARBETSKRAFTS- OCH NÄRINGSCENTRAL

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Norra Karelen TE-central meddela revisionsverket före 16.8.2004 vilka åtgärder den har vidtagit för att utveckla sitt redovisningsväsen samt för att riktiga och tillräckliga uppgifter om resultat och lönsamhet skall presenteras i bokslutet.

NORRA ÖSTERBOTTENS ARBETSKRAFTS- OCH NÄRINGSCENTRAL

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Norra Österbotten TE-central meddela revisionsverket före 16.8.2004 vilka åtgärder den har vidtagit för att utveckla sitt redovisningsväsen samt för att riktiga och tillräckliga uppgifter om resultat och lönsamhet skall presenteras i bokslutet.

NEGATIVT

STÄLLNINGSTAGANDE

NORRA SAVOLAX ARBETSKRAFTS- OCH NÄRINGSCENTRAL

På basis av revisionen anförts som utlåtande attbudgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för den i 15 § 2 momentet lagen om statsbudgeten förutsatta uppföljningen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet och presentationen av årsresultatet.

SATAKUNTA ARBETSKRAFTS- OCH NÄRINGSCENTRAL

På basis av revisionen anförts som utlåtande attbudgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för den i 15 § 2 momentet lagen om statsbudgeten förutsatta uppföljningen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet och presentationen av årsresultatet.

NYLANDS ARBETSKRAFTS- OCH NÄRINGSCENTRAL

På basis av revisionen anförts som utlåtande attbudgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för den i 15 § 2 momentet lagen om statsbudgeten förutsatta uppföljningen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet och presentationen av årsresultatet.

ÅLÄGGANDE ATT MEDDELA

NORRA SAVOLAX ARBETSKRAFTS- OCH NÄRINGSCENTRAL

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Norra Savolax TE-central meddela revisionsverket före 16.8.2004 vilka åtgärder den har vidtagit för att utveckla sin kostnadsberäkning samt för att riktiga och tillräckliga uppgifter om resultat och lönsamhet skall presenteras i bokslutet.

SATAKUNTA ARBETSKRAFTS- OCH NÄRINGSCENTRAL

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Satakunta arbetskrafts- och näringscentral meddela revisionsverket före 16.8.2004 vilka åtgärder den har vidtagit för att utveckla den interna övervakningen av betalningsrörelse och bokföring samt för att riktiga och tillräckliga uppgifter om resultat och lönsamhet skall presenteras i bokslutet.

NYLANDS ARBETSKRAFTS- OCH NÄRINGSCENTRAL

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Nylands TE-central meddela revisionsverket före 16.8.2004, vilka åtgärder den har vidtagit för att riktiga och tillräckliga uppgifter om resultatet skall presenteras i bokslutet.

NEGATIVT

STÄLLNINGSTAGANDE

EGENTLIGA FINLANDS ARBETSKRAFTS-
OCH NÄRINGSCENTRAL

På basis av revisionen anføres som utlåtande attbudgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för den i 15 § 2 momentet lagen om statsbudgeten förutsatta uppföljningen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet och presentationen av årsresultatet samt på det bruttobudgeterade budgetmomentet 34.07.63 (Mottagande av flyktingar och asylsökande) i strid med budgeten intäktsförda förskottsrestitutioner (ca 4 000 euro).

ÅLÄGGANDE ATT MEDDELA

EGENTLIGA FINLANDS ARBETSKRAFTS-
OCH NÄRINGSCENTRAL

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Egentliga Finlands TE-central meddela revisionsverket före 16.8.2004, vilka åtgärder den har vidtagit för att utveckla sitt redovisningsväsen samt för att riktiga och tillräckliga uppgifter om resultat och lönsamhet skall presenteras i bokslutet.

110

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDS-
MINISTERIETS
FÖRVALTNINGSOMRÅDE

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDS-
MINISTERIETS
FÖRVALTNINGSOMRÅDE

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIET

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall social- och hälsovårdsministeriet meddela revisionsverket före 31.8.2004, vilka åtgärder det har vidtagit för att utveckla redovisningsväsendet gällande lönsamheten och resultatinformationen till den nivå bestämmelserna förutsätter samt med anledning av de brister som observerats i trygghandlet av egendomen.

NEGATIVT

STÄLLNINGSTAGANDE

ÅLÄGGANDE ATT MEDDELA

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDENS
PRODUKTTILLSYNSCENTRAL

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral meddela revisionsverket före 16.8.2004, vilka åtgärder den har vidtagit för att uppdatera ekonomireglementet och med anledning av förfarandet med debitering av på ministeriet ankommande utgifter.

ARBETSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

ARBETSMINISTERIET

På basis av revisionen anförs som utlåtande attbudgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för att utgifter om 270 280 euro som hör till år 2004 (moment 34.06.64 Överföringsutgifter för investeringar i sysselsättningsfrämjande syfte) hänförts till år 2003 och de på det bruttobudgeterade anslaget (34.07.21 Statens åtgärder för mottagande av flyktingar och asylsökande) bokförda intäkterna om 12 663 euro.

ARBETSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

ARBETSMINISTERIET

I enlighet med 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall arbetsministeriet meddela revisionsverket före 31.8.2004, vilka åtgärder det har vidtagit för att arbetsministeriets och arbetsförvaltningens redovisningsväsen ordnas adekvat så, att arbetskraftsavdelningarna och byråerna som en del av TE-centralerna kan alstra riktiga och tillräckliga uppgifter om verksamhetens resultat och den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet.

Statens revisionsverk, Annegatan 44, PB 1119, FIN-00101 HELSINGFORS
Telefon: +358 (0)9 4321(växel), Telefax: +358 (0)9 432 5820, www.vtv.fi

ISSN 1459-0344